

A

**DEBRECENI REFORMÁTUS KOLLÉGIUM
GIMNÁZIUMA ÉS DIÁKOTTHONA**

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2022

Módosítva:

2022. augusztus

Hatályos 2022. szeptember 01-től

Tartalom

1.1	Adatok.....	6
1.2	Az intézmény múltja.....	7
1.3	Helyzetelemzés, mai állapot	10
1.3.1	Az iskola jelenlegi képzési rendszere	10
1.3.2	A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	10
2	Nevelési program	11
2.1	A Magyarországi Református Egyház Köznevelési Küldetésnyilatkozata	11
2.2	Az iskola küldetése	11
2.2.1	Az iskola pedagógiai elvei és célkitűzései	11
2.2.2	Hittanoktatás és lelki nevelés	13
2.3	A nevelő-oktató munka pedagógiai céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	16
2.3.1	A nevelő-oktató munka céljai	16
2.3.2	A nevelő-oktató munka feladatai, eszközei, eljárásai	18
2.4	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok, követelmények és célok	21
2.4.1	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai célok és feladatok	21
2.4.2	Iskolánk személyiségfejlesztésének jellemzői.....	22
2.4.3	A személyiségfejlesztés területei	23
2.5	Egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	24
2.5.1	Az iskola egészségnevelési célja és feladata	24
2.5.2	Az egészségfejlesztési feladatok felelősei, együttműködésük.....	25
2.5.3	Az egészségfejlesztés színterei	25
2.5.4	Az iskolapszichológia	25
2.6	Az elsősegélynyújtási alapismeretek oktatásának terve.....	26
2.6.1	Az oktatás témái	27
2.7	A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok, az iskolai közösségi élet formái, tanórán kívüli tevékenységek	27
2.7.1	Az iskolai közösség egészének szintjén megjelenő alkalmak.....	27
2.7.2	A szabadidő szervezése	30
2.7.3	Az ünnepek és a hagyományok szerepe	30
2.7.4	A Diákotthon (Internátus) mint a közösségfejlesztés kiemelt színtere.....	32
2.8	Az iskolában alkalmazott pedagógusok kötelezettségei és feladatai	33
2.8.1	A pedagógus kötelezettsége és feladata, hogy.....	33
2.8.2	Az osztályfőnöki munka tartalma	34
2.9	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos tevékenység helyi rendje.....	35
2.9.1	A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek.....	35
2.9.2	A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek és ezek felelősei.....	37
2.9.3	Hátrányos helyzet és veszélyeztetettség	38
2.9.4	A tanulókat segítő tevékenységek	38

2.10	Tanulói részvétel az iskolai döntési folyamatban	39
2.10.1	A Diákönkormányzat.....	39
2.10.2	Véleményezési jog	40
2.10.3	Javaslattevési joga	40
2.10.4	A Sedes az internátusokban.....	40
2.10.5	Ifjúsági gyülekezet	40
2.11	A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái .	41
2.11.1	Az iskola és szülők kapcsolatai	41
2.11.2	Az iskola és a gyülekezetek kapcsolata	42
2.11.3	Kapcsolat a református iskolákkal és szervezetekkel	43
2.11.4	Kapcsolat a volt diákjainkkal	43
2.11.5	Kapcsolat volt tanárainkkal	44
2.11.6	Kapcsolatok Debrecennel és Hajdú-Bihar megyével	44
2.11.7	Az iskola külföldi kapcsolatai	44
2.12	Felvétel és átvétel az iskolába	46
2.12.1	Felvétel a 9. és a nyelvi előkészítő évfolyamra	46
2.12.2	A szóbeli felvételi vizsga témakörei	48
2.12.3	A más iskolából történő átvétel szabályai	52
2.13	A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata.....	53
2.13.1	A vizsgaszabályzat hatálya	53
2.13.2	A tanulmányok alatti vizsgák megszervezése, lebonyolítása.....	54
2.13.3	A félévi, tanév végi osztályzat megállapítására és a tanuló továbbhaladásának eldöntésére szolgáló vizsgák fajtái.....	54
2.13.4	A vizsga megszervezése, értékelése	57
2.13.5	Az időarányos felkészülést mérő, a csoportba sorolást segítő belső vizsgarendszer vizsgái	57
2.13.6	Az érettségi vizsga.....	63
2.13.7	Mentesítések	64
2.13.8	A tanulók fizikai állapotának mérése	64
3	Kollégiumi pedagógiai program.....	66
3.1	Jogszabályi háttér.....	66
3.2	A kollégium társadalmi szerepe	66
3.2.1	A kollégium pedagógiai hitvallása:	66
3.2.2	Az intézmény arculata, célja, feladata	67
3.3	A kollégiumi tevékenységrendszer szervezésének elvei	68
3.3.1	A tanulók életrendjének pedagógiai elvei	68
3.3.2	A tanulók tanulásának pedagógiai elvei:	68
3.3.3	A tanulók szabadidő-szervezésének pedagógiai elvei	68
3.3.4	Teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	69
3.3.5	A tanulók fejlődését elősegítő tevékenység elvei.....	69
3.3.6	A tanulók tehetséggondozását elősegítő tevékenység alapelvei	69
3.3.7	A tanulók felzárkóztatását segítő tevékenység elvei	70
3.3.8	A tanulók pályaválasztását elősegítő tevékenység elvei	70
3.3.9	A tanulók önálló életkezdését elősegítő tevékenység elvei	70
3.3.10	Hátrányos helyzetű tanulónak szervezett felzárkóztató, tehetséggondozó, társadalmi beilleszkedést segítő foglalkozások terve.....	70
3.3.11	A kollégiumi közösségi élet fejlesztésének módszerei és eszközei.....	70

3.3.12	A művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei:	72
3.3.13	Gyermek- és ifjúságvédelem	72
3.3.14	A kollégium hagyományai és a hagyományok továbbfejlesztésének terve	72
3.3.15	A kollégium kapcsolatrendszere:	73
3.3.16	Egészségnevelés és környezeti nevelés elvei	74
3.3.17	Kulturális életre nevelés	75
3.3.18	Lelki nevelés	75
3.4	A Kollégiumi nevelés eredményessége	76
3.5	A Kollégiumi nevelés kerettermi programja	76
3.5.1	A tanulás tanítása:	78
3.5.2	Erkölcsei nevelés	80
3.5.3	Nemzeti öntudat, hazafias nevelés:	81
3.5.4	Állampolgárságra, demokráciára nevelés	81
3.5.5	Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése:	82
3.5.6	Családi életre nevelés:	83
3.5.7	Testi-lelki egészségre nevelés	84
3.5.8	Felelősségvállalás másokért	86
3.5.9	Fenntarthatóság, környezettudatosság:	87
3.5.10	Pályaorientáció	88
3.5.11	Gazdasági és pénzügyi nevelés	89
3.5.12	Médiatudatosságra nevelés	90
4	A helyi tanterv	92
4.1	A tantervválasztás és az óraháló kialakításának alapelvei	92
4.1.1	Négy évfolyamos tagozat (kifutó)	92
4.1.2	Nyelvi előkészítő tagozat	92
4.1.3	A hitéleti tevékenységhez kapcsolódó tárgyak oktatása	93
4.1.4	Választás az alternatív tárgyak közül	94
4.2	ÓRAHÁLÓK	95
4.2.1	(NÉGY ÉVFOLYAM, ÁLTALÁNOS OSZTÁLY)	95
4.2.2	(NÉGY ÉVFOLYAM, BIOLÓGIA–KÉMIA OSZTÁLY)	96
4.2.3	(NÉGY ÉVFOLYAM, MATEMATIKA-INFORMATIKA OSZTÁLY)	97
4.2.4	(ÖT ÉVFOLYAM, NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLY)	98
4.2.5	ÓRAHÁLÓK a 2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben	99
4.2.6	NYEK-es óraháló a 2022/2023. tanévtől felmenő rendszerben	105
4.3	Tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök	106
4.3.1	A tankönyvek kiválasztásának elvei	106
4.3.2	Iskolai könyvtár	106
4.3.3	Digitális tananyag	107
4.4	A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógia feladatok megvalósításának részletes szabályai	107
4.4.1	Erkölcsei nevelés	108
4.4.2	Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	108
4.4.3	Állampolgárságra, demokráciára nevelés	109
4.4.4	Az önismeret és társas kultúra fejlesztése	109
4.4.5	A családi életre nevelés	110
4.4.6	A testi és lelki egészségre nevelés	110

4.4.7	Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	111
4.4.8	Fenntarthatóság, környezettudatosság	111
4.4.9	Pályaorientáció	113
4.4.10	Gazdasági és pénzügyi nevelés	114
4.4.11	Médiatudatosságra nevelés	114
4.4.12	A tanulás tanítása	115
4.5	A mindennapos testnevelés, testmozgás szabályai	116
4.6	Gyógytestnevelés	117
4.6.1	A gyógytestnevelés feladatai	117
4.6.2	A gyógytestnevelés célcsoportja iskolánkban	117
4.6.3	A gyógytestnevelés általános folyamatai	117
4.6.4	A gyógytestnevelés ellátás megszervezése	118
4.6.5	A gyógytestnevelés szűrések rendje az iskolákban	118
4.6.6	A testnevelés kategóriába sorolás	118
4.6.7	Tájékoztatás	119
4.6.8	A tanulói munka értékelése	120
4.6.9	Hiányzás a gyógytestnevelésről	120
4.6.10	A gyógytestnevelés feladatellátás dokumentálása	120
4.7	Választható tárgyak, foglalkozások, a pedagógusválasztás szabályai	121
4.7.1	Jogszabályi alap	121
4.7.2	Választható foglalkozások választásának szabálya	122
4.7.3	A pedagógusválasztás szabályai	122
4.7.4	Az érettségi vizsgákra való jelentkezésre jogosító tantárgyak	122
4.7.5	Az emelt szintű érettségire történő felkészítés feladatai és követelményei	126
4.8	Az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere	126
4.8.1	A tanulók értékelésének alapelvei	126
4.8.2	Az iskolánkban alkalmazott értékelési módszerek	127
4.8.3	A beszámoltatás rendje	128
4.8.4	Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	129
4.8.5	Érdemjegyek és osztályzatok	130
4.9	Csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei	133
4.9.1	Csoportbontások elvei	133
4.9.2	A tagozat leadásának (csoportból való kilépésének), változtatásának elvei	134
4.9.3	Az érettségire felkészítő foglalkozások (fakultációk) szervezésének szabályai	134
4.9.4	Egyéb foglalkozások szervezésének elvei	135
4.10	Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltétele	135
4.11	Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	136
4.11.1	Egészségnevelési elvek	136
4.11.2	Környezetnevelési elvek és célok	136
4.12	Esélyegyenlőséget biztosító intézkedések	138
Mellékletek jegyzéke		139

Az intézmény bemutatása

1.1 Adatok

Elnevezés:	Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma és Diákotthona
Az intézmény típusa:	többcélú közös igazgatású köznevelési intézmény
OM azonosító:	031208
Címe:	4026 Debrecen, Péterfia utca 1-7.
Telefon:	(52) 614 896
Fax:	(52) 614930
email:	refi@drkg.hu
Fenntartója:	Tiszántúli Református Egyházkerület
Címe:	4026 Debrecen, Kálvin tér 17.
Alapító Okirat kelte:	2019. 11. 27.
Működési Engedély:	HB-03/HAT/01720-2/2020
Vezetője:	Ivánné Nagy Erzsébet Bernadett igazgató

Intézményegységek és vezetőik:

Gimnázium:	Ivánné Nagy Erzsébet Bernadett igazgató
Diákotthon:	Nagy Imre kollégiumvezető

Alapfeladat:

- gimnáziumi nevelés és oktatás (négy évfolyamos, valamint nyelvi előkészítő évfolyammal bővített öt évfolyamos)
- kollégiumi ellátás

Osztályok száma:	13 (jelenleg)
Beiskolázási körzet:	országos

1.2 Az intézmény múltja

Történeti áttekintés

Debrecen városi iskolája 1538-ban kerül reformátori vezetés alá, a hagyomány a Református Kollégium alapítását ehhez az évszámhoz köti. A Kollégium első ismert rektora Dézsi András neves egyházi énekszerző. A tanárok folyamatos névsorát 1570-től, a diákokét 1588-tól ismerjük. Az iskola első ma ismert törvényét Komáromi Csipkés György rektor alkotta meg 1657-ben, kiemelkedő korabeli nyugat-európai egyetemek törvényeinek mintájára. Miután Várad református iskoláját 1660-ban elpusztították a törökök, Martonfalvi Tóth György vezetésével az ottani diákság Debrecenben keresett menedéket. A két intézmény összeolvadásával vált a debreceni iskola az ország egyik legjelentősebb református intézményévé, a következő évtizedek protestánsüldözése idején a lelki-szellemi ellenállás központjává. Az oktatás tartalmát a 16-17. században a Melanchton nevéhez fűződő wittenbergi norma határozta meg, mely az antikvitás és a középkor örökségeként átvett hét szabad művészetet kapcsolta össze a reformáció biblikus tanításaival. A wittenbergi szellemiséget az ott tanuló diákok hozták magukkal Debrecenbe. A Kollégium diákjainak külföldi tanulmányai (peregrináció) a későbbi századokban is jelentősen formálták az iskola szellemi arculatát.

A 18. században meghatározó volt a Habsburg hatalommal való folytonos szembenállás és a felvilágosodás szellemiségének térnyerése. A század kiemelkedő kollégiumi professzora az első hazai négyszólamú énekkart, a Kántust alapító Maróthy György (1715-1744) és a polihistor Hatvani István (1718 -1786), a magyar kísérleti fizika és kémia úttörője.

A 18. század végéig a Kollégiumot felügyelő városi tanács és az egyház elsősorban a keretet biztosította az oktatás számára, s a diákköztársaságnak nagyfokú autonómiát biztosított gazdasági, pénzügyi és fegyelmi téren. Ekkor alakultak ki Debrecenben az önigazgatás és önfenntartás sajátos diákintézményei: a szolgáladiáság és a preceptori rendszer mellett az adománygyűjtő legáció, szuplikáció, kápsálás és a temetéseken való éneklés, valamint a fegyelmet és a diákjóléti szolgáltatásokat biztosító diáktisztségek egész sora: senior, contrascriba, oeconomus, apparitor, vigil, janitor, panitor és lector. A diákköztársaság (coetus) munkamegosztását a vezető diáktisztviselőkből és választott képviselőkből álló senatus scholasticus irányította. Fegyelmi ügyekben a fenntartó, a professzorok és a jurátus (esküdt) diákok közös iskolai törvényszéke, a sedes scholastica volt illetékes. A tanulás közösségi jellegét az önként szerveződő nyolcfős tanulókörök (collatiók) biztosították. A diákságnak a nagyobb közösségért, a városért érzett felelősségéről a diáktűzoltóság kétszáz éves története tanúskodott (1680-1880). 1624 és 1845 között a Kollégium akadémiai tagozatának diákjai önálló diákviséletet (tógát) hordtak.

A felvilágosodás korában jöttek létre az első modern értelemben vett diákegyesületek. A Kántus és a tűzoltótársaság mellett megerősödött az önképzőkör és a rézmetsző társaság. Virágkorát élte a kéziratos diákköltészet. E pezsgő szellemi légkörben nevelkedett Fazekas Mihály, Csokonai Vitéz Mihály, Kölcsey Ferenc és Arany János.

Az 1802-es tűzvész után megkezdődött a Kollégium épületének újjáépítése. A déli szárny 1803 és 1816 között készült Péchy Mihály tervei alapján. Itt alakították ki a Kollégium imatermét, az Oratóriumot, mely ma is istentiszteleti célokat szolgál. Ekkor került mai helyére a Nagykönyvtár, mely ma a Kárpát-medence legjelentősebb egyházi gyűjteménye. Az építkezés később szakaszosan folytatódott, és 1875-re kialakult a Kollégium szabálytalan négyszöge.

A megújuló épülettel a múlt század folyamán a Kollégium szellemisége is fokozatosan átalakult. Az 1804-es Ratio Institutionis elősegítette a nemzeti szellemű ismeretanyag térhódítását, 1825-ben pedagógiai tanszék alakult Zákány József (1785-1857) vezetésével. 1830-ban Kerekes Ferenc létrehozta a fűvészkertet. 1831-ben a latin nyelvű oktatást a magyar váltotta föl. Az anyanyelvi műveltség térhódítását elsősorban Péczely József (1788-1849) munkássága segítette elő.

A szabadságharcban a Kollégium számos diákja és több tanára is fegyvert fogott. 1849 tavaszán Debrecen lett az ország fővárosa, a képviselőház az Oratóriumban tartotta üléseit, április 13-án itt folyt a Függetlenségi Nyilatkozat vitája. Az önkényuralom idején ezért Debrecenre fokozott bécsi nyomás nehezedett. Az 1850-ben elrendelt osztrák tanügyi reform, az Entwurf megpecsételte a preceptori gyakorlat és a partikuláris iskolarendszer sorsát. Ez utóbbi azt jelentette, hogy a Kollégium évszázadokon át rektorral, tantervvel és tankönyvvel látta el a vonzáskörébe tartozó vidéki iskolákat, amelyekről főiskolai tagozata részben diákutánpótlását kapta.

Az Entwurf nyolcosztályos gimnáziumot írt elő önálló, szakképzett tantestülettel. Ennek bevezetését a Kollégium kezdetben megtagadta, diákjai így 1851-53-ban a premontreiek nagyváradi gimnáziumában érettségiztek. A tanügyi reform nyomán a Kollégium korábban szervesen egymásra épülő elemi, gimnáziumi és főiskolai tagozatai intézményesen elkülönültek egymástól, s ezzel a diákköztársaság amúgy is bomladozó hagyományai fokozatosan leépültek. A századvég átalakuló debreceni gimnáziumának légkörét Móricz Zsigmond rajzolta meg Légy jó mindhalálig című regényében.

A Gimnázium intézményes különválása nyomán jöttek létre az oktatási szemléltetőeszközöket tartalmazó gyűjtemények. Ezek közül a fizikai eszközök gyűjteményét, a Szőnyi-féle ásványgyűjteményt és a biológiai szertár növény-, illetve állatgyűjteményét ma is a Gimnázium gondozza.

Az 1910-es években újabb jelentős változás történt a Kollégium és Gimnáziuma életében. 1913-ban megnyitotta kapuit a Kollégium társintézményeként a Dóczy Leánygimnázium. Ugyanebben az évben elkészült a Főgimnázium új épülete a Péterfia utcán. A Kollégium épületében pedig megkezdte működését az intézet főiskolai tagozataiból (teológia, jog, bölcsészet) alakult állami egyetem. A kiválóan fölszerelt, tágas épület és az időközben megizmosodott önálló gimnáziumi tanári kar új lendületet adott az iskola életének. Az első világháború éveiben egyetlen osztályban olyan kiváló diákok tanultak, mint Szabó Lőrinc, Gulyás Pál és Bay Zoltán. A két világháború közötti időszak tanáregyeniségei közül kiemelkedett Zsigmond Ferenc, Nagy Sándor, S. Szabó József és Molnár Pál.

A második világháború után a Kollégium Főgimnáziuma négy tanéves középiskolává vált, mivel alsó négy évfolyamát államosították. 1952-ben, amikor a debrecenin kívül minden református gimnáziumot államosítottak, a Dóczy Leánygimnázium diákjainak és tanárainak egy része a Kollégium Gimnáziumában kapott helyet. A Péterfia utcai épület kényszerű felajánlása után a Gimnázium 1972-ben átköltözött a Kollégium egykori Konviktusába, egyetemi internátusába, ahol ma a Gimnázium Diákotthona és Tápintézete működik. Az iskola elmúlt évtizedeinek ma még csak részben feldolgozott története a külső elnyomásból, a látványos hátratételből és a szegénységből fakadó emberi gyarlóságok mellett a hősi helytállás és élni akarás ragyogó példáit is felmutatja. A Gimnáziumnak ebben az időszakban is voltak olyan kiemelkedő tanárai, mint O. Nagy Gábor, Tóth Béla, Tóth Kálmán, Horkay László, Koppányi Mária, Nagy Géza, Szabó István vagy Rózsai Tivadar.

A Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma iránt a rendszerváltást követően megnövekedett az érdeklődés, és a rendelkezésre álló épület rendkívül szűkössé vált. Mivel az 1992-ben visszakapott Péterfia utcai épületben a Tiszántúli Református Egyházkerület tanítóképző főiskolát működtetett, új épületekre volt szükség az igények kielégítésére. Első lépésként az internátusi férőhelyek bővítése történt meg: 1998-ra elkészült az Andaházy-Szilágyi Leányinternátus új épülete, ahol 230 leány számára tudtunk kényelmes elhelyezést biztosítani.

1996-ben megindult a hat évfolyamos képzés a Gimnáziumban, négy éven keresztül ezek az osztályok is a központi épületben kaptak helyet. 2000 nyarán kapta vissza a Református Egyház az egykori Dóczy Leánygimnázium Kossuth utcai épületét, ebben helyezték el önálló tagintézményként a hat évfolyamos gimnáziumot. Az épületet két év alatt teljesen felújították, ezzel jó elhelyezési és tárgyi feltételeket teremtettek. A Gimnázium Nevelőtestülete fokozatosan kettévált. 2002. szeptember 1-jén az intézmény Debreceni Református Kollégium Dóczy Gimnáziuma néven önállósult, és elsősorban debreceni diákokat fogadó hatosztályos iskolává vált. A két iskola közötti szervezeti kapcsolatot a közös egyházkerületi Igazgatótanács biztosítja.

A Debreceni Református Kollégium 2013-ban ünnepelte alapításának 475. évfordulóját. Az ünnepi rendezvények mellett a jubileum lehetőséget nyújtott olyan kiadványok megjelenésére is, amelyek az intézmény, köztük a Gimnázium közelmúltjának történetét minden eddiginél részletesebben és reálisabban tárják fel. A jubileumi eseményekhez kapcsolódott az a kormányzati bejelentés, amely tízmilliárd forintot biztosított a Kollégium intézményeinek felújítására, modernizálására. A felújítás teljes mértékben megváltoztatta a Gimnázium és intézményegységei elhelyezési körülményeit. A Gimnázium 2014 nyarán átköltözött a Péterfia utcai egykori főgimnáziumi épületbe, ahol a Kollégium Általános Iskolája is helyet kapott. A korábban két külön épületben működő Leányinternátus és Fiúinternátus 2016 nyarán költözött be a Főépület mögött lévő egykori Konviktus, majd Gimnázium épületébe, amely így Diákotthon intézményegységként működik, és a Gimnázium vidéki tanulóinak kollégiumi elhelyezését biztosítja.

1.3 Helyzetelemzés, mai állapot

1.3.1 Az iskola jelenlegi képzési rendszere

A Gimnázium 1948 óta négy évfolyamos rendszerben, az állami előírások szerint működött. 2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben vezettük be az új kerettantervek alapján készített saját helyi tanterveinket. A rendelkezésre álló szabad órakeret óraszámait a tagozatos osztályok egyedi jellegének kialakítására fordítottuk. Ennek alapján a gimnáziumban jelenleg két négy évfolyamos gimnáziumi osztály, valamint egy nyelvi előkészítő osztály működik. Meghirdetett és biztosított tanulmányi területeink a következők:

- általános kerettanternvű osztály – 4 évfolyam
- emelt szintű matematika csoport – 4 évfolyam
- emelt szintű biológia-kémia csoport – 4 évfolyam
- nyelvi előkészítő osztály – 1+4 évfolyam

Ez utóbbi jellegzetessége, hogy már a 0. évfolyamon két idegen nyelv tanulását tettük kötelezővé. Az első idegen nyelv az angol, melyet heti 12 órában, a második idegen nyelv a német vagy francia, melyet heti 6 órában tanulnak a diákok a kezdő évfolyamon.

1.3.2 A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Az intézmény teljesíti a 11/1994. MKM rendelet 7. sz. mellékletében, valamint az azt kiváltó 20/2012. EMMI rendelet 2. mellékletében szereplő kötelező eszköz- és felszerelési jegyzék minimális elvárásait. A szaktárgyak tanításához szükséges szemléltető és kísérleti eszközök és felszerelések rendelkezésre állnak, és folyamatos fejlesztés alatt vannak.

2 Nevelési program

2.1 A Magyarországi Református Egyház Köznevelési Küldetésnyilatkozata

„... tegyetek tanítvánnyá minden népet...” (Mt 28, 19)

A református köznevelési intézmény pedagógusai küldetésük felelősségét átérezve a szülők által rájuk bízott gyermekeket és fiatalokat korszerű, minőségi oktatással, keresztyén neveléssel, tartalmas és célszerű tevékenységrendszerrel formálják. A szülőkkel és a gyülekezetekkel együttműködve elősegítik, hogy a fiatalok jól sáfárkodjanak Istentől kapott talentumaikkal, a magyar nemzeti kultúrát megbecsüljék és gyarapítsák, hazájukért, családjukért áldozatra készek legyenek, egész életükkel Isten dicsőségét szolgálják.

Küldetése alapján a református intézmény olyan keresztyén közösség, ahol a fiatalokat úgy tanítják és nevelik, hogy ők a hit ajándékának elfogadására vezető ismeretek, élmények és tapasztalatok birtokába jussanak; egyre jobban megismerjék, hogy Kiben és miért hisznek, életük zsinórmértékének a Szentírást tartásuk, elfogadják református hitelveinket és hagyományainkat; tudják, hogy Istennek terve van az életükkel, és erre a Szentlélek teszi alkalmassá őket.

A Magyarországi Református Egyház köznevelési intézményeinek küldetése, hogy a rájuk bízott gyermekek és fiatalok, Jézus Krisztus parancsolata alapján ismerjék meg a keresztyén élet felelősségét, vezetést és útmutatást kapjanak a tanítványság megélésére.

„... hogy elmenjete és gyümölcsöt teremjete...” (Jn 15, 16)

2.2 Az iskola küldetése

2.2.1 Az iskola pedagógiai elvei és célkitűzései

A Debreceni Református Kollégium ősi jelmondata: ORANDO ET LABORANDO – imádkozva és dolgozva. A Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma ma is vállalja a magyar református pedagógiai gondolkodás évszázadok során kikristályosodott elveit. Ezek szerint mind az igehirdetés, mind az oktatás és nevelés Isten dicsőségét szolgálja. A Teremtő képességekkel és talentumokkal ajándékozta meg az embert. Az iskola feladata, hogy segítse a diákot ezek felismerésében, és ráébressze az ezekkel járó felelősségre. A tehetségével való szerény, de okos gazdálkodásnak a református iskola diákjaiban szilárd hivatástudatot és munkaerkölcsöt kell kialakítania. Reformátoraink vallották, hogy nemcsak az egyénnek, hanem egész közösségeknek, népeknek is Istentől rendelt küldetésük van. A református iskola ennek jegyében osztozott és osztozik a nemzeti sorskérdésekben.

A fenti alapelvek a nevelés és oktatás terén az alábbi gyakorlati feladatokat állítják iskolánk elé:

- 1) A Debreceni Református Kollégium Gimnáziumának legfőbb nevelési célja, hogy diákjaival megismertesse a keresztyénség biblikus tanításait és hagyományait, és elsajátíttassa velük az ezekből fakadó erkölcsi normákat és értékeket.
- 2) Nevelőmunkánk a tanulónak, mint Isten teremtményének a tiszteletéből indul ki. Az iskola ennek fényében ösztönzi az önálló gondolkodás kialakulását, fejleszti az egyén önmagához való viszonyát az önmegismerés és önkontroll területén, a kezdeményezőkézséget. Ugyanakkor tudatosítja diákjaiban kötelességeiket, és azt, hogy felelősséggel tartoznak önmagukért és környezetükért is.
- 3) Valljuk, hogy a személyiség az emberi kapcsolatok erőterében fejlődhet ki és erősödhet meg. A nagy közösségi eszmék iránti fogékonyság, a hazafias érzés és magatartás csak táguló körökben kiterjedő közösségi élményekkel, kötődésekkel alakítható ki. E táguló körök (család, egyház, lakóhely, iskola, haza, európaiság, emberiség) ismeretét és szeretetét a műveltség és lelkeség fontos elemének tekintjük. Ezt szolgálja nemzetünk irodalmának, történelmének, kultúrájának kitüntetett szerepe nevelésünkben és oktatásunkban. A tanulók ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. E hagyomány vállalása mellett hangsúlyozzuk, hogy az iskolának társadalmi és állampolgári létre is nevelnie kell. Így kiemelt figyelmet fordítunk a társadalmi csoportok megismerésére, a társadalomban élő szervezetek funkcióinak, működésének, változásainak megismertetésére és megértetésére, mert így sajátítják el azokat az ismereteket, melyek a szülőföld és a haza megbecsüléséhez vezetnek. Feladatunk továbbá, hogy a tanulók ismerjék és értsék az etnikumok, nemzetiségek, nemzetek szerepét, egymáshoz való viszonyát. Mindezek birtokában, magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká, érezzék át a közösségi létezés felelősségét, és ismerjék az ebből adódó kötelezettségeket. Határozott értékeken nyugvó autonóm személyiségük bátran és sikeresen állhasson ellen a bibliai gyökerű európai keresztyén értékrendet fenyegető sokféle támadásnak, hogy majd túl az iskola tér- és időbeli határain, életük felnőtt szakaszában is biztosan tudjanak választani jó és rossz között, mérték és példa legyen az itt elsajátított ismeret és életmodell. Ezek az elvek és célok nemcsak az elvek szintjén, hanem az iskolai élet eleven gyakorlatában is jelen vannak.
- 4) Oktatási feladatainkban elsődlegesnek tartjuk a szakmai szempontok érvényesítését a társadalmi igények és a nemzeti oktatáspolitikai célok szolgálatában. Oktatási tevékenységünk hármas célt szolgál:
 - minden tanulónk használható nyelvtudással rendelkezzen;
 - minden tanuló olyan minőségi oktatásban részesüljön, amely általános műveltséget alapoz, felkészít az érettségi vizsgákra, valamint a felsőfokú tanulmányok megkezdésére;
 - az iskola diákjai szerezzenek olyan keresztyén értékeket magába foglaló tudást, mely alkalmassá teszi őket nemcsak a társadalmi, hanem az egyházi közéletben való eligazodásra és helytállásra is.
- 5) Fontosnak tarjuk, hogy iskolánk korszerű, magas szakmai színvonalú, ugyanakkor megbízható és időtálló ismereteket közvetítsen.

- 6) Iskolánk támogatja a diákok országos és helyi versenyzését, hiszen az adott területen kiemelkedő adottságú diákok fejlődésének a verseny fontos segítője lehet. Ugyanakkor valljuk, hogy a tanulmányi verseny nem célja, hanem eszköze az iskolai munkának.
- 7) A tanulási és szellemi képességek kibontakoztatása mellett tanulóinkat az élet tiszteletére, a természet szeretetére neveljük, fizikai erőnlétük fejlesztésére ösztönözzük.
- 8) Gimnáziumunk, mint az egyetlen folyamatosan működő magyar református középiskola, tudatosan vállalja a protestáns oktatási és nevelési hagyományokat. Tanáraitól és diákjaitól elvárja, hogy ismerjék a protestáns iskolakultúra és a Debreceni Kollégium történetét. További előírás, hogy a tanulók ezen ismereteikről a 9. évfolyamon kollégium történeti vizsga keretében számot adjanak. Iskolánk sajátos missziójának tekinti, hogy saját gazdag hagyományai megismertetése és értelmezése révén – előadások, publikációk, kiadványok segítségével – az újraindult református iskolákat identitáskeresésükben segítse.
- 9) Iskolánk kezdettől fogva bentlakással is rendelkező intézet, internátusban lakó diákjai nevelésére ezért ma is megkülönböztetett figyelmet fordít: igyekszik pótolni a hiányzó családot, ugyanakkor a Kollégium évszázados hagyományaihoz híven a lemondást is ismerő és vállaló puritán magatartásforma elsajátítására neveli, egyúttal mindent megtesz az iskolai munka hátterének biztosítására.

Nevelési, oktatási célunk a sikereknek örülni és értük Istennek hálát adó, a kudarcokat méltósággal elviselő, harmonikus, magával és a környezetével békességre törekvő személyiség formálása. Ennek érdekében az iskola elvárja, hogy diákjai a fenti pedagógiai program alapelveivel azonosulva a Gimnázium Háziarendjének szellemében éljenek és dolgozzanak. Mindehhez kéri és igényli a szülők együttműködő támogatását.

2.2.2 Hittanoktatás és lelki nevelés

2.2.2.1 Alapelvek

A gimnáziumi hittanoktatás és lelki nevelés célja, hogy a diákok hívő református keresztyén személyiséggé formálódjanak. A Szentírás és a reformátori elvek alapján vállalják tudatosan Krisztus követését, keresztyén örökségünket, értékeinket. Tanulják meg önmagukat újra és újra Isten Igéjének mértéke alá helyezni, s döntéseiket is ennek megfelelően meghozni. Kapjanak olyan indíttatásokat, melyek alkalmassá teszik őket arra, hogy bibliai megalapozottságú világnézetükkel az élet bármely területén megbízható, erkölcsös és áldozatkész tagjai legyenek minden kisebb és nagyobb közösségnek, mindenekelőtt saját gyülekezetüknek, Anyaszentegyházunknak. Akiket pedig Isten a lelkész vagy más egyházi szolgálatra választott ki, jussanak el e kiválasztás, elhívás felismerésére, s a pályaválasztás idején a megfelelő irányba indulhassanak. Munkálkodásunk ezen a téren két fő részre oszlik: szeretnénk, ha diákjaink hitismerete (hittanoktatás) és hite (lelki nevelés) is gyarapodna. A bevett egyházak diákjaitól az iskola elvárja a református értékek tiszteletét, ugyanakkor biztosítja számukra a saját felekezetük szerinti hitoktatást.

2.2.2.2 Hittanoktatás

A diákok hitismeretének növekedését szolgálja az iskolánk jellegéből adódóan minden évfolyamon kötelező heti két hit- és erkölcsstan óra, ahol bibliaismeretet, üdvtörténetet, egyháztörténetet, etikát, dogmatikát, vallás- és felekezettudományt tanulnak. Hit- és erkölcsstanból is van osztályozás, hangsúlyozzuk azonban, hogy nem a hitet, hanem a fent említett tárgyakból megszerzett tartalmi ismereteket értékeljük érdemjegyekkel. Külön lehetőséget kínálunk az érettségi vizsga megszerzésére azon diákjainknak, akik fakultatív órakeretben is tanulják e tárgyat.

A tanulók korosztályi sajátosságait figyelembe véve a felsőbb évfolyamokon a hittanórákat csoport bontásban tanítjuk. A 11. és 12. évfolyamokon nemenkénti csoportbontás legfőbb célja az, hogy olyan, etikai és teológiai problémákat felvető személyes hangvételű beszélgetésekre kerülhessen sor, melyekben őszintébb és nyíltabb párbeszédet folytathatnak mind a fiúk, mind a lányok. Lelki és erkölcsi nevelés

A Református Gimnázium lelki nevelésének célja, hogy tanulói felnőttként egyházunk Isten Igéjével rendszeresen élő, imádkozó tagjai legyenek. Ezt a célt csak úgy érhetjük el, ha az egész iskolát meghatározza az evangéliumi keresztyén légkör. Ebből fakad a személyes példaadás fontossága, amellyel a tanár tanórán és azon kívül, tudatosan vagy legtöbbször nem is tudatosan neveli, formálja diákjait, esetleg életre szóló hatásokat adva nekik. A nevelő ugyanakkor legyen partner, aki ugyanolyan szolgáló gyermeke a Teremtőnek, ezáltal megszólítható, és termékeny párbeszédre képes.

Az erkölcsi nevelésben központi szerepet kap az önismeretre nevelés, amely által az ember felismeri a teremtett rendben elfoglalt helyét, és képessé válik a feladatának betöltését akadályozó erkölcsi hiányosságok kiküszöbölésére, fokozatosan megvalósítva a krisztuskövető ember ideálját.

Iskolánk határozatlan időre alkalmazott tanárai és nevelői a tanévnyitó ünnepség keretében fogadalmat tesznek, hogy az iskola nevelési elveivel, szemléletével egyetértenek, és azokat igyekeznek megvalósítani a gyakorlatban. (ld.: 3. sz. melléklet).

2.2.2.3 Alkalmaink

Iskolánk a gyakorlatban is biztosítja azokat az alkalmakat és lehetőségeket, amelyek a tanárokat és diákokat a hitben való növekedéshez hozzásegítik.

Minden iskolai év tanévnyitó istentisztelettel és tanévkezdő csendesnapokkal kezdődik, tanévzáró istentisztelettel záródik. A tanárok tanévnyitó értekezletét is megelőzi egy tanári csendesnap, igehirdetésekkkel és egy-egy időszakos téma előadásával, megbeszélésével.

Hetente kétszer (kedden és pénteken) a tanítási órák megkezdése előtt a nagy előadóteremben reggeli áhítatot tartunk, amelyen rendszeresen szolgálnak a vallástanárok, a Gimnázium tanárai, alkalmanként gimnáziumi tanulók. A keddi alkalmon egy-egy évfolyam tanulói-nak részvétele kötelező, a pénteki alkalom önkéntes.

Hagyomány, hogy az első tanítási óra minden nap énekléssel, az előre kiadott igerend szerinti néhány igevers felolvasásával és közös imádkozással kezdődik, az utolsó óra hálaadó imával zárul. (ld.: 4. sz. melléklet). A kijelölt igét az órát tartó tanár olvassa föl.

A Gimnázium református tanulói, amellet, hogy saját egyházközségük teljes jogú tagjai, az iskola keretei között református ifjúsági gyülekezetet alkotnak. Az ifjúsági gyülekezet általában kéthetenként szombat este áhítatot (precest) és vasárnap délelőtti istentiszteletet tart a Kollégium Oratóriumában. Ezen az internátusi tanulók rendszeresen jelen vannak, a közös istentiszteleteken azonban a Gimnázium teljes ifjúsága és nevelőtestülete is részt vesz.

Természetesnek tekintjük és elvárjuk, hogy diákjaink és tanáraink a többi vasárnapon saját gyülekezetük, egyházközségük istentiszteletén vegyenek részt. Ezenkívül évente többször alkalmat teremtünk egy-egy debreceni gyülekezet meglátogatására, a nagytemplomi gyülekezetben pedig rendszeresen „gimnáziumi napot” tartunk.

A Diákotthonban hetente bibliaköri lehetőséget biztosítunk évfolyamonként külön a fiúknak és a lányoknak. Ennek vezetésében segítséget nyújtanak a Debreceni Református Hittudományi Egyetem hallgatói. Gyakori az internátusban néhány diák ige körüli elcsendesedése. Kéthetente az leányinternátusban a vallástanárok a diákokat érdeklő témákban tartanak kötetlen beszélgetést.

A tanévet és a második félévet csendesnapokkal kezdjük ifjúsági munkában jártas vendég igehirdetők szolgálatával. Lehetőséget biztosítunk az igehirdetővel való kötetlen találkozásra.

A végzős tanulók ballagásának középpontjában a ballagási istentisztelet áll. Szalagtűző ünnepségünket is úgy szervezzük, hogy a szalagtűzés templomi környezetben, a helyhez illő program keretében történjék.

Arra is neveljük diákjainkat, hogy egymásnak minden lehetséges módon segítségére legyenek, sőt külső diakóniai szolgálatot is vállaljanak. Ez a programunk természetes módon illeszkedik a kötelező közösségi szolgálat feltételeinek teljesítéséhez.

Diákjaink lelki egészségének megőrzése érdekében kiemelt feladatnak tekintjük a személyes beszélgetéseket és a lelkigondozást, melyet nem csak az iskola vallástanárai végeznek, hanem az intézmény minden nevelője mellettük kiemelkedő szerepet kap az iskola pszichológus, akivel szemben követelmény, hogy kiváló szakmai felkészültséggel és az iskola értékrendjét képviselő lelkeséggel rendelkezék.

A vidéki gyülekezetekkel való kapcsolattartásnak fontos alkalmai a gyülekezeti kiszállások, ahol a csoportok vagy osztályok műsorral, bizonyágtétellel, a Kollégium életének és történetének ismertetésével szolgálnak. Külön keressük a kapcsolatot azokkal a gyülekezetekkel, ahonnan az átlagosnál több diákunk érkezik. Tanulmányi kirándulások alkalmával szinte mindig megkeresik az osztályok az adott területen élő református gyülekezetet.

Egész életünket, munkánkat áthatja, oktatásunkat, nevelésünket meghatározza a jézusi ige: *„Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, s dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat!”* (Mt. 5, 16)

2.3 A nevelő-oktató munka pedagógiai céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

- 1) Biztosítjuk tanulóink számára a sokszínű tájékozódás lehetőségét, a különböző gondolati rendszerek megismerését.
- 2) Szilárd értékrendet, az életkori sajátosságokhoz szabott konkrét társadalmi kapaszkodókat nyújtunk diákjainknak.
- 3) Nyitottak vagyunk az új pedagógiai módszerekre, amelyek aktív tanulói magatartást kívánnak, és kihasználják a tanulók együttműködéséből származó előnyöket.
- 4) Csak közösen vállalható célokat állítunk a nevelőtestület elé.
- 5) Az iskola jelenlegi képzési rendszerének keretein belül hajtjuk végre fejlesztési elképzeléseinket.
- 6) Gyermekek központúságot, teljesítményre ösztönző tanítást hirdetünk.
- 7) Helyi tantervünket a központi kerettantervek, valamint iskolánk sajátos elvárásai és kötelezettségei figyelembe vételével határoztuk meg.

2.3.1 A nevelő-oktató munka céljai

Az iskolai műveltség tartalmát a társadalmi műveltségről alkotott közfelfogás, a gazdaság, a versenyképesség is alakítják. A csak lexikailag jellegű tudás fejlesztése, mérése háttérbe került. Az oktatás-nevelés hagyományos formái és gyakorlata mellett az eredményesség növelése érdekében újabb, korszerűbb elemeket is be kell építeni gyakorlatunkba. Az aktív tanulási tevékenység kialakítása olyan tanulói kompetenciák fejlesztését teszi lehetővé, amelyek az ismeretek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását eredményezi. A pedagógus eközben igénybe veheti iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségeket (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert, stb.). Mindezek segíthetik az intézmény hagyományából, jellegéből adódóan fontos, speciális célkitűzések megvalósulását. A nevelő-oktató munka egyik fokmérőjévé a kétszintű érettségi követelmény-rendszere vált, melyben nyomon követhető az elsajátított kompetenciák mértéke is. A kompetenciák részben fedik egymást. Hasonlóképpen egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát.

2.3.1.1 Általános kompetenciák fejlesztése

- 1) *A tanulás kompetenciái* arra vonatkoznak, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási- és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja; otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamatokban. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

- 2) *A kommunikációs kompetenciák* két részből tevődnek össze (*anyanyelvi és idegen nyelvi*). Az *anyanyelvi kompetencia* magába foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységben. Az *idegen nyelvi kommunikáció* ezek mellé olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés és más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy készség (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei vagy érdeklődése szerint.
- 3) *A digitális kompetenciák* felölelik az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.
- 4) *A matematikai, gondolkodási kompetenciák* a matematika gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képességét jelentik, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok, táblázatok) alkalmazását, valamint a törekvést ezek alkalmazására.
- 5) *A személyes és társas kapcsolati kompetenciák* a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység feltételei, felölelik a magatartás minden olyan formáját, amelyek révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és a szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.
- 6) *A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái* magukban foglalják az esztétikai megismerés, az elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését a tradicionális művészetek nyelvén, illetve a média segítségével, ideértve az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fényképet és a mozgóképet.
- 7) *Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák* segítik az egyént a mindennapi életben – munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálgató lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelentik, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezik azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

2.3.1.2 *Iskolánk hagyományából, sajátos arculatából fakadó speciális fejlesztési területek, célkitűzések*

- 1) Évente frissített beiskolázási programmal tesszük vonzóvá intézményünket.
- 2) Az oktatási folyamat egyes területein felkínáljuk a választás lehetőségét, minden tantárgyból biztosítjuk az emelt szintű érettségire való felkészítést, a továbbtanulást megalapozó biztos tudást.
- 3) Az ismeretközvetítés mellett fontos a tanulók szociális képességfejlesztése.
- 4) Törekszünk a tanulás megtanítására, a hatékony, önálló, eredményes tanulási módszerek és technikák elsajátíttatására.
- 5) Feladatunknak tekintjük a tanulók felzárkóztatását, a tanulási és magatartási hátrányok csökkentését, a pozitív attitűdök kialakítását, melynek legfőbb színterei az internátusok, ahol a különböző szakos kollégiumi nevelők rendszeres egyéni és csoportos korrepetálásokat tartanak. Az esztétikai érzék fejlesztése közelebb visz az önmegismeréshez, az emberi viszonyok közötti könnyebb eligazodáshoz, ezáltal az emberi kapcsolataink gazdagodását is szolgálja.
- 6) A délutáni, tanórán kívüli időszámban egyéni és kiscsoportos foglalkozással biztosítjuk a felzárkóztatást és a tehetséggondozást. Bekapcsolódtunk a Magyarországi Református Egyház tehetségfejlesztő, gazdagító programjaiba. Iskolánk a regionális református tehetség-tanács központja.
- 7) Az érdeklődés felkeltésével és ébrentartásával a tárgyi tudás elmélyítését, rendszeres szerepeltetéssel az anyanyelv és az idegen nyelvek területén is a kommunikációs készség fejlesztését célozzuk meg.
- 8) Közösségteremtő erőnek tekintjük a szilárd értékrendet, a keresztyén elkötelezettséget, az egészséges lokálpatriotizmust és az ezekből származtatható hazafiságot.
- 9) Törekszünk a nemzeti kultúra ápolására és közvetítésére. Tudatosan vállaljuk és ápoljuk az iskola értékes hagyományait, és újak kialakításától sem zárkozunk el.
- 10) Törekszünk az előítéletektől mentes, felelősségteljes gondolkodású, kezdeményező alkotó- és vállalkozó szellemű, kiegyensúlyozott személyiségű, fegyelmezett magatartású és szavahihető tanulók nevelésére.
- 11) Fontosnak tartjuk, hogy az emberi tevékenység okozta változásokat megértessük, és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget kialakítsuk.
- 12) A tanári szabadság tiszteletben tartása mellett egy szabályokban lefektetett, kiszámítható és egységesítést közelítő értékelési rendszert alkalmazunk.
- 13) Minden helyzetben igyekszünk a problémák nyílt, őszinte feltárására és megbeszélésére.

2.3.2 A nevelő-oktató munka feladatai, eszközei, eljárásai

A célok meghatározzák a követendő stratégiát, a gyakorlati eljárások összességét. A célkitűzések maradéktalan megvalósítását a mindenkori tanulói összetétel befolyásolja.

2.3.2.1 Osztály- és csoportrendszer

Az iskola működésében alapvetően a hagyományos osztálykeret rendszerét tartjuk megfelelőnek. Évfolyamonként három párhuzamos osztályunk van. A köznevelési törvény rendelkezései és a fenntartó hozzájárulása óratervben rögzített csoportbontásokat tesznek lehetővé. Az általános kerettantervű és emelt szintű oktatás keretében a következő tantárgyakat tanítjuk csoportbontásban.

1) Általános tantervű osztály (A osztály)

- magyar nyelv és irodalom
- matematika
- történelem
- idegen nyelv
- testnevelés (nemenkénti bontásban)
- hit- és erkölcstan (11-12. évfolyamon nemenként)
- digitális kultúra

2) Emelt szintű reál osztály (B osztály)

- matematika
- biológia
- kémia
- idegen nyelv
- testnevelés (nemenkénti bontásban)
- hit- és erkölcstan (11-12. évfolyamon nemenként)
- digitális kultúra

3) Nyelvi előkészítő osztály (D osztály)

- idegen nyelv
- testnevelés (nemenkénti bontásban)
- hit- és erkölcstan (11-12. évfolyamon nemenként)
- digitális kultúra

A nyelvi előkészítő osztály a 0. évfolyamot követően nyelvi tagozatként folytatódik. Egyedi kérelem alapján lehetőség van arra, hogy a jó képességű tanulók a 0. évfolyam után bekapcsolódjanak a B osztály reál emelt szintű képzési csoportjaiba.

2.3.2.2 A nyelvi előkészítő osztály (öt évfolyamos képzés)

A nyelvi előkészítő osztály két idegen nyelv (angol és német vagy francia) magas szintű oktatását és elsajátítását tűzi ki célul azzal a szándékkal, hogy a jó képességű és kellően motivált tanulók két idegen nyelvből érettségizzenek középiskolai tanulmányaik során, az egyikből lehetőleg emelt szinten. A nyelvi előkészítő (0. évfolyamos, NYEK) osztály és az utána következő négy évfolyamos képzés szorosan kapcsolódik egymáshoz, egységes pedagógiai és módszertani szempontok alapján épül fel. A nyelvi előkészítő évfolyamon az angol nyelv oktatása kezdődik magas óraszámban, létszámtól függően két vagy három csoportban. Egy-egy csoportot

általában két különböző tanár tanít. A csoportbontás a tanulók nyelvi szintje szerint történik, az átjárást a csoportok között biztosítani kell. A további évfolyamokon az angol nyelv óraszám csökken, a 11. és 12. évfolyamon a tanulók tényleges igényei és a vizsgaeredmények alapján rugalmas foglalkozási rend alakítható ki. A német és francia nyelv oktatása kezdetben kisebb óraszámokban indul, majd fokozatosan nő. A csoportbontás németből is a nyelvi előképzettség alapján történik, de itt is lehetővé kell tenni a változtatást. Az érettségi és a nyelvvizsga ütemezése a tanulók tényleges igényei szerint történik. Elvárás a nyelvi előkészítő osztály tanulóival szemben, hogy minimum két középfokú nyelvvizsgával rendelkezzenek, de az intézmény kifejezetten arra törekszik, hogy a tanulók többségének legalább az egyik nyelvből felsőfokú nyelvvizsgája legyen.

A nyelvi előkészítő osztályban kiemelt feladat az informatikai készség felhasználói szinten történő elsajátítása. A NAT alapján a nyelvi előkészítő évfolyamon heti három órás projekt-munkára épülő, multidiszciplináris képzést biztosítunk a digitális kultúra tantárgy keretében, továbbá heti öt tanórát képességfejlesztésre fordítunk. A heti két hit- és erkölcsstan óra hozzájárul a diákok lelki neveléséhez.

Az osztály tanterveiben kiemelt szerepe van a tantárgyi integrációnak, a minél változatosabb módszerek (pl. projektmunka, csoportmunka) használatának, a modern technikai eszközök (számítógép, projektor, interaktív tábla, digitális tananyag) igénybevétele. A nyelvi előkészítő osztály felső négy évfolyamának tanterve a négy évfolyamos helyi tantervre épül, de a tanulók érdeklődése és választása alapján a reál biológia és reál matematika specializáció tantervei szerint is haladhatnak.

2.3.2.3 Munkaközösségi rendszer

Az oktatási-nevelési célok megvalósítására a hatékonyabb munkavégzés érdekében az azonos tantárgyi csoportot tanító szaktanárok munkaközösségekbe szerveződnek. Az iskola munkaközösségei:

A munkaközösség elnevezése	Tárgyak
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom
Történelem	Történelem, Társadalomismeret, Életvitel
Idegen nyelv	Angol nyelv, Német nyelv, Francia nyelv
Műszaki	Matematika, Fizika, Digitális kultúra
Természettudományi	Biológia, Kémia, Földrajz
Hit- és erkölcsstan	Hit- és erkölcsstan, Egyházi ének
Készségtárgyak	Ének-zene, Testnevelés, Vizuális kultúra, Mozgóképkultúra és médiaismeret
Osztályfőnöki	Osztályfőnöki

A munkaközösségek minimális létszáma öt fő. Az egyes munkaközösségek élén a munkaközösség tagjai által javasolt, az igazgató által jóváhagyott és megbízott vezetők állnak, tevékenységüket éves munkaközösségi program alapján végzik. A munkaközösségvezetők megbí-

zatása maximumöt évre, határozott időre szól. Egy-egy szaktanár szakmai és pedagógiai végzettsége, beosztása révén párhuzamosan több munkaközösség tagja. A munkaközösségek önállóak, de egymástól nem elszigeteltek. A munkaközösség-vezetők a nevelőtestület előtt rendszeresen beszámolnak közösségük életéről, szakmai munkájukról, a felmerült gondokról és javaslatokról.

2.4 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok, követelmények és célok

A mai rohanó digitális világ válogatás nélkül önti a szűretlen információkat a fiatalokra, ami nem kedvez a kiegyensúlyozott, stabil személyiség kialakulásának. Iskolánk ezért különös hangsúllyal kezeli a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat. Ennek elvi alapjait már részletesen kifejtettük az iskola pedagógiai elveivel, valamint a hitoktatással és a lelki neveléssel foglalkozó részben, hiszen a hit- és erkölcstan órák a személyiségfejlesztés minősített alkalmai. Ugyanakkor a személyiségfejlesztés minden tantárgy tanításának szerves része, minden tanár a diákjaihoz, környezetéhez és szakterületéhez való hozzáállásával, egyéniségével formálja a diákokat.

2.4.1 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai célok és feladatok

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos célunk, hogy diákjaink különböző szintű adottságaikkal, képességeikkel, iskolai tanulásukkal, individuális fejlődésükkel, más, érdeklődési körüket érintő tevékenységükkel összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

A személyiségfejlesztést a következő pedagógiai feladatok köré csoportosíthatjuk:

- 1) *A kognitív képességek fejlesztése*, a tapasztalati és értelmező tanulás elsajátítása, a tanulási vágy felébresztése, az érdeklődés fejlesztése. Ezt segíti elő az első két tanévben a felzárkóztatás, szintre hozás, és főleg az általános műveltséget megerősítő szakasz, amit az utolsó két évben a pályaválasztást elősegítő, a felkészülésben segítséget nyújtó időszak követ.
- 2) *Közösségi életre nevelés*, pozitív és egészséges életvezetés, konfliktusok kezelése, egyéni szociális értékrend fejlesztése, olyan iskolai és iskolán kívüli életrend, légkör kialakítása, amely az iskolai közösség mindennapi életében elősegíti, hogy a tanuló folyamatosan megismerhesse az egyének és csoportok kölcsönös megértésének, együttérzésének, segítőkészségének előnyeit és valóságát.
- 3) *Az egészséges és kulturált életmódra nevelés*, megjelenésben a külső és belső igényességre ösztönzés. A felelős viselkedés az offline és online térben, ugyanakkor az alkohol, drog, dohánytermékek fogyasztásának veszélye az osztályfőnöki órák anyagán túl a hit- és erkölcstan, valamint a biológia órák anyaga is, de a legfontosabb itt is a személyes példaadás.
- 4) A tanulók személyiségének és egyben a közösségek minőségének fejlesztését szolgálják mindazok a kezdeményezések, amelyek az osztálymunka keretein túl bármiféle, *az alkotó erők felszabadítását eredményező tevékenységek* megszervezésére irányulnak. Az iskola

biztosítja az alkalmakat, és buzdítja diákjait sporttevékenység végzésére, a különböző és gazdag kulturális lehetőségek kihasználására. Az olyan tevékenységek, mint a Kántus, néptánc, kollégiumi esték, színház, közös iskolai mozilátogatás, múzeumok és kiállítások megtekintése, közéleti személyiségek, művészek meghívása, kötetlen beszélgetések szervezése a református értelmiség reprezentatív képviselőivel, nyári táboroztatás, mind-mind növendékeink világképének és világnézetének formálódását segítik, ami a személyiségfejlődésük alapja.

- 5) A személyiségfejlesztés fontos gyakorlati része a *szociális kommunikáció* és a segítőkézség fejlesztése. A tananyagból kiemelt mintákon túl olyan segítő légkör kialakításával és fenntartásával kívánjuk ezeket elérni, amely a segítség elvárt és elismert viselkedés, tevékenység, és egyben a személyes kompetencia fejlődésének segítője.

2.4.2 Iskolánk személyiségfejlesztésének jellemzői

- 1) A nevelőtestület vállalja a pedagógus hatékony modellközvetítő szerepét, mint a személyiségformálás egyik legfontosabb eszközét.
- 2) Az iskola pedagógiai tevékenységével fejleszti a tanulók motivációs bázisát, s törekszik az intellektuális tevékenység megszerettetésére, a folyamatos önképzés szükségletének kialakítására.
- 3) Az iskola nevelői tevékenységében törekszik a családi szocializációban mutatkozó esetleges hiányok pótlására: a személyes higiéné, a morális magatartás, a társas viselkedési normák elsajátítására, a viselkedési készség gyarapítására, a segítő, karitatív, egymást tisztelő, empátiás magatartás kiépítésére, az illemszabályok betartására.
- 4) Az internátusi élet segít az önállóság, a döntési és szervezési képességek fejlesztésében, a helyes időbeosztás kialakításában, a különböző jellemű és szocializációjú iskolatársak elfogadásában.
- 5) Az iskola lehetőséget ad és teret enged a kreatív kezdeményezéseknek, sokoldalúan felkészíti tanulóit a teljesítményhelyzetekhez való alkalmazkodásra tehetséggondozó szakkörök, tanulmányi versenyek, pályázatok szervezésével.
- 6) Az intézményben folyó nevelés hangsúlyt fektet az önismeret és a pszichés kultúra fejlesztésére osztályfőnöki órák, iskolán kívüli lehetőségek, az iskolapszichológus által szervezett önismereti csoportok formájában.
- 7) A színvonalas iskolai ünnepélyekkel a tanórai tevékenységen túl is lehetőség nyílik az intellektuális, esztétikai és érzelmi nevelés fejlesztésére.
- 8) A nevelőtestület törekszik a hatékony kommunikáció, a véleményalkotás, a problémamegoldás képességeinek gyakoroltatására szóbeli feleletek, versenyek, diákönkormányzati feladatok segítségével.
- 9) Nevelési programunk hazaszeretetre, a kulturális értékek megbecsülésére, értékmegőrző magatartásra, a természet megvédésére is nevel, fejleszti a közösségi érzést, a sportszellemet.
- 10) Nevelési rendszerünk – a gyermekvédelem lehetőségeivel is élve – pedagógiai módszereivel segíti a személyiségfejlődésben zavart szenvedő tanulókat. Az iskolapszichológus és az

iskolai szociális segítő rendszeresen jelen van, szükség esetén a tanulók és a család számára is segítséget jelent.

2.4.3 A személyiségfejlesztés területei

- 1) A tanulók személyiségének fejlesztése elsősorban a nevelőtestület, de az iskola valamennyi dolgozója aktív közreműködésével valósulhat csak meg. Ebben a folyamatban kitüntetett szerepe van a tanuló osztályfőnökének, a vallástanárnak és az internátusi nevelőknek. Feladatuk, hogy figyeljék, kövessék és a lehetőségeikhez képest irányítsák tanítványaik személyiségének fejlődését.
- 2) A munkára nevelés is a személyiségfejlesztés fontos része. Ennek egyik eleme a tanulási folyamat. A rendszeres, precíz, kitartó tanulás mellett azonban lehetőséget kell adni a diákoknak, hogy más területen is kipróbálhassák magukat. Ennek sokféle módja, lehetősége van különösen az internátusokban, de az iskolában és azon kívül is.
- 3) Feladatunknak érezzük a fogyasztói szerepre való felkészítést is. Az igényesség, az értékes és a giccs megkülönböztetését, felismerését kell elsajátítani a diákoknak. Ugyanakkor a természeti és az épített környezet megbecsülése, védelme is beépül a fogyasztói szerepkörbe. A rongálásokkal szembeni fellépés mellett a szép környezet karbantartása is folyamatosan a diákok bevonásával történik.
- 4) Kiemelt feladat a modern technikai eszközök (internet, közösségi portálok, okos telefonok) és a digitális média felelős használatának elsajátítása. A tanulók gyakran nincsenek tudatában a biztonsági, óvatossági rendszabályoknak, nem érzik az adatvédelem szükségességét. Fontos, hogy ismerjék fel a jogsértő magatartásokat, az internet használat káros következményeit (pl. függőségek, internetes zaklatás, adathalászat).
- 5) A szülők aktív szerepet vállalnak az iskola életében is, hiszen sok esetben már diákként is kötődtek az intézményhez. A Szülői Tanácsban és az iskolai alapítványok kuratóriumában egyaránt dolgoznak, segítik munkánkat.
- 6) Az igazgató és helyetteseik már a felvételin ismerkednek a gyermekekkel és a szülőkkel. A legnehezebb nevelési problémák megoldásának megkeresésébe rendszeresen bekapcsolódnak osztályfőnöki vagy szülői kérésre.
- 7) A kollégiumi körülmények, az egymásrautaltság, segítségnyújtás, az esti beszélgetések erős kötődést eredményeznek a társakhoz és az iskolához. Kialakítják, illetve növelik a toleranciakészséget, elismertetik a szabályok betartásának szükségességét, így pozitívan hatnak vissza az iskolai életben tanúsított viselkedésre is. A tanárdiák-kapcsolat alakításában, egymás alaposabb megismerésében és elfogadásában is nagy szerepük van.

2.5 Egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

2.5.1 Az iskola egészségnevelési célja és feladata

2.5.1.1 Általános célok

Az egészséges életmódra nevelés célja a tanulók személyes részvételén keresztül az attitűd- és szemléletformálás, a család és a közösség értékeinek megőrzése az egészséges életmód kialakításának érdekében. Az egészségfejlesztés és annak egyik megvalósulási formája, a korszerű egészségnevelés a fizikai és mentális egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartozik az egészséges táplálkozás, a szabadidő aktív eltöltése, a mindennapi testmozgás, a személyi higiéné, a lelki egyensúly megteremtése, a pozitív megküzdési stratégiák megerősítése, a harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása, fenntartása, a családtervezési módszerek, az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, az egészségkárosító magatartásformák elkerülése, a járványügyi és élelmiszerbiztonság megvalósítása. Az önmagával, társaival, az épített és természetes környezetével harmóniában élő, egészséges és felelősen cselekvő személyiség kialakítása.

2.5.1.2 Helyi célok

Célunk egészséges, boldog, elégedett, önmagában bízó, adottságait, képességeit kihasználó, reális célokért küzdeni tudó fiatalokat nevelni. Olyan nevelő-oktató munkában hiszünk, amely a lelki, testi és szellemi nevelést egyszerre valósítja meg annak érdekében, hogy tanulóink:

- önmagukat (lehetőségeiket és korlátjaikat) világosan lássák;
- érdeklődésük és képességeik vezérelje továbbtanulásukat;
- legyenek képesek az önművelésre, a megújulásra, az élethossziglani tanulásra;
- a legfontosabb emberi értékek legyenek a számukra a tudás, műveltség, becsületesség, önzetlenség, tolerancia;
- az életet, egészséget megbecsülő, környezetét védő, hazájára büszke, azért tenni tudó és akaró felnőtt válhasson belőle.

2.5.1.3 Az iskolai egészségnevelésbe az alábbi témakörök ismereteit kell integrálni:

- egészséges magatartásmód, életmód kialakítása, szűrővizsgálatok megismerése;
- a személyes higiénés ismeretek fejlesztése;
- az ember és környezete kölcsönhatásának ismerete;
- egészséges táplálkozásra nevelés;
- rendszeres testmozgás;
- a partnerkapcsolatok nem- és korszpecifikus fejlesztése;
- prevenciós nevelés: az egészségkárosító magatartásmódok megelőzése;
- a káros anyagokkal (alkohol, drogok, dohányzás, serkentő italok) szembeni elutasító magatartás kialakítása, a viselkedésszerű függőségek felismerése és megelőzése;
- a lelki és testi egészség holisztikus szemléletmódja.

2.5.2 Az egészségfejlesztési feladatok felelősei, együttműködésük

Az iskolának az elsődleges megelőzésben van jelentős szerepe, így az egészségnevelési feladatok meghatározásánál is e területekre kell a hangsúlyt fektetni. Iskolánkban az egészségfejlesztés valamennyi pedagógus és a pedagógiai munkát közvetlenül segítő munkatárs közös feladata. A területért kiemelten felelős az iskolapszichológus, a védőnő, az iskolaorvos és a szociális segítő. Az egészségfejlesztési program szorosan kötődik a közösségfejlesztési és a személyiségfejlesztési programhoz, melyeket az iskolapszichológus irányít és koordinál, ezért a komplex program Az *iskolapszichológia* című fejezetben található.

2.5.3 Az egészségfejlesztés szinterei

- 1) Tanórai foglalkozások keretében törekszünk az intézmény által kitűzött helyi és általános célok megvalósítására, gyakorlati alkalmazására.
- 2) Tanórán kívüli foglalkozások:
 - délutáni szabadidős foglalkozások: sportprogramok, filmvetítés, versenyek, vetélkedők, egyéb játékos programok, stresszkezelő, problémamegoldó, személyiségfejlesztő foglalkozások a mentálhigiénikus szakember vezetésével;
 - szülői értekezlet, szülőcsoport;
 - ismeretátadás, tanácsadás, ötletek a prevencióval kapcsolatban a pszichológus, mentálhigiénikus bevonásával;
 - kirándulások, sportprogramok;
 - egészségnevelési és fejlesztési projektnapok;
 - az iskolapszichológus fogadóórái;
 - pályázati programok (gyülekezeti, közösségi programok);
 - mindennapos testnevelés;
 - elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása.

2.5.4 Az iskolapszichológia

Az iskolapszichológia alapelve a prevenció megközelítés, az egyének és a csoportok kölcsönhatását elemző ökológiai-pszichoszociális rendszerszemlélet. Ebben a megközelítésben az egyén viselkedését mindig egy társas és/vagy fizikai környezet által meghatározott rendszer részeként vizsgálja. A prevenció szintjein ez a szemlélet tükröződik.

- 1) Az elsődleges prevenció célja az egészségnevelés és az egészségmegőrzés segítése a tanulók önismereti és társas készségeinek bővítésével, fejlesztésével, valamint a tanulók önálló tanulásának, felelős döntéseinek erősítésével egyéni és csoportos formában. Ebben az iskolapszichológus szorosan együttműködik a nevelőtestület tagjaival.
- 2) A másodlagos prevenció a teljesítménybeli és magatartási problémák korai azonosítására, állapotfelmérésre, valamint a hatékony korrektív beavatkozásokra helyezi a hangsúlyt. A cél az, hogy minél rövidebb legyen a problémás helyzet vagy állapot időtartama és kevesebb károsodással járjon.

- 3) A harmadlagos prevenció célja a tartósan fennálló teljesítmény és magatartási problémák következtében a pszichés-mentális állapot romlásának, a személyes jóllétet veszélyeztető intrapszichikus, interperszonális és környezeti tényezőknek a csökkentése.

Az iskolapszichológus feladata, hogy szaktudásával az iskola oktató-nevelő munkáját segítse, hatékonyságát növelje. Részt vesz a tanulók egészségnevelésében, egészségmegőrzésében, tanácsadást, konzultációs lehetőséget biztosít a gyermekek, szülők, pedagógusok számára. Szükség esetén egyéb szakemberek bevonásával segíti a gyermek- és családvédelem szolgáltatát.

Az iskolapszichológusnak titoktartási kötelezettsége van, a tudomására jutott információkat csak az érintettek személyes engedélyével vagy a jogszabály által előírt esetekben oszthatja meg másokkal.

Szakmai tevékenységek:

- a tanulók személyiségfejlesztése, közösségépítés;
- pályaválasztási tanácsadás, tehetséggondozásban való részvétel (tehetségazonosítás és -fejlesztés);
- tanórai látogatások (pszichoedukáció, pszichés kultúra növelése);
- pszichológiai tárgyú felmérések, vizsgálatok elvégzése (tanulási nehézségek azonosítása, beilleszkedési és magatartási zavarok feltárása, elemzése, osztályklíma vizsgálat, prevenciók szűrések) egyéni és csoportos formában;
- tanácsadói szolgálat és konzultációs lehetőség biztosítása a tanulók, a pedagógusok és a szülők részére;
- kapcsolattartás és együttműködés a diákokkal, a szülőkkel, a nevelőkkel, az iskolai egészségügyi szolgálattal, a külső intézményekkel, szakemberekkel (gyermekvédelem, pedagógiai szakszolgálat, Református Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézet);
- esetmegbeszélések biztosítása;
- előadások tartása a nevelőtestület és a szülők részére;
- egyéni támogató és segítő beszélgetések, mentálhigiénés gondozás;
- krízisintervenció;
- az egészségneveléssel, a gyermekvédelemmel és a drogprevencióval kapcsolatos pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése.

2.6 Az elsősegélynyújtási alapismeretek oktatásának terve

- 1) Az elsősegélynyújtási alapismeretek oktatása intézményünkben a 9. és 10. évfolyamon az osztályfőnöki órák keretében valósul meg. Az órák megszervezése az iskolai védőnő feladata, esetenként igénybe veszi az osztályfőnök, a biológiatestár, illetve külső előadó segítségét.
- 2) Az oktatást gyakorlati bemutató, filmvetítés teszi érdekessé.

- 3) Valamennyi kísérletező és gyakorlati tantárgy esetén minden tanév elején kötelező balesetvédelmi oktatás történik, melynek szintén része az alapvető elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása.

2.6.1 Az oktatás témái

9. évfolyamon (2 tanóra)

- Elsősegélynyújtásról általában (alapelvek, törvényi szabályozás)
- Vérzések típusai és ellátása
- Hő okozta sérülések és ellátása
- Csont és ízületi sérülések, és ellátása
- Mentési fogások, rögzítések, fektetési módok
- Számonkérés: teszt, gyakorlat

10. évfolyamon (2 tanóra)

- Mérgezések és ellátása
- Háztartási balesetek és ellátása
- Egyéb ellátások (epilepszia, ájulás)
- Eszméletlenség felismerése és ellátása
- Újraélesztés
- Közlekedési balesetek
- Számonkérés: teszt, gyakorlat

2.7 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok, az iskolai közösségi élet formái, tanórán kívüli tevékenységek

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos elveinket küldetésünk, nevelési céljaink és az ezekből adódó gyakorlati feladataink, valamint iskolánk hitvalló arculata határozzák meg. Iskolánk nemcsak ismereteket közöl, hanem egyéni és közösségi erkölcsöt is fejleszt. Az összetartozás tudatát alakítja tanulóinkban az evangéliumi nevelés fényében. Mindezek legáltalánosabb tartalmi elemei tanár és diák számára egyaránt: a krisztusi szeretet vezérlő elve, az igényesség önmagunkkal és másokkal szemben, a becsületesség, a rend szeretete, a szakmai színvonal értéke, az önfegyelem és önmérséklés képessége, harmóniára törekvés az emberi és természeti környezetünkkel, az elkötelezettség (hit, hazaszeretet, hűség).

2.7.1 Az iskolai közösség egészének szintjén megjelenő alkalmak

2.7.1.1 Az osztályközösségek meghatározó szerepe

- 1) Intézményünk két legnagyobb közössége az iskola és a diákotthon, saját szóhasználatul internátus. Az iskolában a diákok hagyományosan osztályokba rendezve tanulnak, így a közösségfejlesztés egyik legfontosabb színtere az osztályközösség. Mivel a tanulók idejük jelentős részét ebben a közösségben töltik, nagyon meghatározó számukra annak légköre,

szellemisége, hatása, a tanulók egymás között kialakuló kapcsolatrendszere. A gimnáziumi osztályközösség kezdetben eltérő háttérű, alkalmanként eltérő értékrendű és szokású tanulók közössége, hiszen az ország minden területéről és a társadalom minden rétegéből érkeznek tanulók iskolánkba. Az esetenként jelentős különbségek ellenére a közösség kialakítása, formálása érdekében alapvető, hogy az osztálynak legyenek közös céljai, értékrendje. A közös nevező kialakításában, a valódi közösség megteremtésében, majd az osztályközösségi munka szervezésében, irányításában kulcsszerep jut az osztályfőnöknek. A közösség kialakításának színtere elsődlegesen az iskola és az internátus, de az osztályok, internátusi csoportok közösségének fejlesztése alkalmanként külső helyszíneken végzett, tanórán kívüli foglalkozásokon is végbe mehet.

2) Az osztályközösség az alábbi területeken játszhat meghatározó szerepet:

- a tanuló személyiségjegyeinek formálódása, kialakulása;
- az egyéni értékek, majd egy bibliai alapokon nyugvó értékrendszer kialakítása és megszilárdítása;
- a tanuló talentumainak felismerése, életcéljának megfogalmazása;
- társas kapcsolatok, szociális kompetencia fejlődése, tanulók közti és tanuló – pedagógus kapcsolatok kialakítása;
- érzékenyítés az eltérő képességű, személyiségű tanulók irányában, a másik ember értékeinek felfedezése, tiszteletben tartása;
- alkalmazkodóképesség, egymás kölcsönös támogatása, segítőkészség (tanulásban, egyéni beilleszkedési problémákban);
- a konfliktuskezelés, a vita helyes, bibliai módjának gyakorlása.

3) Osztálykirándulás

- Iskolánk nagyon fontos nevelési eszköznek tekinti az osztálykirándulásokat, a szakmai, tanulmányi kirándulásokat és kizárást.
- Az osztálykirándulás a tanulók számára nem kötelező, önkéntes alapon szerveződik, de pedagógiai szempontból ajánlott és fontos. Az iskola igyekszik lehetővé tenni, hogy anyagi okokból egyetlen tanuló se maradjon távol az osztálykirándulásokról. A rászoruló tanulók költségeinek támogatását alapítványi és ifjúsági gyülekezeti forrásból támogatjuk. Ajánlatos, hogy minden osztály a négy év alatt legalább két osztálykiránduláson vegyen részt, és ezek egyike külhoni magyarlakta területek meglátogatását tűzze ki célul. A hétvégi szabadnapokon túl tanévenként egy tanítási nap igénybe vehető osztálykirándulás céljából
- Az osztályfőnök a tanulók érdeklődési köre és a szülők anyagi lehetősége mérlegelésével tervezi meg az osztálykirándulást. A végleges terv kialakításában a szülők és a diákok véleményét figyelembe kell venni. A kirándulások költségeinek felső határát az iskola Szülői Tanácsa maximálhatja.
- A gyülekezetekkel való kapcsolattartás jegyében ajánlott a kizárást szervezése, illetve az osztálykirándulások alkalmával a helyi gyülekezeti alkalmon való részvétel.
- Az osztályfőnöknek joga van ahhoz, hogy megtagadja a tanuló részvételét az osztálykiránduláson vagy a kizáráson, ha a tanuló

- korábbi kirándulásokon fegyelmezetlenül viselkedett, megszegte az iskola házirendjét;
- a tanév folyamán fegyelmi büntetést kapott;
- a részvételt akadályozó betegségben szenved.

Az osztályfőnöknek a döntésről írásban kell értesítenie a szülőt, gondviselőt. Az osztályfőnök döntése ellen az igazgatóhoz lehet fellebbezni.

- Az osztálykiránduláson részt nem vevő tanuló tanítási napokon köteles iskolai tanóránkon részt venni.
- Az iskola törekszik pályázati és más forrásból szakmai, tematikus vagy testvérintézmények meglátogatását célzó kirándulásokat szervezni. Az ezeken való részvételre pályázatot írunk ki, a részvétel legtöbbször jutalmazásként is szolgál.

2.7.1.2 Zenei élet

A Maróthi György által 1739-ben alapított Kántus hazánk legrégebben folyamatosan működő kórusa. Hangversenykörútjain lelki és kulturális híd szerepét tölti be szétszórtságban élő magyar testvéreink között, és fontos szerepe van a gyülekezetekkel való kapcsolattartásban is. E többretű, áldozatos feladatvállalásáért a Kántus Nemzeti Örökség Díjat kapott. Törekszünk arra, hogy diákjaink közül minél többen vegyenek részt a kórus munkájában. Támogatjuk a Kántus keretén belül tevékenykedő iskolai kamarakórus működését is.

A református iskolák szellemiségét hitvallásosan hordozó egyházi ének és gyülekezeti népeinek ápolása mind tanórán, mind tanórán kívüli alkalmakon (istentiszteletek, csendesnapok énektanulásai) az iskolán belül gyülekezetet épít a lelki nevelés hathatós eszközeként. A Református Köznevelési Törvény minden intézmény számára kötelezővé teszi az Egyházi ének tantárgy bevezetését és értékelését. Kiemelt feladatunknak tekintjük az egyházi ének és zene megismertetésén túl annak megszerettetését. Támogatjuk tanulóink hangszeres és énekes szerepléseit, egyházi alkalmainkon való szolgálatait.

2.7.1.3 Diákkörök

Komoly erőfeszítéseket teszünk annak érdekében, hogy a szervezeti keretek között működő, nagy hagyományokkal bíró önképzőkör tanulói szerveződések kialakulását ösztönözzük és segítjük. Támogatjuk az alulról jövő diák kezdeményezéseket, legyen szó rendszeres vagy alkalmankénti történésekről (versírás, versmondás, színjátszás, diákszínjátszás, iskolai zenekar, néptánc).

2.7.1.4 Ifjúsági szervezetek

Az iskolán kívüli ifjúsági szervezetek (pl. SDG, Rákóczi Szövetség, REFISZ, Cserkészlet) működését segítjük a belépés és tagság erőltetése nélkül. Az általuk szervezett programokban való részvételt támogatjuk, esetenként (jutalmazásként) a költségeket teljesen vagy részlegesen átvállaljuk.

2.7.1.5 Sport

- 1) A külső egyesületekben történő versenyszerű sportolást elismerjük, de az iskola életéhez jobban illeszkedő és nem annyira megterhelő belső rendezvényeket támogatjuk. Rendszeresen szervezünk sítábort.
- 2) Iskolánk sportteljesítményéhez adottak az intézményi lehetőségek és a javuló infrastrukturális háttér. A Diákotthon udvarán lévő, világítással is rendelkező kinti sportpálya, valamint a fiúk és a lányok számára hozzáférhető edzőterem fontos szerepet tölt be a kollégista tanulók mozgásigényének kielégítésében.
- 3) Debrecen város bajnokságain és az MDSZ versenyein (röplabda, kispályás futball, szertorna, atlétika, úszás, karate) veszünk részt. A RIDISZ által megszervezésre kerülő országos református sportversenyek szervezésében és rendezésében aktívan közreműködünk. Iskolánk rendezi a református középiskolák atlétika-, röplabda- és tornaversenyét. Ezenfelül lehetőségeinkhez mérten jelen vagyunk a más református iskolák által rendezett versenyeken (sakk, úszás, asztalitenisz, labdarúgás).

2.7.2 A szabadidő szervezése

A szabadidős programok népszerűek a diákok körében, közösségformáló erejük vitathatatlan. A szervezésben gondot fordítunk az igények felmérésére a Diákönkormányzat segítségével, és törekszünk az igényesen szervezett rendezvények nevelő hatásának kiaknázására. A szabadidős programok aktív kikapcsolódást nyújtanak diákjainknak, és mivel a nagy részük a hétvégre esik, nem zavarják az iskolai felkészülést.

A legfontosabb szabadidős programjaink:

- az iskola külföldi kapcsolatainak ápolása;
- színházlátogatás;
- irodalmi estek;
- kézműves foglalkozások tartása;
- a karácsonyi ünnepségek és műsorok osztálykeretben;
- „Ki mit tud?” műsor;
- diáknapi, sportnapi, gyalogtúrák;
- osztálykirándulások, kizárások;
- diakóniai és önkéntes tevékenység.

2.7.3 Az ünnepek és a hagyományok szerepe

Minden iskolát meghatároznak hagyományai, sajátos belső kultúrája, szokásrendszere. Az iskolai ünnepek célja a közösség identitásának kialakítása és fenntartása, az összetartozás hangsúlyozása, értékeink megfogalmazása, a hazaszeretet erősítése. Iskolánk egyházi és nemzeti ünnepekhez kapcsolódó istentiszteleteinek és megemlékezéseinek fontos eleme a hagyományok átadása, az emlékezés és megújítás, az egyházhoz és nemzethez tartozás élményének személyes megélése.

2.7.3.1 A tanév kiemelkedő, rendszeresen visszatérő ünnepei, alkalmai

2.7.3.1.1 Ünnepségek

Az egyházi és nemzeti ünnepekről iskolai keretben is megemlékezünk. A nagyobb egyházi ünnepek előtt kibocsátó istentiszteletet tartunk az Oratóriumban, ami segít diákjainknak és tanárainknak az ünnepre való lelki felkészülésben. Nemzeti ünnepeinkről az ünnephez közeli tanítási napon emlékezünk meg, iskolánk egyik osztálya által készített műsor keretében. Arra is törekszünk, hogy a Kollégium vagy a város által szervezett ünnepi rendezvényekbe is bekapcsolódjunk, közösen ünnepeljünk.

2.7.3.1.2 Szalagtűző ünnepély

A szalagtűző ünnepség két részből áll. A szalagok feltűzésére a Nagytemplomban kerül sor, ahol a végzős diákok méltóságteljes, komoly műsorral (pl. igeolvasás, ének, szavalat, hangszeres darab) is szolgálnak. Az ünnepség a bálí résszel folytatódik egy erre alkalmas helyszínen. A bál az osztályok táncainak bemutatásával kezdődik, majd táncmulatsággal folytatódik.

2.7.3.1.3 Ballagás

A végzős diákok az iskolai és internátusi ballagásokon búcsúznak el társaiktól, tanáraiktól megihitt körülmények között. A Nagytemplomban rendezett ballagási istentisztelet és ünnepség méltó lezárása a gimnáziumi éveknél. A látványos ballagási menetben a diákok iskolai egyenruhát viselnek, néhány diák a hagyományos kollégiumi viseletben, a tógában vesz részt.

2.7.3.2 Az iskola hagyományrendszere

Az iskola hagyományai a pedagógiai program egyes fejezeteiben már előkerültek. Ebben a fejezetben sorolunk fel néhány olyan régi vagy újabb keletű szokást, hagyományt.

2.7.3.2.1 Kilencedikesek ismerkedő tábora

A leendő kilencedikesek – a debreceniek is – a beiratkozás után néhány napra beköltöznek a kollégiumba. A tábor célja, az osztálytársakkal és az osztályfőnökkel való találkozás mellett, a Kollégium történetével, hagyományaival való ismerkedés, illetve a szeptemberi iskolakezdés és a beilleszkedés megkönnyítése.

2.7.3.2.2 Diákpolgárrá fogadás

A 10. osztályos tanulók, valamint a legalább egy félévet az intézményben töltött felsőbb évesek a tanévnyitó ünnepélyen fogadalmat tesznek, és ezzel válnak a Kollégium polgáraivá. A fogadalomtétel előfeltétele a Kollégium történetének ismerete, az erről szóló vizsga letétele. A fogadalom szövegét az 5. sz. melléklet tartalmazza.

2.7.3.2.3 Egyenruha-viselet

Iskolai ünnepi alkalmakon tanulóink az iskola egyenruháját viselik, amelynek elkészíttetését az iskola szervezi. Hátrányos helyzetű tanulóinknak anyagi segítséget is biztosítunk ehhez.

2.7.4 A Diákotthon (Internátus) mint a közösségfejlesztés kiemelt színtere

Az internátusnak mint közösségnek mindig is igen erős értéktartalma volt és van a mai napig. A közösségi lét, a csoporthoz tartozás, az egymás közötti interakciók elősegítik a reális énkép és a helyes önértékelés kialakulását, melyek a személyiségfejlődés meghatározó elemei. A közösség tagjai közötti kapcsolat kialakítása szempontjából lényeges tényező az internátusi együttélés, amely során megtapasztalhatják egymás elfogadásának, segítségének és megbecsülésének a fontosságát. Megélhetik az értékek mentén kialakult közösséghez való tartozás biztonságát, mélyíthetik természeti, történelmi és kulturális örökségünk megbecsülését.

A közösségi élet szervezésében jelentős szerepet tölt be a kollégium Sedese, amely a főapparitorok és szobafőnökök közösségéből áll. Részt vesznek a tanulóközösségek mindennapi életével kapcsolatos célok kijelölésében, a feladatok végrehajtásában, valamint az elért eredmények értékelésében. Az internátus a maga sajátos eszközeivel kiépíti, folyamatosan ápolja és megújítja az önálló arculatához kapcsolódó hagyományait, erősíti a kollégiumi közösség összetartozását.

2.7.4.1 Az iskolai és internátusi nevelők együttműködése

- 1) Református iskolánk nagy előnye, hogy egységes, keresztyén értékrendszerrel, szeretetteljes figyelemmel találkozik a tanuló az iskolai és az internátusi nevelők részéről egyaránt. Ennek az egységes nevelésnek, hozzáállásnak a kialakulása és a tanulók minél jobb megismerésének érdekében az iskolai osztályfőnökök és az internátusi nevelők rendszeresen tájékoztatják egymást a tanulókkal kapcsolatos eseményekről, a tanuló viselkedéséről, előmeneteléről, a bekövetkezett változásokról. Az osztályfőnökök legalább félévente egyszer meglátogatják diákjaikat az internátusokban.
- 2) Támogatjuk, hogy az iskola tanárai vállaljanak rész munkaidős feladatot az internátusban, és az internátusi nevelők saját szakjuknak megfelelően óraadói feladatot lássanak el az iskolában. Az ilyen tapasztalatok hatékonyabbá teszik az iskola és az internátus közötti kommunikációt, elősegítik a tanuló mélyebb megismerését, ezáltal mind az iskolai, mind az internátusi nevelést. A vallástanárok rendszeresen látogatják az internátusi diákközösséget, lehetőséget biztosítva kötetlenebb beszélgetésekre, lelki gondozásra.
- 3) Az internátusi nevelők a gimnáziumi nevelőtestület szavazati joggal rendelkező, teljes jogú tagjai. A tanulók magatartási és szorgalmi jegyeinek megállapításánál a tanuló szaktanárain kívül joga van az internátusi vezetőnek és az internátusi tanulócsoport vezető tanárnak.

2.7.4.2 Az internátusi csoportvezetői szerepkör

Az internátusban lakó tanulók legnagyobb része iskolánk tanulója. Az internátus tanulói részben a korosztályuk szerint, részben az iskolai háttérüknek megfelelően csoportokba vannak osztva. A csoportok tanulóinak szellemi, lelki, testi neveléséért a csoportvezetők felelősek, akik szakképzett pedagógusok vagy lelkészek.

A csoportvezető biztosítja a személyességet az internátus falain belül, elősegítve, hogy a tanulók az internátusban biztonságban, otthonosan érezzék magukat. A biztonságérzet megteremtése alapvető feladat nemcsak a tanulási-tanítási folyamat sikere érdekében, de a tanulók személyiségfejlődése szempontjából is. Ez a személyesség teszi alkalmassá arra a feladatra, hogy a tanulók kérdéseikkel, kéréseikkel, problémáikkal hozzá fordulhatnak. Fontos feladata a csoportdinamikai folyamatok megfigyelése a csoportban, ez alapján a tanulók személyes és társas kompetenciáinak a fejlesztése, a konfliktusok feloldása, kezelése.

A csoportvezető elősegíti a hatékony kommunikációt, így a jó kapcsolat és együttműködés kiépítését az iskolai osztályfőnökkel, a pedagógusokkal, a szülőkkel. Konfliktushelyzetek esetén mediátorként szerepel.

Tevékenysége kiterjed a csoport körüli adminisztráció elvégzésére, az aktuális szervezési feladatok ellátására, délutáni, hétvégi programok szervezésére, az azokon való részvételre. A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelésében segíti az osztályfőnököt.

2.8 Az iskolában alkalmazott pedagógusok kötelezettségei és feladatai

2.8.1 A pedagógus kötelezettsége és feladata, hogy

- 1) nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét;
- 2) az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét;
- 3) a kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját;
- 4) a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön a gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű tanuló felzárkózását elősegítse;
- 5) segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat és tehetséggondozó, versenyfelkészítő foglalkozásokat tartson;
- 6) a tanulmányi versenyeket lebonyolítsa,
- 7) felügyeljen a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken;
- 8) iskolai kulturális, hitéleti és sportprogramokat szervezzen,
- 9) osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatokat lásson el,
- 10) az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat ellássa;
- 11) szülői értekezleteket, fogadóórákat tartson,
- 12) tanulmányi kirándulásokat, iskolai ünnepeket és rendezvényeket szervezzen,
- 13) a tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzést folytasson,

- 14) az iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában közreműködjön,
- 15) a szertárrendezés, a szakleltárak és tantermek rendben tartását ellássa,
- 16) az osztálytermek dekorációját kialakítsa.
- 17) részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát;
- 18) tanítványai pályaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa;
- 19) a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse;
- 20) pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken, egyházi alkalmakon és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken;
- 21) határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket;
- 22) megőrizze a hivatali titkot;
- 23) hivatásához méltó magatartást tanúsítson;
- 24) előmozdítsa a tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására;
- 25) egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a tanulókat;
- 26) képviselje és védelmezze a református keresztyén értékrend és életvitel megvalósulását, igyekezzon ebben is követhető életformát megvalósítani;
- 27) a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről;
- 28) a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – szükség esetén más szakemberek – bevonásával;
- 29) a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon.

2.8.2 Az osztályfőnöki munka tartalma

- 1) Az osztályfőnöki feladat alapján nemcsak adminisztratív, munkaköri kötelezettség, hanem rendkívül fontos pedagógiai feladat is.
- 2) Az osztályfőnök felelősséggel tartozik a rábízott tanulókért egyénenként és közösségként is.
- 3) Fontos iskolaszervezési feladat, hogy lehetőleg az osztály teljes tanulmányi időtartamára (4 vagy 5 tanév) lássa el feladatát.
- 4) Lényeges, hogy ismerje meg a tanulók személyiségét különböző körülmények és tevékenységi formák között (óralátogatás, internátusi élet, bibliaóra, kirándulás alkalmával).

- 5) Kötelessége, hogy rendszeresen tájékoztassa a szülőket írásban és szóban a tanuló tanulmányi előmeneteléről és magaviseletéről.
- 6) Az iskola életével kapcsolatos információkról a heti rendszeres, soron következő osztályfőnöki órán tájékoztassa az osztályát. A lebonyolítást illetően saját akadályoztatása esetén szükség szerint kolléga bevonásával juttassa el az információt a megfelelő időben.
- 7) Az osztályfőnök képviseli az iskolában az osztályába járó diákok érdekeit. Kötelessége a tudomására jutott problémákat saját hatáskörében vagy az iskolavezetés, illetve az iskola-pszichológus bevonásával orvosolni.
- 8) Kiemelt feladata, hogy kísérje figyelemmel a tanulók elfoglaltságát, képességeiknek megfelelően irányítsa pályaválasztási szándékukat.
- 9) Kötelezettsége, hogy tegyen javaslatot a tanulók magatartás- és szorgalomjegyeire, előzetesen kérje ki az internátusok vezetőinek és az osztály tanulóinak véleményét.
- 10) Feladata, hogy osztálykirándulást szervezen és vezessen.
- 11) Kötelessége, hogy határidőre, teljeskörűen és precízen végezze el az osztályfőnökséggel járó adminisztratív és adatszolgáltatási feladatokat.
- 12) Kötelessége, hogy folyamatosan tájékozódjon az osztályban tanító szaktanároktól az osztályt érintő esetlegesen felmerülő problémákról, feladatokról.

2.9 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos tevékenység helyi rendje

2.9.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A Református Egyház stratégiájában a tehetséggondozás történelmileg és napjainkban is kiemelt szerepet kap. Iskolánk feladata, hogy segítse a diákokat a Teremtőtől kapott képességek és talentumok felismerésében, s ráébressze az ezekkel járó felelősségre.

2.9.1.1 Tehetségszűrés, tehetségazonosítás

A tehetség azonosítása folyamatos, a nevelőtestület minden tagjának kötelezettsége és feladata, hogy a diákokkal és szüleikkel együttműködve segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését. (ld. 2.7.1) Iskolánk megállapodás alapján évek óta szorosan együttműködik a Református Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Debreceni Tagintézményével. Ennek keretében minden tanévben tehetségszűrésen vehet részt minden 9. évfolyamos diákunk. A szűrés előfeltétele a szülők írásban beleegyezése. A kilencedikes diákokat és szüleiket külön, a kilencedikes szülői értekezleten tájékoztatjuk a szűrésről és a gazdagító programokban való részvételről. A tehetségazonosítás vizsgálati módszerei segítséget adnak ugyan az azonosításhoz, de nem jelentenek egyedüli megoldást. A pedagógusok és a diákok együttes és folyamatos tevékenysége, a tanuló képességeiről több forrásból szerzett információ adhat támpontot a felismeréshez, azonosításhoz.

2.9.1.2 A komplex tehetségfejlesztés összetevői

1) A diákok erős oldalának fejlesztése (gazdagítás, gyorsítás):

Tanítási órákon:

- speciális osztályok, emelt óraszámmal;
- kis létszámú csoportok;
- kompetenciaalapú oktatás;
- differenciálás;
- projektmunka;
- labormunka;
- infokommunikációs eszközök használata.

Tanórán kívül:

- részvétel a református EGYMI által felkínált gazdagító programokban;
- terepgyakorlatok, tanulmányi kirándulások;
- külföldi cserediák-kapcsolatok (Svájc, Németország, Spanyolország, határon túli magyarok lakta területek);
- sportkörök (labdarúgás, röplabda, torna, asztalitenisz, shotokan karate, sakk);
- könyvtárhasználat;
- kiállítás-, múzeum-, színházlátogatás, rendhagyó órák;
- színjátszókör, versmondás, énekkar, önképzőkör;
- szakkörök (programozás, robotika);
- versenyfelkészítők;
- diákpályamunkák készítésének koordinálása;
- egyéni foglalkozások;
- játékos vetélkedők, tanulmányi versenyek.

2) A diákok gyenge oldalának fejlesztése:

Egyházi iskolaként vallásstanáraink, lelkészeink és pedagógusaink is elkötelezettek a diákok problémáinak feltárására, megoldására. Munkánkat iskolapszichológus segíti, akinek egyéni és csoportos foglalkozásai a tehetség kibontakozását akadályozó tényezők felismerését és korrigálását is szolgálják. Külső szakemberek (pl. az EGYMI munkatársai) rendszeresen tartanak fejlesztő foglalkozásokat iskolánkban.

Lazító, „légkörjavító” programok:

- A diákokat jól felszerelt közösségi terek segítik a kikapcsolódásban (babzsákfotelek, tűzzománckemence, társasjátékok, logikai játékok).
- Iskolánk támogatja diákjaink részvételét a nyári táborozási lehetőségeken (például Talentum Tehetséggondozó Konferencia, Értéktermő Református Tehetséggondozó Tábor, gyülekezeti táborok).
- Támogatjuk az előadóművészetekben (például Kántus, néptánc, média) tehetséges, illetve kikapcsolódni vágyó diákokat (Ki Mit Tud?).

- Támogatjuk a sportban kikapcsolódni vágyó tanulóinkat: sítábor; Refis Amatőr Focibajnokság (R.A.B.).
- Az internátusok szabadidős programokat kínálnak.
- Túrákat szervezünk.

2.9.1.3 A tehetségfejlesztés értékelése, kimeneti mérés

A gazdagító program végén a következő kérdéssorokat, tesztekkel töltik ki a tanulók és a tanárok: a pedagógus megfigyelési szempontsora, Tehetségdiagnosztikai önmegfigyelési szempontsora, Érdeklődés térképe, kreativitásteszt, diákelégedettségi kérdőív. Ezeket a Református EGYMI szakembere értékeli, és az elvégzett vizsgálatok alapján javaslatot tesz a további érdeklődésnek megfelelő gimnáziumi tehetségprogramba való részvételre vagy esetlegesen egy másik gazdagító programba való átlépésre.

A program lezárulásakor egy átfogó, értékelő megbeszélést tartunk, amelynek során a programban közreműködő pedagógusok és szakemberek, a szülők és a diákok együttesen értékelik a fejlesztő program eredményeit, tapasztalatait, szembesítve a célkitűzéseket és az elért eredményeket. A tehetségfejlesztésben elengedhetetlen az iskola, az internátus /pedagógusok, tehetségfejlesztő szakemberek/ és a család intenzív együttműködése. Fontos a folyamatos kapcsolattartás, információcsere, és együttműködés.

2.9.2 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek és ezek felelősei

A különböző szocioökonómiai státuszú gyerekek közösséggé alakulása, a változó követelmények a serdülők normatív krízisében különféle problémákat hoznak felszínre. Ezeket iskolánk pedagógiai eszközökkel igyekszik rendezni szoros együttműködésben a szülőkkel, az érintett tanulóval vagy tanulókkal. Elsősorban az ilyen problémák megelőzésére törekszünk. (ld. 2.4 fejezet)

A tanév során az osztályfőnök vagy a szaktanárok, nevelők által észlelt elmaradások, nehézségek esetén rendszerint az alábbiak szerint jár el:

- az érintett tanulóval vagy csoporttal próbálja tisztázni;
- az osztályban tanító pedagógusokkal, az iskolapszichológussal, kollégista esetén a nevelőkkel is konzultál a lehetséges megoldási módokról;
- felveszi a kapcsolatot a szülővel, és vele együttműködve szükség esetén a külső intézményekkel (Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat);
- a feltárt nehézségekre adaptív megoldásokat keres: egyéni vagy csoportszinten, például felzárkóztatások, a viselkedési addikciók kortársak közötti átbeszélése, kirekesztés kezelése, szorongás oldása, vagy a szülők nevelési gondjainak segítése).

A folyamat során igyekszünk biztosítani a bizalmi légkört, a világos kommunikációt, az egyéni, differenciált bánásmódot, és tiszteletben tartani diákjaink autonómiáját.

Intézményünkben a BTMN-es tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt folyik.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő diákok (BTM) a tanítási órákon túl egyéni fejlesztési terv alapján fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt, melyeket a Református EGYMI szakemberei tartanak. Értékelésük egyéni elbírálás alapján, a vonatkozó szabályozók által megfogalmazottaknak megfelelően történik.

2.9.3 Hátrányos helyzet és veszélyeztetettség

Iskolánk tanulóifjúságának többsége rendezett, támogató családi háttérrel rendelkezik, a szülők együttműködőek, a kapcsolattartás az iskolával akadálymentes. A gazdasági és társadalmi változások azonban gyakran okoznak átmeneti vagy akár tartósan hátrányos körülményeket. A szociokulturális hátrányok egy részét a támogatási kérvények alapján azonosítjuk, más részüket a tanuló vagy környezetének jelzése során észleljük, őket hosszabb-rövidebb ideig szociálisan támogatjuk, segítjük (ld. 2.8.4. fejezet). Esetenként azonban a veszélyeztetettség állapota is bekövetkezik, illetve a hátrányos helyzetek halmozódhatnak, amit az illetékes jegyző állapít meg. A kötelező protokollon kívül megkülönböztetett figyelemmel kísérjük ezeket a tanulókat, szoros kapcsolatot tartunk a családdal és az érintett intézményekkel.

2.9.4 A tanulókat segítő tevékenységek

2.9.4.1 Szociális támogatások, alapítványok

- 1) Iskolánkban a jogszabályi előírásoknak megfelelően érvényesítjük a szociális alapon adható étkezési kedvezményeket. Ennek értelmében a nagycsaládos, a rendszeresen gyermekvédelmi támogatásban részesülő vagy tartósan beteg tanulók 50%-os étkezési díjat fizetnek.
- 2) A kötelezően előírt szociális támogatás mellett iskolánk alapítványi forrásokból rendszeresen támogatja rászoruló tanulóit. Félévente egy alkalommal szociális segílyt igényelhetnek az Orando et Laborando Alapítványtól elsősorban azok a rászoruló tanulók, akik egyéb tartós kedvezményben nem részesülnek.
- 3) Az *Orando et Laborando Alapítvány*on belül több olyan alap létesült, amely konkrét feltételek esetén nyújt támogatásokat, illetve ösztöndíjakat:
 - Rendszeres havi támogatást, az étkezési díjak kifizetését vállalják az alábbi alapok: *Szabó Testvérek, Révész Kálmán, Hodossy András.*
- 4) Az érettségire készülők, illetve sikeresen felvételizők tanulókat támogatják az alábbi díjak:
 - *Dr. Tóth Kálmán Díj:* Műszaki pályára készülők nagycsaládos tanulók részére;
 - *Dr. Szendi Balázs Díj:* Egészségügyi pályára készülők, rászoruló tanulók részére.
- 5) A *Tanítványok a Diákokért Alapítvány* évfolyamonként két kollégista tanuló teljes étkezési díját vállalja át.
- 6) Nemcsak az iskolához kötődő alapítványi forrásokból támogatjuk rászoruló, tehetséges diákjainkat, hanem az adott lehetőségek keretein belül pályázati úton is igyekszünk anyagi segítséget szerezni. Így rendszeressé váltak a Talentum tábor költségeit támogató Református Tehetséggondozó Alapítványhoz benyújtott pályázataink. Ezzel a lehetőséggel élve

rászoruló, tehetséges diákjainknak teljesen vagy jelentős kedvezménnyel tudjuk biztosítani a táborozás anyagi hátterét.

- 7) A támogatások odaítélésében mindig szem előtt tartjuk az adományozó által megszabott feltételeket, és a támogatandók kiválasztásában mindig alaposan megvizsgáljuk a rászorultságot, illetve a tanuló emberi, tanulmányi életét.

2.9.4.2 Könyvtárhasználat (ld. Iskolai könyvtár)

2.9.4.3 Egyéni követés, felzárkóztatás

- 1) A hiányosságok pótlása, a tanulási módszerek javítása differenciált egyéni foglalkoztatással, a nem kötelező tanórai foglalkozás keretében a tanuló érdeklődése, igénye szerint, illetve egyéni – egy-három tanuló részére szervezett – foglalkozások keretében történik. Az internátusoknak is fontos feladata a tanulási nehézségekkel küzdő diákok segítése, korrepetálása.
- 2) Félévenként az osztályfőnök összehasonlítja a tanulók aktuális és korábbi teljesítményét. Amennyiben több tantárgyból is lényeges romlást tapasztal, az okok feltárása érdekében felveszi a kapcsolatot az iskolapszichológussal. Ezt a szaktanárok is megtehetik, amennyiben a tanulási problémák mögött pszichológiai, családi problémákat feltételeznek.
- 3) A tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdő tanulók számára a nevelési tanácsadóval együttműködve szükség esetén pszichológus segítségét kérjük. Segítünk a tanulóknak megtalálni azokat a szakértő szervezeteket, amelyek segítséget tudnak nyújtani.
- 4) Az iskolai könyvtár igyekszik beszerezni és az erre igényt tartó tanulók rendelkezésére bocsátani az önálló tanulásra, a képességfejlesztésre alkalmas könyveket, oktatástechnikai eszközöket, elektronikus adathordozókat.
- 5) A pályatévésztett és a tanulmányi nehézség miatt iskolát változtatni szándékozó tanulókat segítjük a befogadó intézmény megtalálásában.

A felzárkóztatási program eredményességéről az osztályfőnökök folyamatos visszajelzéseket szereznek, s a félévenként sorra kerülő értékelő értekezleteken számolnak be. A tanácskozáson az osztályban tanító szaktanárok és az osztályfőnök kölcsönösen tájékoztatják egymást, s közösen döntenek a további intézkedésekről.

Az iskolapszichológus az osztályfőnökök és a szülők bevonásával tanulónként értékeli a felzárkóztatást segítő program eredményességét.

2.10 Tanulói részvétel az iskolai döntési folyamatban

2.10.1 A Diákönkormányzat

Iskolánk a Diákönkormányzaton keresztül biztosítja a tanulók részvételét a jogszabályokban előírt esetekben a döntési folyamatokban. A Diákönkormányzat tagjai az osztályok választott képviselői (javasolt 1 fő kollégistát, és 1 fő nem kollégistát választani.), valamint hivatalból az internátusok főapparitorai. A Diákönkormányzat elnökét és tisztviselőit a tanulók maguk közül

választják, s meghatározzák működési rendjüket. A képviselők élvezik osztályuk és az internátus lakóinak támogató bizalmát, vállalt feladatuk a diáktársak érdekének képviselete. Ezzel a felelősségteljes feladattal ismeretet szereznek a felnőtt lét demokratikus joggyakorlásáról, a képviseleti rendszer működéséről, amelyet a későbbiekben akár a felsőoktatás keretein belül, akár tudatos állampolgári joggyakorlat révén kamatoztathatnak.

Működését az intézmény azzal támogatja, hogy biztosítja működésének anyagi és dologi feltételeit (helyiség, idő, adminisztrációs és kommunikációs eszközök, sokszorosítás, hirdetőtábla), illetve a Diákönkormányzatot segítő tanár számára órakedvezményt biztosít.

A Diákönkormányzat rendszeresen ülésezik, hogy a felmerülő kérdésekben naprakész információival rendelkezzen. Jelentős szerepe van a bekerülő évfolyam integrálása terén, számukra a beilleszkedésüket, megismerésüket segítő, játékos programot szervez. Fontos rendezvényük a diáknapi, melynek lebonyolítása, mindenkit megszólító tartalmú programjainak megszervezése a Diákönkormányzat feladata.

2.10.2 Véleményezési jog

A Diákönkormányzat véleményezési joggal rendelkezik a Szervezeti és Működési Szabályzat, az Iskolai Házirend illetve az Adatkezelési Szabályzat módosításának elfogadása előtt. A szabályzatok véleményezését tárgyaló diákönkormányzati ülésén részt vesz az igazgató vagy megbízottja. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megértsék a módosítások okát és célját. Amennyiben a Diákönkormányzat egy adott javaslatot többségi szavazással elvet, törekedni kell új, elfogadható változat kidolgozására.

2.10.3 Javaslattevési joga

A Diákönkormányzat véleményét ki kell kérni a tanulók jutalmazási és segélyezési elveinek kialakítása előtt és pályázati támogatások, külföldi utak kiválasztási elveinek meghatározása előtt.

2.10.4 A Sedes az internátusokban

- 1) Az internátusokban a Kollégium hagyományait tovább örökítve a szobafőnökökből és főapparitorokból álló Sedes működik. A Sedes tagjai javaslatot tehetnek az internátusok Nevelőtestülete számára tanulók jutalmazására, illetve büntetésére. Komolyabb fegyelmi ügy esetén a Sedest össze kell hívni, és véleményeztetni kell a tanuló magartását, valamint az elkövetett cselekményt.
- 2) A Sedes vezetői a főapparitorok, akik hivatalból az iskolai diákönkormányzat tagjai. Jelenlétükkel az internátusban lakók érdekeit kiemelten képviselik.

2.10.5 Ifjúsági gyülekezet

- 1) A Gimnázium ifjúsága saját gyülekezeti alkalmakon (istentisztelet, preces, úrvacsora, reggeli áhítat, csendesnapok) vesz részt, Ifjúsági Gyülekezetként működik.

- 2) A Gyülekezet működésében önkéntes alapon közreműködnek diákok, akik az istentiszteletek, lelki alkalmak lebonyolításában segítenek (kántori, zenekari, liturgiai szolgálat, perselypénzgyűjtés, számolás, hangosítás, fényképezés, rendezés, úrvacsorai segítség).

2.11 A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Az iskola nem önmagában, elszigetelten létezik, hanem ezer szállal kapcsolódik a környezetéhez. Ezek közül a legfontosabbakat itt soroljuk fel.

2.11.1 Az iskola és szülők kapcsolatai

Az iskola és a szülők közötti kapcsolatrendszer igen fontos, és jó esetben az iskola és a szülői ház nevelési alapelvei, pedagógiai céljai egybeesnek, egymást erősítik. A valóságban ez nem mindig van így, hiszen a szülők gyakran nem ismerik igazán az iskola célkitűzéseit, vagy csak részben azonosulnak velük. Nagyon fontos tehát, hogy a szülő és a leendő diák megismerkedjen az iskola pedagógiai alapelveivel, tisztában legyen az elvárásokkal. Ugyanakkor az iskolának is törekednie kell arra, hogy minél inkább megismerje az egyes tanulók családi körülményeit, időben észlelje az esetleges konfliktushelyzeteket, és ha lehetséges, segítséget is nyújtson a problémák megoldásához.

2.11.1.1 A szülőkkel való kapcsolattartás alkalmai

Felvételi vizsga, nyílt nap

A felvételi tájékoztató és a nyílt nap alkalmával bemutatjuk iskolánkat, őszintén és világosan válaszolunk a szülők kérdéseire, az esetleges hamis elképzeléseket már az elején igyekszünk eloszlatni. Kiemelt szerepe van a tanórák látogatásának (nyitott iskola), melynek során megismerhetik az iskola tanárait, a tanítási módszereket. A felvételi tájékoztatóban szerepeltetjük az iskola Pedagógiai Programjának, valamint Házi rendjének tömör összefoglalóját. A szóbeli felvételi elbeszélgetésen a szülők és a lelkipásztorok is jelen vannak. Ezt az alkalmat ki lehet használni a családi háttér megismerésére, az iskolaválasztási szándék valódi okainak kiderítésére.

Beiratkozás

Beiratkozáskor minden szülő megkapja az iskola Házi rendjét. Nyilatkozatban kötelezi el magát, hogy egyetért a már korábban megismert dokumentumokban foglaltakkal, és gyermeke nevében is vállalja a szabályzatok betartását és betartatását.

Tanárok fogadóórája

Az iskola valamennyi tanára köteles hetente egy iskolai tanórát fogadóóráként megjelölni. Ennek tényét a szülőkkel közöljük, és arra kérjük őket, hogy lehetőség szerint előre jelentsék be látogatási szándékukat. A fogadóórák és a tanárok órarendje az iskola honlapján is megtekinthető.

Tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, viselkedéséről

A digitális napló bevezetésével minden szülő számára biztosítjuk gyermeke tanulmányi előmenetelének folyamatos nyomon követését. A szülők és gondviselők egyedi kód használatával megtekinthetik gyermekük szaktárgyi jegyeit. Elsősorban a tanulók értesítőkönyve szolgál a szülők és az iskolai közötti információcserére. Ebben kell rögzíteni a hazautazási kérelmeket, a hiányzások igazolását. A félévi és év végi jegyekkel történő osztályozás mellett rövid szöveges értékelésre is szükség lehet. Ezt az őszi és tavaszi szülői értekezleti meghívóval kapják meg a szülők. Az értékelést az osztályfőnökök és az internátusok vezetői készítik el.

Szülői értekező

Évente két alkalommal rendezünk szülői értekezletet, melyek célja a szülők tájékoztatása az iskola eseményeiről, problémáiról, örömeiről, a tanulók viselkedéséről, tanulmányairól, az osztályok életéről, terveiről, esetleges problémáiról. A kilencedik évfolyamon (a szülők és a tanárok személyes megismerését segítő) a tanév kezdete után egy-másfél hónappal külön szülői értekezletet tartunk.

Szülői Tanács

A Szülői Tanács az osztályok szülői közösségei által választott tagokból áll. A törvényben előírt egyeztetési, véleményezési jogokon túl az iskolai élet minden kérdésében állást foglal. Vezetői összegyűjtik a szülői véleményeket, és továbbítják az iskola vezetése felé. Törekszünk arra, hogy a Szülői Tanács egy tagja az Igazgatótanácsba is bekerüljön.

2.11.2 Az iskola és a gyülekezetek kapcsolata

- 1) A diákutánpótlás biztosítása érdekében igen fontos, hogy rendszeres kapcsolat legyen a gyülekezetek és az iskola között. Az iskola osztályai, kisebb diákcsoportjai rendszeresen látogatják a gyülekezeteket (kiszállások), szolgálnak az istentiszteleti alkalmakon. Ebbe a körbe illeszkednek a Kántus gyülekezeti kiszállásai is. Miután az osztálykirándulások mind költségesebbé válnak, bátorítjuk az osztályfőnököket, hogy használják ki a gyülekezetek nyújtotta lehetőségeket (szállás, étkezés). Ajánlatos azokkal a gyülekezetekkel kapcsolatot kiépíteni, ahonnan az osztály tanulói érkeztek.
- 2) Különösen fontosnak tartjuk, hogy a gyülekezeti lelkipásztorok tudatosan irányítsák az arra alkalmas diákokat az iskolánkba való jelentkezésre. Célunk, hogy minél több információs anyag legyen a lelkipásztorok kezében (felvételi tájékoztató, újságcikkek, stb.).
- 3) Törekszünk arra, hogy a tanulók lelkipásztorai és az intézmény vallásánarai rendszeresen találkozzanak, véleményt cseréljenek, tájékoztassák egymást a tanulókkal kapcsolatos örömeikről és gondokról.
- 4) Fontosnak tartjuk, hogy a vallásórai, illetve konfirmációs csoportok meglátogassák a Kollégiumot, hogy az érdeklődést felkelthessük az itt folyó tanulási lehetőség iránt. Különösen fontosnak tartjuk az utóbbi években rendszeressé vált konfirmandusnapok szerepét. Egy-egy ilyen napon több gyülekezet fiataljai számára szervezünk programokat iskolánkban. A Kollégium múltjának, jelenkori életének élményszerű megismerése, a megtapasztalt közösség sok vidéki fiatalot indíthat a hozzánk való jelentkezésre.

2.11.3 Kapcsolat a református iskolákkal és szervezetekkel

- 1) Az újjáalakult magyar református iskolarendszerben sajátos helyet foglal el iskolánk. Folyamatos működése miatt igen sok olyan tapasztalattal rendelkezik, amelyekre más iskolák és tanárok is igényt tarthatnak. A beszorított helyzet, elzártság miatt ugyanakkor olyan dolgok is rögzültek, amelyeken jó lenne változtatni. A tapasztalatcsere tehát lényeges és mindig kétoldalú.
- 2) Az iskolák közötti szaktárgyi és sportversenyeket fontosnak tartjuk. Anyagilag is támogatjuk tantárgyanként (illetve sportáganként) egy-egy kiemelt, a Református Pedagógiai Intézet Hírlevelében meghirdetett, versenyen való részvételt valamelyik református iskolában. Évente visszatérő módon vállaljuk a matematikaverseny és az atlétikai találkozó, a röplabda- és tornaverseny rendezését és lebonyolítását. Az összes többi verseny kiírását a munkaközösségek és az iskola vezetése vizsgálja meg, és dönt arról, érdemes-e részt vennünk, és ha igen, milyen létszámmal. Az igazgató dönt arról, hogy az ezeken a versenyeken való részvételt milyen mértékben támogatja az intézmény.
- 3) A tanári továbbképzések kapcsán fontosnak tartjuk a Református Pedagógiai Intézet által szervezett továbbképzési alkalmakat, és az ezeken való részvételre buzdítjuk tanárainkat. Az elmúlt években kiemelten támogattuk a szakvizsgára felkészítő posztgraduális képzésen való részvételt, valamint a módszertani megújulást segítő programokat.
- 4) Támogatjuk a református iskolák közötti kétoldalú kapcsolatokat tanárok és diákok részvételével (látogatások, vetélkedők, színházi bemutatók, stb.).
- 5) Az Országos Református Tanáregyesület (ORTE) 1991-ben iskolánkban alakult újjá. Tanárainknak az egyesület munkájában való részvételét iskolánk továbbra is fontosnak tartja, anyagilag és erkölcsileg is támogatja.

2.11.4 Kapcsolat a volt diákjainkkal

- 1) Folyamatos működése miatt iskolánk az egyetlen református oktatási intézmény, amelynek minden korosztályban vannak öregdiákjai.
- 2) Az érettségizett osztályok által hagyományosan ötévente szervezett érettségi találkozók igen népszerűek. Ilyen alkalmakkor az iskola épületét vagy az internátus Kálvin-termét, esetleg étkezőjét szívesen bocsátjuk rendelkezésre. Az öregdiákok szombat esti áhítaton (precesen) való részvétele erősíti mai diákjainkban is a folyamatosság, az iskolához való ragaszkodás érzését.
- 3) Az évtizedeken keresztül rendszeresen találkozó diákokból álló Kollégiumi Baráti Kör hivatalosan bejegyzett egyesületként működik, iskolánk tanárai közül többen tagjai a szervezetnek. Szorgalmazzuk, hogy diákjaink tanulmányaik befejezése után lépjenek be az egyesületbe. Tanáraink és diákjaink rendszeresen részt vesznek a Baráti Kör évenként megrendezett májusi találkozójának szervezésében. Fontosnak tartjuk, hogy folyamatosan bővüljön az iskola öregdiákjainak adatait tartalmazó számítógépes nyilvántartás, mely lehetővé

teszi az iskolához szorosan kötődő öregdiákok rendszeres tájékoztatását az iskolai élet eseményeiről. A Kollégiumi Baráti Kör is tájékoztatja az interneten tagjait (www.drkbarati-kor.hu).

- 4) Támogatjuk a Kollégiumi Baráti Kör budapesti tagjai által évente rendezett REFIS BÁL-t, melyen néhány diákkal és tanárral képviseltetjük az iskolát. A Bál bevétele rászoruló tanulóink segélyezésére szolgál.
- 5) Lényegesnek tartjuk, hogy a legmodernebb technikát is kihasználjuk az iskola volt diákjainak elérésére, tájékoztatására. Az iskola igyekszik minél több friss információt feltölteni a Gimnázium saját honlapjára (www.drkg.hu). Célunk minél több diákot és osztályt bevonni a honlap szerkesztésébe, tartalommal való feltöltésébe. Az utóbbi években iskolánk a közösségi oldalakon is megjelent.
- 6) Az öregdiákok iskolánk iránti felelősségének kézzelfogható bizonyítékai az általuk elindított és anyagilag támogatott alapítványok. Ezek egyrészt az iskola működését segítik, másrészt rászoruló és kiemelkedő tanulók támogatását teszik lehetővé.

2.11.5 Kapcsolat volt tanárainkkal

- 1) Az iskola megbecsüli és ápolja volt tanárai emlékét, életművét. Fontosnak tartjuk, hogy nyugdíjas tanárainkkal állandó kapcsolatban maradjunk. Rendszeresen tájékoztatjuk őket iskolánk életéről, meghívjuk őket a Nevelőtestület bizonyos közös alkalmaira. Hasonlóképpen lényegesnek tartjuk a gyesen lévőkkal való rendszeres kapcsolatot.
- 2) Egykori tanáraink emlékét úgy is ápoljuk, hogy nyilvántartjuk és gondozzuk sírjukat, évfordulók alkalmával felkeressük nyughelyüket.

2.11.6 Kapcsolatok Debrecennel és Hajdú-Bihar megyével

- 1) Évszázados hagyományaihoz méltóan iskolánk Debrecen város közéletének és kulturális életének meghatározó tagja kíván lenni. Szívesen ad helyet olyan rendezvényeknek, amelyek ezt a kapcsolatot erősítik, és támogatja diákjai és tanárai részvételét iskolánkhoz illő és méltó alkalmakon (pl. színházi előadásokon, hangversenyeken). Célunk, hogy iskolánk az őt megillető előkelő és elismert helyet foglalja el a város oktatási intézményeinek sorában, mind szakmai, mind erkölcsi tekintetben.
- 2) A Kollégium jeles diákjainak évfordulóin megemlékezéseket szervezünk, melyeken igény szerint a város vezetése és lakossága is részt vesz.

2.11.7 Az iskola külföldi kapcsolatai

2.11.7.1 Kapcsolat nyugat-európai iskolákkal

Hazánk Európai Unióhoz történt csatlakozása új megvilágításba helyezte külföldi kapcsolatainkat. Nyugat-európai kapcsolataink alakításában három fő szempontot tartunk szem előtt:

- hitvallásosság, hasonló értékrend;
- komoly szakmai tapasztalatcsere;

- nyelvtanulási, gyakorlási lehetőség.

Schiers, Svájc

A Gimnázium immáron több évtizedes testvériskolai cserekapcsolatot ápol Svájc Graubünden kantonjában található *Evangelische Mittelschule Schiers* nevű protestáns középiskolájával. A diákkapcsolat az 1993-ban kezdődött két diák kiutazásával egy egész tanéves kinti nyelvtanulással, majd a 2000-es évektől átalakult keretek között folytatódott a kint töltött idő csökkenésével és a kiutaztatott diákság létszámának megnövekedésével.

A svájci középiskola jóvoltából iskolánk 10. D osztályának, ill. a tizenegyedik évfolyamának tanulói közül kb. 15 fős csoport látogathat el minden év tavaszán két kísérőtanárral Schiersbe két hétre, illetve a Gimnázium ősszel viszonzhatja a Debrecenbe érkező tizenegyedikes osztály vendéglátását.

Tanulóink délelőttönként bekapcsolódnak az iskola életébe, és különböző foglalkozásokat látogatnak. A kiutazások alkalmával diákjaink turisztikai programokon is bőségesen részt vehetnek. A programot kimondottan vonzóvá teszi a családoknál töltött idő.

A schiersiek őszi magyarországi látogatása alkalmával mi viszonzzuk tavaszi vendéglátásunkat. Hétvégére tanulóink családi körben fogadják svájci diáktársaikat, hétközben pedig megismerkednek a Gimnáziummal, a Kollégiummal, magyarul tanulnak és bemutatjuk nekik Debrecen látnivalóit, a környék és Budapest nevezetességeit.

A cserekapcsolatok elsődleges célja, hogy tanulóinkat felkészítsük egy használható idegen nyelv elsajátítására, hogy nyelvtudásukat gimnáziumi tanulmányaikat befejezván önállóan is képesek legyenek a német nyelv életszerű, mindennapi használatára.

Ez a kapcsolat sikeresnek és folyamatosnak mondható. A diákok megtapasztalhatják, milyen jó a kapcsolat a svájci és a magyar középiskolák között. A cserekapcsolati utazások során tanulóink megélhetik magyarságukat külföldön, és igazán remek nagyköveteivé válnak mind nemzetüknek, mind szűkebb „házájuknak”, az alma maternek.

Új nyugat-európai kapcsolatok

2015 óta működik cserediákprogramunk a németországi Stolzenau gimnáziumával (*Gymnasium Stolzenau*). A program keretén belül elsősorban a nyelvi előkészítő évfolyam és a 9. évfolyamos nyelvi osztályok diákjai számára biztosítunk utazási lehetőséget minden tanévben. A program lényege, hogy egy tanévben két mobilitás történik. Az a kb. 10-12 diák fogadja itthon a német gimnázium diákjait, akik Stolzenauban utaznak, így a kölcsönösség még személyesebbé teszi ezeket az alkalmakat. Az utazások ősszel és tavasszal történnek. A kapcsolat lehetőséget ad diákjainknak, hogy gyakorolják az iskolánkban tanított idegen nyelvek közül mind az angol, mind a német nyelvet, megismerkedjenek más kultúrákkal, növekedjen idegennyelvi kompetenciájuk és magabiztosabb nyelvhasználókká válnak.

2.11.7.2 Kapcsolat a határon túli magyar iskolákkal

A határon túli magyar iskolákkal kialakított kapcsolatrendszer kiemelten fontos számunkra, mivel így az elszakított országrészek tanintézményeivel fűzzük szorosabbra a kapcsolatainkat. Diákjaink magyarságtudatának, nemzeti önismeretének formálásában döntő jelentőségűek az

így szerzett személyes élmények, barátságok. A határon túli egyházi iskolák megjelenésével természetes módon alakult át kapcsolatrendszerünk, és ma már elsősorban a református iskolákkal tartunk szoros kapcsolatot. Kihasználjuk a pályázati lehetőségeket (Határtalanul pályázat, Julianus testvériskolai program, Rákóczi Szövetség pályázatai). A személyes találkozásokon, szakmai tapasztalatcseréken túl ezeket a kapcsolatokat igyekszünk (korlátozott lehetőségeink szerint) anyagi segítségnyújtásra is kihasználni. Az elmúlt két évtizedben szinte valamennyi külföldi református iskolával volt valamilyen kapcsolatunk. Az együttműködés néhány területe:

- Rendszeres diákcseré, közös táborozás (Kolozsvári Református Kollégium);
- A Rákóczi Szövetség által támogatott utazások (Péterfalva, Zilah, Arad, Temesvár, Kolozsvár, Rimaszombat, Kassa, Székelyföld, Érmellék, Délvidék (Bácsfeketehegy), Baranya-Drávaszög (Laskó, Kopács, Kórógy);
- Református középiskolai találkozók;
- Meghívás tanulmányi és sportversenyekre (Péterfalva, Nagydobrony, Nagyvárad, Kolozsvár);
- Tanulmányi kirándulások (például Nagyenyed, Léva, Nagybánya),
- A 2017-2018-as tanévtől rendszeresen meghívást kapunk a Xantus János Környezetismereti Vetélkedőre, amelyet kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum szervez meg minden év október második hétvégéjén.
- Jó gyakorlatok a református nevelés-oktatásban (tapasztalatcsere) – Apáczai Csere János Elméleti Líceum (Kolozsvár), Székely Mikó Kollégium (Sepsiszentgyörgy), Bethlen Gábor Kollégium (Nagyenyed).
- Iskolánk tanulói minden évben részt vesznek a Kárpát-medencei Református Közoktatási Alap adománygyűjtésében, amely a nehéz helyzetben élő külföldi református iskolákat támogatja.

2.12 Felvétel és átvétel az iskolába

2.12.1 Felvétel a 9. és a nyelvi előkészítő évfolyamra

- 1) Az iskolába való jelentkezés feltétele a megkezdett 8. osztály, valamint lelkeszi jellemzés. A jelentkezők nagy száma, valamint az osztályba sorolás feltételei miatt felvételi vizsgán kell részt venniük a jelentkező diákoknak. A felvételi vizsga célja, hogy felmérjük,
 - hogy a jelentkező képességei alapján meg tud-e felelni az iskola követelményeinek;
 - hogy az általános iskolában elsajátította-e azokat az alapvető jártasságokat, készségeket, amelyek a továbbtanuláshoz szükségesek;
 - hogy reális-e a teljesítmény és képességek alapján a felvételiző tagozatválasztása;
 - milyen a szülők és a tanuló egyházi kapcsolata, mi a jelentkezés indítóoka, illetve, hogy a jelentkező hajlandó lesz-e elfogadni az iskola értékrendjét, nevelési célkitűzéseit.

- 2) A felvételi vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. A felvételi vizsga részletes szabályait és időpontjait az oktatásért felelős miniszter évente határozza meg a tanév rendjéről szóló rendeletben. Az írásbeli rész országosan egységes magyar nyelvi és matematika feladatlap kitöltését jelenti. Az iskola lehetőséget ad arra, hogy a jelentkezők nálunk írják meg a felvételi feladatsorokat.
- 3) A szóbeli vizsga egy része nyilvános, javasoljuk a szülők és esetleg a lelkipásztor jelenlétét. Minden felvételiző számára kötelező a hit-és erkölcstan vizsga, ennek témakörei előre megadottak. A bizottság beszélgetés keretében tájékozódik a család és a tanuló egyházi kapcsolatairól, motivációiról. Az általános tagozatra jelentkezők szövegértési és kommunikációs képességeit is ez a bizottság méri fel.
- 4) A speciális tagozatokra (Biológia-kémia, Matematika) és a nyelvi előkészítő osztályba jelentkezők az adott tagozatnak megfelelő szakmai bizottságok előtt számolnak be felkészültségükről. Ezen a vizsgán a szülők már nem lehetnek jelen.
- 5) A tantestület (illetve felvételi bizottságok) által összeállított sorrend a tanuló teljesítményén alapul, amely a következőkből tevődik össze:
 - általános iskolai eredmény: 25 % (50 pont)
 - írásbeli vizsga (magyar, matematika): 50 % (100 pont)
 - szóbeli elbeszélgetés: 25 % (50 pont)
- 6) A felvételről – a kialakult pontszámok és a felvételi bizottságok véleménye alapján – az igazgató dönt. A helyek mintegy 10 %-át fellebbezésre kell fenntartani. A fellebbezési ügyekben a fenntartó dönt.
- 7) Az iskola évente Felvételi Tájékoztatót jelentet meg. Ebben a szükséges tudnivalókon kívül szerepelnek a felvételi vizsga részletes követelményei és a szóbeli vizsga szakonkénti témakörei is.
- 8) A nyelvi előkészítő osztályba jelentkező tanulók felvételi vizsgája megegyezik az általános tagozatával, de esetükben a nyelvtudás szintjét is vizsgálnunk kell. Erre a szóbeli felvételi keretében kerül sor egy nyelvi bizottság előtt angol vagy német nyelvből.
- 9) A rangsorolás során az azonos összesített eredményt elérő tanulók közül előnyben részesítjük a hátrányos helyzetű tanulót, ezt követően azt a jelentkezőt, akinek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye az iskola székhelye, feladatellátási helye szerinti járás területén található vagy akinek különleges helyzete ezt indokolja. Különleges helyzetnek minősülnek a következő esetek:
 - a tanuló testvére iskolánk tanulója,
 - a tanuló felmenői között volt Refis diák,
 - a tanuló szülője iskolánk alkalmazottja,
 - a tanuló határon túli református gyermek.

2.12.2 A szóbeli felvételi vizsga témakörei

2.12.2.1 HIT- ÉS ERKÖLCSTAN

1. A Biblia

Általános tudnivalók a Bibliáról (keletkezés, szerkezet, tartalmi csoportosítás, fordítások stb.)

Legalább 9 ószövetségi és 9 újszövetségi könyv felsorolása (tartalmi csoportosítás szerint 3-3)

Milyen kapcsolatod van a Bibliával? (személyes vélemény)

2. A Tízparancsolat

A Tízparancsolat szó szerinti ismerete – 2Móz 20,2-17

A Tízparancsolat keletkezési körülményei

Egy szabadon választott parancsolat értelmezése (Mit jelentett akkor, és mit jelent most?)

Mely parancsolat betartása a legnehezebb? (személyes vélemény)

3. Küldetés

Jeremiás próféta elhívási történetének alapos ismerete (nem szó szerint) – Jer 1

Jeremiás korának jellemzése (Ki volt az uralkodó? Milyen helyzetben volt Júda? stb.)

Mi volt Jeremiás próféta küldetése? (egy prófécia megemlézése)

Vajon manapság mi a keresztyének küldetése? (személyes vélemény)

4. Jézus Krisztus

A hét „én vagyok” mondás szó szerinti ismerete – Jn 6,35; 8,12; 10,9; 10,11; 11,25; 14,6; 15,5.

Egy szabadon választott „én vagyok” mondás magyarázata (Miért hasonlatokban beszél magáról, elhangzási körülmények, mihez hasonlítja magát, miért?)

Mit gondolsz, ma mihez hasonlítaná magát? (személyes vélemény)

5. Boldogság

A boldogmondások szó szerinti elmondása – Mt 5,3-10

Keletkezési körülményei (hol, mikor mondta el Jézus)

Egy szabadon választott boldogmondás magyarázata

„Mi jelent neked boldogságot?” (személyes vélemény)

6. Egészség-betegség

A Bethesda tavi gyógyítás történetének alapos ismerete – Jn 5,1-15 (nem szó szerint)

A történet értelmezése (kortörténeti háttér, Jézus csodatétele és annak jelentősége)

Ha ma megbetegszik egy ember, akkor mit tesz? Jelen lehet-e Jézus a gyógyulásunkban? (személyes vélemény)

7. Gazdagság-szegénység

A bolond gazdag példázatának alapos ismerete – Lk 12,13-21 (nem szó szerint)

A gazdagok Jézus korában, mire tanít ez a példázat?

Három másik jézusi példázat említése

Az anyagiakban való gazdagság mellett, miben lehetünk még gazdagok? (személyes vélemény)

8. Képességek-lehetőségek

A talentumok példázatának alapos ismerete – Mt 25,14-28 (nem szó szerint)

A példázat szó jelentése, a talentumok példázatának értelmezése (mit jelent a talentum, hogyan kell bánni vele?)

„Neked milyen talentumaid vannak, és hogyan élsz velük?” (személyes vélemény)

9. A keresztyénség Magyarországon

Hogyan jutott el Magyarországra a keresztyénség?

Miért fontos napjainkban is, hogy keresztyének vagyunk? (személyes vélemény)

10. Reformáció

A reformáció korának nagy alakjai közül válassz egyet, ismertesd a jelentőségét!

Mit jelent neked az, hogy református vagy? (személyes vélemény)

11. „Orando et laborando”

Mi a jelentősége iskolánk jelmondatának?

Az Úri ima és általában az imádság jelentősége napjainkban.

Számodra mit jelent az imádság? (személyes vélemény)

12. Ünnepeink

Sorold fel a keresztyén ünnepeket! (időpont, az ünnep tartalma)

Melyik a legkedvesebb ünneped a felsoroltak közül? Hogyan ünnepeltek a családban? (személyes vélemény)

13. A gyülekezet

Mutasd be a gyülekezetedet! (történet, lelkipásztorok, fontosabb események, a mai helyzet, alkalmak, programok, stb.)

Miért jó, hogy vannak templomok? Neked milyen élményeid vannak, amelyek templomhoz kötődnek? (személyes vélemény)

14. Az istentisztelet

Ma mi történik az istentiszteleten? (helyszín, liturgia, szolgálattevők, kiemelkedő eseménye stb.)

Te milyen egyházi alkalmon veszel részt szívesen? (személyes vélemény)

15. Hitvallás

Az apostoli hitvallás szószerinti ismerete.

Mi a konfirmáció jelentősége?

Miért és mikor fontos az, hogy az ember megvallja a hitét? (személyes vélemény)

A felkészüléshez javasolt források:

- Biblia (lehetőleg új fordítású, és a Kálvin Kiadó gondozásában megjelent)
- Református énekeskönyv
- Református hit- és erkölcstan tankönyvek (Isten világosságában, 6. évfolyam; Isten vonzásában, 7. évfolyam; Isten igéjének tükrében, 8. évfolyam)

2.12.2.2 ÁLTALÁNOS tagozat

A Gimnázium szóbeli felvételi vizsgáján az általános tagozatra jelentkező tanulóktól egy általános műveltségi témakörbe tartozó rövid szöveg értő olvasását várjuk el, mellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tesz fel. A vizsgafeladat célja az iskolánkba jelentkező tanuló anyanyelvi kompetenciájának és alapvető tájékozottságának felmérése. A felkészülési idő alatt jut idő a szöveghez kapcsolódó kérdések megválaszolására, melyről a felvételi bizottság előtt számol be a felvételiző tanuló. A szóbeli felvételi vizsgához kapcsolódó mintafeladat a felvételi tájékoztatóban található.

2.12.2.3 BIOLÓGIA-KÉMIA tagozat

A szóbeli meghallgatáson elsősorban arra vagyunk kíváncsiak, hogy a felvételiző mennyire jár-tas a természettudományos problémák elemzésében. A felvételin az általános iskolai tananyag ismeretét várjuk el, viszont kíváncsiak vagyunk a felvételiző képességeire is. Ezért a meghallgatáson – rövid felkészülési idő után – gondolkodtató kérdésekre kell válaszolnia. Mind a két tantárgyból az elméleti tételek, fogalmak ismertetése mellett egyszerű feladatok megoldására is sor kerül majd. Ezek az általános iskolában használt munkafüzetek feladataihoz lesznek hasonlóak. A vizsgán a felvételiző egy biológia és egy kémia témakört húz majd.

Biológia

1. Ismertesd az alábbi fogalmakat: populáció, társulás, bioszféra, környezet, tűrőképesség, tápláléklánc, táplálékpiramis! Melyek a legfontosabb populációs kölcsönhatások? Hozz példát is ezekre!
2. Hasonlítsd össze a kételtűek és a hüllők jellemzőit! Hozd összefüggésbe a jellemzőket az életmódbeli különbségekkel!
3. Ismertesd a madarak jellemzőit! Milyen tulajdonságok segítik a repülő életmódjukat?
4. Ismertesd az emlősök jellemzőit! Emeld ki a csak az emlősökre utaló, egyedi tulajdonságokat! Külön térj ki a csoport szaporodására!
5. Hasonlítsd össze az ízeltlábúak osztályait! Az osztályok milyen jellemzői utalnak az élőhelyre és az életmódra?
6. Hasonlítsd össze a kétszikűek és egyszikűek osztályát! Milyen új jellemzői vannak a zárvatermőknek a nyitvatermőkhez képest?
7. Jellemezd az emberi kültakaró rétegeit! Milyen külső hatások ellen véd ez a szervrendszer?
8. Jellemezd az emberi előbél és középbél felépítését és az emésztésben betöltött szerepüket! Említs meg néhány betegséget a táplálkozási rendszerrel kapcsolatban!
9. Ismertesd az emberi légzőrendszer felépítését és működését! Melyek a legfontosabb betegségek a szervrendszerrel kapcsolatban? Milyen ellenérveket hoznál fel a dohányzással szemben?
10. Ismertesd az ember keringési rendszerének részeit és azok működését! Külön térj ki a vérkörökre! Melyek a leggyakoribb szív és érrendszeri betegségek?

11. Ismertesd az emberi mozgási szervrendszer feladatait és részeit! Milyen egészségügyi problémák kötődnek ehhez a szervrendszerhez?
12. Ismertesd az emberi szövetek (hám-, kötő- és támasztó-, izom- és idegszövet) legfontosabb jellemzőit!

Kémia

1. Anyagok csoportosítása összetétel szerint példákkal: elemek, vegyületek, keverékek és oldatok.
2. Oldat, oldószer, oldott anyag fogalma. A tömegszázalék fogalma. Egyszerű számítások a tömegszázalékkal.
3. A periódusos rendszer felépítése, használata egyszerű számítási feladatok megoldásában.
4. Anyagmennyiség jele, mértékegysége, jelentése. Egyszerű számítások az anyagmennyiséggel.
5. Ismertesd a levegő összetételét, főbb komponenseinek jellemzőit!
6. Molekulák képződése: a vízmolekula kialakulása. A víz különleges tulajdonságai.
7. Kémiai egyenlet felírása és felhasználása számítási feladatokban, a tömegmegmaradás törvénye.
8. A kémiai reakciók csoportosítása példákkal: exoterm és endoterm reakciók, egyesülés és bomlás, sav-bázis és redoxireakciók.
9. Pozitív és negatív töltésű ionok képződése atomokból. Az ionrácsos anyagok jellemzői (konyhasó, mészkő).
10. A fémes kötés és a fémrácsos anyagok jellemzői.
11. Atomrácsos anyagok és jellemzőik (gyémánt, grafit, kvarc).
12. Molekularácsos anyagok jellemzői (jég, kén).

2.12.2.4 MATEMATIKA tagozat

A szóbeli meghallgatáson elsősorban arra vagyunk kíváncsiak, hogy a felvételiző mennyire jár-tas az általános iskolai matematika tananyagban, illetve logikusan gondolkodik-e. A témakörkhöz a vizsgázók feladatokat kapnak. Felkészülési idő áll rendelkezésre ezek kidolgozására.

Témakörök:

1. Műveletek az egész számok halmazán
2. Műveletek a racionális számok halmazán
3. Elsőfokú egyenletek
4. Elsőfokú egyenlőtlenségek
5. Oszthatósági szabályok
6. Egybevágósági transzformációk (tengelyes és középpontos tükrözés)
7. Mennyiségek, mértékegységek (hosszúság, tömeg, idő, szög mérése)
8. A négyszögek osztályozása (kerület- és területszámítás)
9. A háromszögek osztályozása (kerület- és területszámítás)
10. Háromszögek nevezetes vonalai

11. A kocka, téglatest térfogata, felszíne
12. Egyenes és fordított arányosság
13. Pitagorasz tétele
14. Százalékszámítás
15. Sokszögek kerülete, területe, átlók száma, belső szögek összege

2.12.2.5 NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ tagozat

A felvételi bizottság tagjaival való 5-10 perces beszélgetés a megjelölt témakörön belül a témakörhöz kapcsolódó kép segítségével.

Témakörök:

1. Én és a családom
2. Emberi kapcsolatok: barátság, emberek külső és belső jellemzése
3. Tágabb környezetünk: a lakóhely, lakás bemutatása
4. Az iskola világa: az iskola bemutatása, tantárgyak, órarend
5. Szabadidő: színház, mozi, tévézés, olvasás, sport és hobbi
6. Ünnepek: karácsony, születésnap
7. Technológia: okostelefon és számítógép a mindennapokban

2.12.3 A más iskolából történő átvétel szabályai

- 1) A más iskolából való átvételt a szülő vagy gondviselő, illetve a nagykorú tanuló írásban kezdeményezheti. Az átvételt kezdeményező kérelemben indokolni kell az iskolaváltás okát és célját.
- 2) A kérelemhez mellékelni kell a tanuló eddigi tanulmányainak eredményét igazoló dokumentumokat (bizonyítvány, értesítő, jegyzőkönyvek).
- 3) A kérelemben nyilatkozni kell arról, hogy a szülő és a tanuló elfogadja az iskola világnézeti elkötelezettségét, vállalja az ezzel kapcsolatos kötelezettségeket, a hitoktatásban és az iskolai hitéleti alkalmakon való részvételt.
- 4) A kérelmezőnek nyilatkoznia kell felekezeti hovatartozásáról, lehetőség szerint ezt lelkipásztori jellemzéssel alátámasztva. A kérelemben jelezni kell az internátusi elhelyezés iránti igényt is.
- 5) Az átvételről az iskola igazgatója dönt. A döntés megkönnyítését szolgálhatja az iskola tanáraiból felállított bizottság, akik felmérik a tanuló ismereteit, általános műveltségét. Az igazgató a döntési folyamatba bevonhatja az iskolavezetés tagjait, illetve azt az osztályfőnököt, akinek az osztályába a tanuló kerülne. A döntésnél a következő szempontokat ajánlatos az igazgatónak mérlegelnie:
 - a felvételi/átvételi kérelemben szereplő okok valódisága, hitelessége, az iskolaváltási szándék mögött nincs-e fegyelmi vagy más probléma;
 - az iskola lehetőségei, az adott szakon tanulók létszáma és összetétele;
 - a kérelmező tudása, várható teljesítménye eléri-e az iskola követelményeit;

- a kérelmező által eddig tanult tárgyak tananyaga mennyire illeszkedik az iskola tantervéhez;
 - az esetlegesen nem tanult tárgyak pótlása lehetségesnek tűnik-e.
- 6) Az átvételről az igazgató határozatot hoz, erről értesíti a kérelmező tanuló iskoláját, és kéri hivatalos iratai kiadását.
- 7) Az igazgató határozatában megállapítja a tanuló továbbhaladásának, értékelésének módját. Amennyiben a tanuló valamely tárgyat nem, vagy csak jóval kisebb óraszámban tanulta, az igazgató engedélyezheti legfeljebb két félévre az értékelés alóli mentesítést. Amennyiben ezt a tanuló haladása indokolja, az igazgató elrendelheti, hogy a tanuló osztályozóvizsgán számoljon be bizonyos tárgyakból vagy tananyagrészekből.

2.13 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

A vizsgaszabályzat célja a 20/2012 EMMI rendelet megfelelő paragrafusaiban foglalt felhatalmazás alapján a tanulók tanulmányok alatt tett vizsgái lebonyolítási rendjének szabályozása.

A fenti jogszabályban foglalt szabályozás szerint a tanulmányok alatti vizsga követelményeit, részeit (írásbeli, szóbeli, gyakorlati) és az értékelés rendjét a nevelőtestület határozza meg és a helyben szokásos módon nyilvánosságra hozza.

2.13.1 A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra* vonatkozik, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- pótló vizsgákra,
- javítóvizsgákra.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira,

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

2.13.2 A tanulmányok alatti vizsgák megszervezése, lebonyolítása

A vizsgabizottság munkáját és magát a vizsgát az iskola által megbízott igazgatóhelyettes készíti elő. Az igazgatóhelyettes felel a vizsga jogszerű előkészítéséért és zavartalan lebonyolításáért. E feladata ellátása során

- dönt a vizsga előkészítésével és lebonyolításával összefüggő ügyben,
- írásban kiadja az előírt megbízásokat, szükség esetén gondoskodik a helyettesítésről,
- ellenőrzi a vizsgáztatás rendjének megtartását,
- meggyőződik arról, a vizsgázó jogosult-e a vizsga megkezdésére, és teljesítette-e a vizsga letételéhez előírt feltételeket, továbbá szükség esetén kezdeményezi a szabálytalanul vizsgázni szándékozók kizárását,
- minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a vizsgát szabályosan, pontosan meg lehessen kezdeni és be lehessen fejezni.

A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért, ennek keretében

- vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság megbeszéléseit,
- átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait.
- a vizsgabizottsági elnök feladatainak ellátásába a vizsgabizottság tagjait bevonhatja.

Kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat a nemzeti köznevelési törvény 3. melléklete szerint taníthatja.

A vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat. Egy nap maximum három tantárgyból tehető tanulmányok alatti vizsga. A vizsgák eredményének bejegyzése után a vizsgajegyzőkönyveket az iskolatitkár az irattárba helyezi és gondoskodik az irattári terv szerinti megőrzéséről.

2.13.3 A félévi, tanév végi osztályzat megállapítására és a tanuló továbbhaladásának eldöntésére szolgáló vizsgák fajtái

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló- vagy javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani.

1) **Osztályozó vizsgát** kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól;
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget;
- a tanuló egy tanítási évben 250-nél több tanítási órát vagy valamelyik tárgy tanórai 30%-ánál többet mulasztott, és emiatt teljesítménye tanítási év közben érdemjeggyel nem értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen;

- tanulmányait magántanulóként folytatja,
- előrehozott érettségi vizsgát kíván tenni olyan tantárgyból, amelynek a tanítása az intézmény helyi tanterve szerint csak magasabb évfolyamon fejeződik be. Ilyenkor a hiányzó év/évek tananyagából kell az írásbeli érettségi vizsgák megkezdéséig osztályozó vizsgát tennie.

Előrehozott érettségi miatt a tanulók csak abban az esetben kérvényezhetik az osztályozó vizsga letételét, ha a vizsgára jelentkezésig megszerzett félévi és évi végi jegyeik az adott tantárgyból legalább jó eredményűek voltak.

A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett a 20/2012 EMMI rendelet 51. § (3) bekezdésében meghatározott értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

A tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében vizsgabizottság előtt tesz vizsgát. Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Ha a tanuló egyéni munkarend létesítését kéri, félévi és év végi osztályozó vizsga letételére köteles. Ha a tanuló indok és előzetes bejelentés nélkül nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, a minősítése elégtelen. Az adott tantárgyból javító vizsgát tehet.

Az osztályozó vizsgát minden tantárgyból az érettségi vizsgaszabályzatnak megfelelően szervezzük. Így a matematika tantárgy kivételével a vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. Az írásbeli vizsga feladatlapját az igazgató által megbízott szaktanárok készítik el az adott óraszám figyelembe vételével, akiket a feladatlapokkal kapcsolatban titoktartási kötelezettség terhel. A szóbeli vizsgán a tanuló tudását a megadott témakörökön keresztül állapítja meg a vizsgabizottság. Érdemjegyét a vizsgabizottság a szerzett jegyek átlaga alapján alakítja ki.

Az osztályozó vizsga dokumentálása

- Az osztályozó vizsgák dokumentálása jegyzőkönyvben történik. Ehhez a dokumentumhoz csatolni kell a vizsga írásbeli dolgozatát és a szóbeli felkészülési lapot, amennyiben ilyet a vizsgázó készít.
- Az osztályozó vizsgák anyaga az irattári szabályzat szerint selejtezhető.
- Az osztályozó vizsgák dokumentálása a jegyzőkönyvek alapján történik; magántanulók esetében törzslapban és a bizonyítványban (kivéve a félévit), hiányzás miatti esetben a törzslapon és a naplóban, előrehozott érettségiző esetében a törzslapban, naplóban és bizonyítványban.

2) Különbözeti vizsgát kell tennie a tanulónak

- más iskolából történő átvétel esetén, ha az adott évfolyamra felvett tanuló az azt megelőző évfolyamok helyi tantervében szereplő tantárgyából vagy tantárgyaiból nem rendelkezik év végi osztályzattal,
- ha eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott és azonos vagy magasabb évfolyamra jelentkezik, abban az esetben, ha az éves óraszám kevesebb volt, mint az intézményünk helyi tantervében rögzített éves óraszám és emiatt pótolnia kell a számára elmaradt tananyagrészeket,
- ha tanulmányait valamely tantárgyból a már működő emelt szintű csoportban kívánja folytatni,
- ha intézményen belül igazgatói engedéllyel osztályt vagy csoportot vált, és a két osztály vagy csoport eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott és emiatt pótolnia kell az elmaradt tananyagrészeket.

A különbözeti vizsga szükségességéről az igazgató dönt az egyes szaktanárok bevonásával. A vizsga követelményeit a munkaközösségvezető egyetértésével az érintett szaktanár állítja össze. A vizsga háromfős bizottság előtt történik, amelyből legalább két tag az adott tantárgyat tanító szaktanár. A vizsga legalább 60 perces írásbeli feladatsorból és szóbeli vizsgarészből áll. Az átvétel során tett vizsgák szabályairól a Pedagógiai Program megfelelő fejezete rendelkezik.

A különbözeti vizsga dokumentálása

- A különbözeti vizsgák dokumentálása jegyzőkönyvben történik. Ehhez a dokumentumhoz csatolni kell a vizsga írásbeli dolgozatát és a szóbeli felkészülési lapot, amennyiben illet a vizsgázó készít.
- 3) **Pótló vizsgát** tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távolmarad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.
- 4) **Javítóvizsgát** tehet a tanuló, ha
- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott;
 - az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távolmarad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A javítóvizsga dokumentálása

- A javító vizsgák dokumentálása jegyzőkönyvben történik. Ehhez a dokumentumhoz csatolni kell a vizsga írásbeli dolgozatát és a szóbeli felkészülési lapot amennyiben illet a vizsgázó készít.
- A javító vizsgák anyaga az irattári szabályzat szerint selejtezhető.
- A javító vizsgák dokumentálása a jegyzőkönyvek alapján történik a törzslapban és a bizonyítványban.

2.13.4 A vizsga megszervezése, értékelése

1) A különbözeti és az osztályozó vizsgákra tanévenként három vizsgaidőszakot biztosítunk.

- augusztus 15 – 31.: nyári vizsgaidőszak
- január 5 – január 21.: téli vizsgaidőszak
- március 16 – március 31.: tavaszi vizsgaidőszak

A vizsgákra legkésőbb a vizsgaidőszakot megelőző 7. napig kell írásban jelentkezni (kivéve az egyéni tanrendeseket és akik esetében a nevelőtestület döntése az osztályozó vizsga letétele) az iskola által elkészített formanyomtatványon, mely megtalálható az iskola titkárságán. A vizsgák engedélyezését az igazgató hagyja jóvá. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

2) Javítóvizsga letételére az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban biztosítunk lehetőséget

3) Tanulmányok alatti vizsgát a hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelően kell megszervezni. A vizsgák megszervezése, szabályai a 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet, valamint a 40/2002. OM rendelet szerinti vizsgákra vonatkozó szabályokkal megegyezően történik.

4) A vizsgát százalékosan és osztályzattal is értékeli a szaktanár. A vizsgajegy nem javítható.

2.13.5 Az időarányos felkészülést mérő, a csoportba sorolást segítő belső vizsgarendszer vizsgái

Az intézmény az érettségi vizsgára való felkészülés fontos állomásának tartja a kötelező érettségi tárgyakból előírt belső, szintfelmérő vizsgákat és próbaérettségi dolgozatokat (minden választott érettségi tárgyból). A vizsgák elsődleges célja az ismeretek és készségek mérése, de lehetőséget adnak a tanulóknak arra is, hogy jó vizsgarutint alakítsanak ki az érettségi vizsgák idejére. A szaktanárok számára ezek a vizsgák a tanulók egyéni értékelésén túl eligazítást adnak az adott osztály tanulmányi- és készségszintjéről, felhívják a figyelmet a gyengén elsajátított tananyagrészekre, tipikus hibákra, hiányosságokra. A kezdő évfolyamokon és a tanulási folyamat közben is szükséges lehet a csoportbontás kialakítása, átalakítása céljából egy szintfelmérő dolgozat megírása. A kezdő évfolyamokon az előzetes tudás mérése miatt is sor kerülhet szintfelmérésre a diagnosztikus értékelés segítése céljából. A belső vizsgák eredményét a szaktanár a félév, illetve a tanév végén beszámítja a tanuló minősítésébe.

2.13.5.1 A belső vizsgák vizsgatárgyai (a 2020/2021. előtt tanulmányaikat megkezdő évfolyamok esetén)

9. osztály:

szeptember

- *bemeneti mérés első idegen nyelvből* – írásbeli, 45 perc; tananyaga az általános iskola kerettantervi követelményei; célja a nyelvi csoportok tudásszint szerinti beosztása, százalékos értékelés, érdemjegyet nem kapnak rá a tanulók.

- *bemeneti mérés matematikából* - írásbeli, 45 perc; tananyaga az általános iskola kerettantervi követelményei; célja az előzetes tudás megismerése, felmérése, nagy létszámú osztályokban a csoportbontások kialakítása, százalékos értékelés; érdemjegyet nem kapnak rá a tanulók.

május

- *A „Debreceni Református Kollégium története”* – írásbeli, 45 perc; tananyaga Győri L. János: Az ország iskolája című könyve. A vizsga értékelése a középszintű érettségi vizsga értékelésének megfelelően történik. Erre a tanulók témazáró dolgozattal egyenértékű vizsgajegyet kapnak. A vizsga jegyét a történelem, a 9. NY osztály esetén a civilizáció tantárgy érdemjegyei között számítjuk be.

10. osztály:

május

- *matematika* – írásbeli, 180 ill. 240 perc; tananyaga a 9. évfolyam, valamint a 10. évfolyam március végéig vett tananyagai, a reál matematika tagozat tanuló emelt szintű, az évfolyam többi tanulója középszintű vizsgát ír. A vizsga jellege és értékelése az adott szintű érettségi jellegének, értékelésének megfelelő. Erre a tanulók vizsgajegyet kapnak, amely egy témazáró dolgozattal egyenértékű.
- *első idegen nyelv (heti négy órás), angol nyelv (nyelvi osztály)* – írásbeli és szóbeli, az írásbeli feladatsor egy 90 perces, csoporttól függően, szaktanári döntés alapján B2 vagy C1 szintű próbanyelvvizsga, értékelése a középfokú nyelvvizsga elvárásainak megfelelően történik. A szóbeli vizsgarészre szaktanárokból álló kéttagú bizottság előtt kerül sor. A szóbeli ismeretanyaga a 9. évfolyam, valamint a 10. évfolyam március végéig vett témakörei. A komplex vizsgára a tanulók vizsgajegyet kapnak, amely egy témazáró dolgozattal egyenértékű.
- *német nyelv (nyelvi osztály)* – Amennyiben a nyelvi osztályban az adott évfolyamon két német csoport van, német nyelvből is szintfelmérő vizsgára kerül sor. A vizsga az első idegen nyelvnél leírtaknak megfelelően zajlik.

11. osztály:

szeptember - október

- *történelem* – írásbeli, 180 perc; ismeretanyaga a 9-10. évfolyam kerettanterv szerinti teljes tananyaga; szerkezete, értékelése a középszintű érettségi vizsgának megfelelő. A tanulók témazáró dolgozattal egyenértékű vizsgajegyet kapnak.
- *második idegen nyelv* - tanórai keretben egy írásbeli és egy szóbeli számonkérés, az első két évben tanult témakörök alapján. A diákok vizsgajegyet kapnak, amely beszámít a félévi és évvégi osztályzatukba.

május

- *magyar nyelv és irodalom* – írásbeli, 240 perc; a tanulók a 9-10. évfolyam teljes tananyagából, valamint a 11. évfolyam március végéig vett tananyagából egy szövegértési és két szövegalkotási feladatból álló feladatsort oldanak meg. Szerkezete, értékelése a

középszintű érettségi vizsgának megfelelő. A tanulók témazáró dolgozattal egyenértékű vizsgajegyet kapnak.

12. osztály:

november

- *biológia (reál-biológia tagozat)* – írásbeli feladatsor az embertan, sejtbiológia, biokémia témakörökből; időtartama, jellege, értékelése a megfelelő szintű érettségivel megegyező.

2. félév

Próbaérettségi belső vizsgák:

- *történelem* - középszinten 75 perc, emelt szinten 100 perc, csak írásbeli tesztfeladatokból álló feladatsor; jellege, értékelése a megfelelő szintű érettségivel megegyező.
- *első idegennyelv* – írásbeli, 90 perc; jellege, értékelése a megfelelő szintű érettségivel megegyező.
- *matematika* – középszinten 180, emelt szinten 240 perc, írásbeli, jellege, értékelése a megfelelő szintű érettségivel megegyező
- *választható tantárgyak* (biológia, kémia, fizika, informatika, földrajz) – írásbeli, időtartama, jellege, értékelése a megfelelő szintű érettségivel megegyező.

2.13.5.2 A belső vizsgák vizsgatárgyai (a 2020/2021. tanévtől tanulmányaikat megkezdő évfolyamok esetén)

9. osztály:

szeptember

- *9.NY osztály bemeneti mérés angol nyelvből* – nyelvtani és szókincsismeretek, olvasott szövegértés és íráskészség, időtartama: 45 perc.
- Intézményünkben a 9. évfolyamon bemeneti mérést szervezünk angol nyelvből (I. idegen nyelv). Az első héten tanítási órán (45 perc) megírt szintfelmérő alapján történik meg a diákok különböző szintű (ismétlő-felzárkózó, középhaladó, haladó) csoportokba sorolása.

május

- A „Debreceni Református Kollégium története” – írásbeli, 45 perc; tananyaga Győri L. János Egész Magyarországnak és Erdélyiségnek... világosító lámpása című kollégiumtörténeti könyvének a történelem munkaközösség által ki-jelölt részei. A vizsgán kért részek kijelölését a tanulók számára legalább hat héttel a vizsgát megelőzően közzé kell tenni. A vizsga értékelése a középszintű érettségi vizsga értékelésének megfelelően történik. Erre a tanulók témazáró dolgozattal egyenértékű vizsgajegyet kapnak. A vizsga jegyét a történelem, a 9. NY osztály esetén a civilizáció tantárgy érdemjegyei között számítjuk be.

- A 9. évfolyamon az órarendi keretek között II. idegen nyelvből (német nyelv) szervezünk belső vizsgát tanulóink számára. A szaktanárok a vizsga tényéről és jellegéről a tavaszi szünetig tájékoztatják a diákokat. A munkaközösség által összeállított írásbeli az adott évfolyamon teljesen egységes, javítási útmutatóval, egységes értékelési módszerrel készül. A dolgozat 45 perces, melyre a diákok nem kapnak külön osztályzatot, csak százalékban kifejezett értékelést. Az értékelés alapján történik majd a tanulók következő három évi ismétlő-felzárkózó, középfaladó, haladó szintű csoportbeosztása.

június

- *9. NY osztály kimeneti mérés angol nyelvből* – tananyaga a KER szerinti B1 - B2 szint, a mérés a következő részekből áll: feleletválasztós teszt, időtartama 45 perc.

10. osztály:

május

- matematika – írásbeli, 180, ill. 240 perc; tananyaga a 9. évfolyam, valamint a 10. évfolyam március végéig vett tananyagai, a reál matematika tagozat tanuló emelt szintű, az évfolyam többi tanulója középszintű vizsgát ír. A vizsga jellege és értékelése az adott szintű érettségi jellegének, értékelésének megfelelő. Erre a tanulók vizsgajegyet kapnak, amely egy témazáró dolgozattal egyenértékű.
- A 10. évfolyam „A” és „B” osztályainak valamennyi diákja vizsgázik az általa választott I. idegen nyelvből (angol vagy német nyelv), nyelvi előkészítő tanuló pedig a II. idegen nyelvből (francia vagy német nyelv). A szaktanárok a „kisérettségi” tényéről és jellegéről az első félév végéig tájékoztatják a diákságot. A számonkérés tényéről a szülők és a diákok külön írásbeli tájékoztatót kapnak, melyen a vizsga pontos dátuma, és a tantárgyi elvárások szerepelnek. A szaktanárok által összeállított írásbelik teljesen egységesek, javítási útmutatóval, egységes értékelési módszerrel készülnek. A dolgozat 90 perces. Az íráskészség részhez nyomtatott szótár használható. A szóbeli vizsgán számon kérendő témaköröket az adott csoport szaktanárai jelölik ki, döntésüket egyeztetve a munkaközösség-vezetővel. Egy-egy feleletre 10-10 perc áll rendelkezésre. A vizsga célja, hogy felmérje, melyik diák hol tart a nyelvi felkészülésben. A szóbelin a kérdező szaktanáron kívül egy másik szaktanár, ill. a vezetőség egy tagja vesz részt. A vizsga érdemjegyét vizsgajegynek tekintjük (négyeszeres súlyozású érdemjegy).
- *A biológia-kémia tagozaton a tanulók a 10. évfolyam végén biológiából tesznek szintfelmérő vizsgát. A vizsga időtartama, jellege, felépítése, értékelése a középszintű érettségivel megegyező.*

11. osztály:

szeptember - október

- *történelem* – írásbeli, 180 perc; ismeretanyaga a 9-10. évfolyam kerettanterv szerinti teljes tananyaga; szerkezete, értékelése a középszintű érettségi vizsgának megfelelő. A tanulók témazáró dolgozattal egyenértékű vizsgajegyet kapnak.

- A 11. évfolyamon az őszi szünet előtti héten francia nyelvből szervezünk belső vizsgát tanulóink számára. A szaktanár a vizsga tényéről és jellegéről a 10. év végéig tájékoztatja a diákságot. A számonkérés tényéről a szülők és a diákok külön írásbeli tájékoztatót kapnak, melyen a vizsga pontos dátuma, és a tantárgyi elvárások szerepelnek. A dolgozat 45 perces. A szóbeli vizsgán számon kérendő témaköröket az adott csoport szaktanára jelöli ki, döntését egyeztetve a munkaközösség-vezetővel. Egy-egy feleletre 10-10 perc áll rendelkezésre. A vizsga célja, hogy felmérje, melyik diák hol tart a nyelvi felkészülésben. A szóbelin a kérdező szaktanáron kívül egy másik szaktanár vesz részt. A vizsga érdemjegyét vizsgajegynek tekintjük (négyeszeres súlyozású érdemjegy érettségi százalékolás alapján).

május

- *magyar nyelv és irodalom* – írásbeli, 240 perc; a tanulók a 9-10. évfolyam teljes tananyagából, valamint a 11. évfolyam március végéig vett tananyagából egy szövegértési és két szövegalkotási feladatból álló feladatsort oldanak meg. Szerkezete, értékelése a középszintű érettségi vizsgának megfelelő. A tanulók témazáró dolgozattal egyenértékű vizsgajegyet kapnak.
- A *biológia-kémia* tagozaton tanulók a *11. évfolyam végén kémiából* tesznek szintfelmérő vizsgát. A vizsga időtartama, jellege, felépítése, értékelése a középszintű érettséggel megegyező.

12. osztály:

november

- *biológia (reál-biológia tagozat)* – írásbeli feladatsor az embertan, sejtbiológia, biokémia témakörökből; időtartama, jellege, értékelése a megfelelő szintű érettséggel megegyező.

2. félév

Próbaérettségi belső vizsgák:

- *történelem* - középszinten 75 perc, emelt szinten 100 perc, csak írásbeli tesztfeladatokból álló feladatsor; jellege, értékelése a megfelelő szintű érettséggel megegyező.
- A 12. évfolyamosok próbaérettségi vizsgát tesznek április folyamán tanítási órák keretében. E vizsga hasonló jellegű és nehézségű, mint a középszintű érettségi. Az írásbelire 180 perc (4 tanítási óra), a szóbelire 10 perc áll rendelkezésre. A szóbelin a kérdező szaktanáron kívül egy másik szaktanár vesz részt. A vizsga érdemjegyét vizsgajegynek tekintjük (négyeszeres súlyozású érdemjegy érettségi értékelés alapján). A vizsga nem nyilvános.
- *matematika* – középszinten 180, emelt szinten 240 perc, írásbeli, jellege, értékelése a megfelelő szintű érettséggel megegyező
- *választható tantárgyak* (biológia, kémia, fizika, informatika, földrajz) – írásbeli, időtartama, jellege, értékelése a megfelelő szintű érettséggel megegyező.

A belső vizsgák statisztikai eredményeit a munkaközösségvezetők minden évben kiértékelik és ismertetik a tantestülettel. Amennyiben az igazgató szükségesnek ítéli meg, a szakmai munkaközösségek írásos javaslatot dolgoznak ki az eredmények javítása érdekében.

2.13.5.3 Kimeneti elvárások a nyelvoktatás területén (nyelvvizsga/nyelvi érettségi)

A, B osztályok (angol nyelv)

A tapasztalat azt mutatja, hogy nyelvvizsgát csak az I. idegen nyelvből tesznek a diákok. Nyelvvizsgára készítés tehát csak az I. idegen nyelvi csoportokban történhet.

9-10. évfolyamokon a bemeneti mérés alapján kerülnek a diákok 3 különböző szintű csoportba, ahol ismételnék-felzárkóznak, ill. haladnak a szintjüknek és képességeiknek megfelelően.

A lassabban haladó ismétlő-felzárkózó csoport 12. osztály végére jut el a B1-es szintű középszintű érettségi szintre, míg a középhaladó csoportok 11. év végén elérik a B1-es középszintű érettségi szintjét, majd ezt követően 12.-ben a tanítási órákon heti 4 órában az emelt szintű érettségire készülnek, amely 60%-tól komplex középfokú nyelvvizsgával egyenértékű. A haladó csoportok diákjai 12. év végére B2-es középfokú szintet, ill. C1-es felsőfokú szintet is elérhetnek.

Csoportok	9. (4 óra)	10. (4 óra)	11. (4 óra)	12. (4 óra)
Ismétlő-felzárkózó	A1 Minimumszint	A1/A2 Minimum- Alapszint	A2/B1 Alapszint/ Küszöbszint	B1-es Küszöbszint/ középszintű érettségi
Középhaladó	A2 Alapszint	A2/B1 Alapszint/ Küszöbszint	B1 Küszöbszint	B1/B2 Küszöbszint, középszintű érettségi/ Középszint, középfokú nyelvvizsga
Középhaladó	A2 Alapszint	A2/B1 Alapszint/ Küszöbszint	B1 Küszöbszint	B2-es Középszint, középfokú nyelvvizsga
Haladó	A2 Alapszint	A2/B1 Alapszint/ Küszöbszint	B1 Küszöbszint	B2-es Középszint, középfokú nyelvvizsga C1-es

				Haladószt, felsőfokú nyelv-vizsga
--	--	--	--	--

A tanév folyamán angolos tanulóinknak kétszer hirdetjük meg a Language Cert nyelvvizsga írásbelijét, míg szóbeli részét igény szerint szervezzük. A vizsgára történő jelentkezés feltételét szaktanári javaslatához kötjük.

A, B osztályok (német nyelv)

A tanulók 11. év végén / 12. év őszén vagy csak 12. év végén érettségiznek / nyelvvizsgáznak. A nyelvvizsgára történő felkészítés órai keretek között nem, csak tehetséggondozás formájában lehetséges.

Nyelvi előkészítő osztály

A tagozatra jelentkező diákok egy része az általános iskolai hiányosságok pótlása céljából választja ezt az osztályt. Illetve vannak azok a tanulók, akik általános iskolában német nyelvet tanultak I. idegen nyelvként. Így őket is teljesen kezdőként kezeljük.

Első évben az alapozás, ill. a felzárkóztatás a cél, majd a 2-3. évben a B1-es, ill. a B2-es szint elérése. Amennyiben tehetséges és szorgalmas a tanuló a 4., ill. az 5. tanév végén reális esélye van a felsőfokú nyelvvizsga letételére.

9.Ny (12 óra)	9.D (5 óra)	10.D (5 óra)	11.D (4 óra)	12.D (3 óra)
A1 Minimumszint	A2/B1 Alapszint/ Küszöbszint	B1/B2 Küszöbszint/ Középszint, középfokú nyelvvizsga	B2 Középszint, középfokú nyelvvizsga	B2/C1 Középszint, középfokú nyelvvizsga/ Haladószt, felsőfokú nyelvvizsga

2.13.6 Az érettségi vizsga

Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet alapján közép és emelt szintű vizsgát tehetnek tanulóink.

Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. OM rendelet értelmében az iskolának legkésőbb 60 nappal az érettségi vizsgák kezdete előtt kell nyilvánosságra hozniuk a vizsgaleírásnak megfelelő, a vizsgát érintő tartalmi és eljárásbeli tudnivalókat.

Az érettségi vizsga fajtái a következők:

- rendes,
- előrehozott,
- kiegészítő,
- szintemelő,
- pótló,
- javító,
- ismétlő.

2.13.7 Mentесítések

- Ha a tanuló valamely tantárgyból előrehozott érettségi vizsgát tett, ezáltal az adott tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítette, mentesül az órára járás és értékelés alól az adott tantárgyból.
- Mentесül a tanuló az egyik idegen nyelvi óra látogatása és értékelése alól abban az esetben, ha egy harmadik idegen nyelvből az adott év anyagából előre osztályozó vizsgát tesz.
- Mentесül a tanuló azon tantárgyak óráinak látogatása alól, amelyekből csak osztályozó vizsgával rendelkezik, de érettségi vizsgával nem!

2.13.8 A tanulók fizikai állapotának mérése

2.13.8.1 Általános és kötelező felmérés

A fizikai fitsségmérési rendszer a NETFIT, vagyis a Nemzeti Egységes Tanulói Fitsségi Teszt keretein belül valósul meg. A NETFIT 4 fitsségi profilban 9 mérés segítségével jellemzi a tanulók állóképességét, erejét, hajlékonyságát és testösszetételét. A mérések eredményei tesztől függően két illetve három zónába kerülhetnek: egészségzónába, fejlesztési zónába vagy fokozott fejlesztési zónába. A NETFIT szoftveres alkalmazása minden tanuló számára személyre szabott értékelési lehetőséget kínál, amely vizuálisan is szemlélteti a fitsségi állapotot, és konkrét ajánlásokat fogalmaz meg a fejlesztés érdekében. Iskolánkban a NETFIT rendszer segítségével méri fel a testnevelők a diákok fitsségi állapotát az adott tanév meghatározott mérési időszakában.

1. *Testösszetétel- és tápláltsági profil:*
Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)
Testmagasság mérése
Testzsírszázalék mérése – testzsírszázalék
2. *Aerob fitsségi (állóképességi) profil:*
Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás
3. *Vázizomzatfitsségi profil:*
Ütemezett hasizomteszt – a hasizomzat ereje és erő-állóképessége
Törzsemelésteszt – a törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága

Ütemezett fekvőtámaszteszt – a felsőtest izomereje

Kézi szorítóerő mérése – a kéz maximális szorító ereje

Helyből távolugrás-teszt – az alsó végtag robbanékony ereje

4. *Hajlékonysági profil:*

Hajlékonysági teszt – a térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedlem

2.13.8.2 Az eredmények felhasználása

- 1) A tanulók fizikai mérésének eredményeit a végzést mérő testnevelő tanár rögzíti.
- 2) Az eredmények és a fejlődési tendenciák alapján a testnevelő tanár egyedi fejlesztési tervet készít a tanuló fizikai állapotának javítására.
- 3) Az aggasztóan gyenge eredményt jelezni kell az iskolaorvosnak és a szülőnek és a diáknak.

3 Kollégiumi pedagógiai program

A Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma és Diákotthonának Internátusa a gimnázium tagintézményeként működik. Oktatási azonosítója megegyezik a gimnázium azonosítójával. Telephelye Debrecenben a Kálvin tér 16. szám alatt található.

3.1 Jogszályi háttér

A pedagógiai program átdolgozása a következő jogszályok figyelembe vételével történt:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.
- 110/2012. (VI.4.) kormányrendelet a NAT kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról.
- A kollégiumi nevelés országos alapprogramja:
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/kollegiumi_alap-program_0406.docx
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról;
- 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról;
- 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógus előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról;
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról;
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről.

3.2 A kollégium társadalmi szerepe

3.2.1 A kollégium pedagógiai hitvallása:

Az intézményünk a keresztyén értékrend alapján áll, alapvetőnek tekinti, hogy a keresztyén életvitelre neveljen, a tanulói elé egyértelmű és szilárd értékrendet állítson, s segítse diákjait személyiségük fejlődésében, a keresztyén életben való kiteljesedésben.

Kollégiumunk elsődleges feladata, hogy otthont adjon a szüleitől távol élő és tanuló diákoknak, hogy megteremtse az iskolai tanulmányok sikeres folytatásának feltételeit, elősegítve a társadalmi mobilitást.

Alapvető célunk, hogy a távol lévő család helyett érzelmi védeltséget biztosítsunk. Pedagógusaink feladata az ehhez szükséges légkör megteremtése, amiben az ő irányító, kezdeményező szerepük elengedhetetlen. Nevelőink munkáját a tanulók iránti szeretet hatja át, tevékenységüket szolgálatnak tekintik, a diákokat egyenrangú félként kezelik. Fontos a pedagógusok empátiás attitűdje, ezzel is segítve a diákok zökkenőmentes együttélését.

Kollégiumunk lakói megtapasztalhatják az értékek alapján kialakult közösséghez tartozást, a másik ember segítségének, elfogadásának, megbecsülésének fontosságát. Intézményünk hagyományaiból következően is terepet biztosít a fiatalok önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához.

Foglalkozásaink elősegítik a Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciák fejlesztését, segítik diákjaink felzárkóztatását, tehetségük kibontakoztatását, olyan képességeket, készségeket, attitűdöket fejlesztenek, amelyek egész életükben elkísérik diákjainkat.

3.2.2 Az intézmény arculata, célja, feladata

Az intézmény sajátos arculata következik pedagógiai hitvallásából, hagyományaiból, s ezekkel koherens egésznek alkot. Kialakításában fontos szerepet játszanak egyrészt hitéleti alkalmaink: a reggeli áhítatok, a szombat esti preces, a hétközi bibliaórák, a csendesnapok, evangélizációk és a vasárnapi istentiszteletek, melyek a lelki közösség kialakulásának és megerősödésének elősegítői. Formálják tanulóinkat, és segítik a keresztyén értékrend elsajátítását és belsővé válását.

Másik fontos tényezője kollégiumunk nevelőtestülete, akik elkötelezettek az intézmény értékrendje mellett, és személyes példájukkal is fontos szerepet játszanak tanulóink személyiségének fejlődésében.

A diákotthonunk fő céljai:

- keresztyén értékrenden alapuló személyiség- és közösségfejlesztés, a fiatalok szocializációjának elősegítése;
- tanulóink személyiségének minél alaposabb megismerése, képességeik kibontakoztatásának elősegítése;
- az egészséges és harmonikus testi-lelki fejlődés biztosítása;
- a tanulás feltételeinek biztosítása, figyelembe véve a diákok egyéni adottságait, és szükségleteit;
- a Kollégium hagyományainak ápolása, adaptálása a 21. századi ember számára.

Diákotthonunk alapvető nevelési feladatai:

- a keresztyén erkölcsi normák elsajátítása, a szereteten alapuló nevelési elvek alkalmazása;
- egyéni és életkori sajátosságok és szükségletek ismerete, a tanulók fejlesztése e szempontok figyelembe vételével;
- a tanulók cselekvési kedvének, öntevékenységének, önszerveződésének elősegítése;
- a toleráns és empatikus emberi kapcsolatok kiépítésének elősegítése;
- egészséges, kulturált, környezettudatos életmód kialakítása;
- nemzeti és egyházi hagyományaink megőrzése, az azonosságtudat fejlesztése;
- a pedagógusok szakmai és intellektuális igényessége, változatos módszerek alkalmazása;
- a kollégium társadalmi környezetével, a szülőkkel, a gimnáziummal való együttműködés.

3.3 A kollégiumi tevékenységrendszer szervezésének elvei

3.3.1 A tanulók életrendjének pedagógiai elvei

A kollégium – belső életének szabályozása során – biztosítja a diákok optimális testi-lelki fejlődésének feltételeit, beleértve a rendszeres és egészséges étkezést, tisztálkodást, az előírásoknak megfelelő egészségügyi ellátást. A tanulók napi életének kereteit úgy szervezi, hogy az egyes tevékenységek belső arányai – a jogszabályi keretek között – a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodjanak. Ennek elemei:

- a napirend elfogadtatása;
- a diákok szokásrendjének figyelembe vétele;
- az egyéni és a közösségi érdek összehangolása;
- a társadalmilag elfogadott és a keresztyén normarendszerhez igazodó életminta közvetítése.

3.3.2 A tanulók tanulásának pedagógiai elvei:

- a tanulás a diák kötelessége;
- a tanuláshoz szükséges feltételek biztosítása;
- egyéni adottságok és igények figyelembe vétele;
- az iskola elvárás-rendszerének figyelembe vétele;
- egymás segítése a tanulásban.

3.3.3 A tanulók szabadidő-szervezésének pedagógiai elvei

- a kötelezően választott szabadidős foglalkozás alól felmentés nem adható;
- a programokat a diákok igényeinek figyelembe vételével kell szervezni;
- a programok szervezésénél jelen legyen az értékközvetítés is mint cél;
- a szabadidejével a tanuló önállóan rendelkezik.

3.3.3.1 A szabadidő eltöltésére szolgáló foglalkozások

Az intézmény életéhez hozzátartozik a szabadidő gondos megtervezése. Mivel ifjúságunk kéthetente a hétvégeket is a kollégiumban tölti, a szervezett, de nem kötelezővé tett programok jó részét ezekre a hétvégékre lehet beilleszteni.

Szabadon választható programok a következők:

- az énekkarokba való betagolódás (pl. Kántus);
- teaház szervezése;
- közös filmklub;
- színházlátogatás, komolyzenei hangversenyeken való részvétel;
- Kollégiumi esték;
- sportfoglalkozások;
- szakköri foglalkozások.

Saját rendezvények:

- kollégiumi mikulás;
- karácsony, közös karácsonyi vacsora;
- ballagás;
- adventi hangverseny;
- adventi éneklés.

3.3.4 Teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A kollégiumi nevelés komplexitását mutatja az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatrendszer. El kell érünk, hogy a diákokban kialakuljon és személyiségük alapkövévé váljon az egészségük mint érték. A Gimnázium pszichológusa ebben segítségünkre van. A következő területeken van feladatunk:

- mozgásigény kialakítása, fenntartása, testünk karbantartása;
- betegség-megelőzés, a testi egészségtudat fejlesztése;
- helyes táplálkozási rendszer kialakítása;
- higiénés igényesség;
- digitális szennyezés hatásaival való szembesítés, megelőzés;
- szexuális felvilágosítás;
- lelki eredetű problémák diagnosztizálása;
- káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése;
- odafigyelés földrajzi környezetünkre.

Lehetőségeink színterei:

- csoportfoglalkozások, tematikus foglalkozások;
- prevenciók foglalkozások meghívott előadók segítségével;
- sportfoglalkozások szervezett módon vagy öntevékenyen;
- egyéni beszélgetések.

3.3.5 A tanulók fejlődését elősegítő tevékenység elvei

- az élethosszig való tanulás;
- a hozzáadott érték mint fő mérőszám;
- mindenkit önmagához kell mérni.

3.3.6 A tanulók tehetséggondozását elősegítő tevékenység alapelvei

- Minden gyermek tehetséges valamiben.
- Mindenki meg kell keresni azt a műveltségi területet, amelyben a tanuló adottságai felülmúlják társaiét.
- A pedagógus feladata a tehetség felszínre hozatala és fejlesztése.
- Bekapcsolódunk a gimnáziumi tehetségfejlesztő munkájába.

3.3.7 A tanulók felzárkóztatását segítő tevékenység elvei

- a tanulási technika tanulható;
- felzárkóztatásra a tanuló kötelezhető;
- a lemaradás mértékének megállapításául az egyén képességei adnak alapot.

3.3.8 A tanulók pályaválasztását elősegítő tevékenység elvei

- A sikeres pályaválasztáshoz jó önismeret kell.
- A segítségben fontos a személyre szabott támogatás.
- A döntéshez szükséges, hogy a diák legyen tisztába képességeivel, alkalmasságával.

3.3.9 A tanulók önálló életkezdését elősegítő tevékenység elvei

- A valós élethelyzetek a legjobb tanulási terek.
- Az önkiszolgáló tevékenység nem kényszerű, hanem szükséges elfoglaltság.
- A munkahelyi beilleszkedés előzetes ismeretekkel megkönnyíthető.

3.3.10 Hátrányos helyzetű tanulóknak szervezett felzárkóztató, tehetséggondozó, társadalmi beilleszkedést segítő foglalkozások terve

Vidéki diákok között statisztikailag nagyobb arányban fordul elő hátrányos helyzetű család, mint nagyvárosiak között. A kollégiumba is nagyobb arányba kerülhetnek be ők, ezért feladatunknak érezzük, hogy hátrányos helyzetű régiókból érkező diákjaink az érettségi vizsgákra ugyanolyan felkészültségekkel érkezzenek, mint mások. Tompítsuk a tudásbeli, készségbeli különbségeket. A gyengébb tanulmányi eredménnyel rendelkező diákjaink számára felzárkóztató foglalkozásokat szervezünk, ezek – az eredmények függvényében – lehetnek kötelezően látogatandók vagy fakultatívak. Tehetséges diákjaink számára a Gimnázium és a református EGYMI szervezésében zajló tehetségfejlesztési programban való részvétel lehetséges. Bizonyos tantárgyakból kiscsoportos foglalkozások keretében készítjük fel tanulóinkat emelt szintű érettségire. A tanulók tanulmányi eredményességét a csoportvezető tanárok követik figyelemmel. Negyedévente értékeljük testületileg a diákok teljesítményét, amely alapján a tanulószobai elhelyezésben, a foglalkozáslátogatás gyakoriságában történhet változás.

Egyéni foglalkozások keretében személyesen foglalkoznak a beilleszkedési nehézségekkel küzdőkkel, bekerülő diákjaink között alacsony a lemorzsolódás aránya. A csoportfoglalkozások során kiemelt téma a diákok érzékenyítése hátrányos helyzetű társaik iránt.

3.3.11 A kollégiumi közösségi élet fejlesztésének módszerei és eszközei

A diákok életkorából következik, hogy a kortárscsoport meghatározó szerepet játszik a személyiségfejlődésükben. A pedagógus a háttérben jelenlétével segíti és erősíti a fellelhető pozitív kölcsönhatásokat, és próbál gátat szabni a negatív hatások erősödésének.

3.3.11.1 Tanulói önkormányzat

A kollégiumi közösség élén a főapparitorok és a szobafőnökök közössége áll. Ők alkotják a diákönkormányzatot.

A főapparitori és a szobafőnöki tisztségre az előző tanév diákönkormányzata tesz javaslatot. A főapparitorok és szobafőnökök feladatait külön szabályzat írja le.

A diákönkormányzat patronáló tanára a kollégium vezetője.

A diákönkormányzat feladatai

- A kollégiumot érintő kérdéseket megtárgyalja és véleményezi azokat.
- Javaslatot tesz a következő tanév diákönkormányzatának tagjaira.
- Javaslatot tesz a kollégium házirendjének módosítására, segíti az intézmény napirendjének kialakítását.
- Meghatározott kereteken belül gyakorolja a döntési, ellenőrzési és véleményezési jogkörét.
- Saját kisebb közösségen belül (szobaközösség) gondoskodik a feladatok kiosztásáról és azok végrehajtásának ellenőrzéséről.

3.3.11.2 A diákság öntevékeny szerepe

A kollégium jó terepe annak, hogy a diákokat önálló életvezetésre, a környezetének rendben tartására és életének szervezésére tanítsa.

A főapparitorok elkészítik a diákság által elvégzendő feladatok és a diákügyeleti rend beosztását. Ezzel a diákok tevékenyen segítik és biztosítják a kollégium napirend szerinti működését.

3.3.11.3 Interperszonális kapcsolatok

A szobaközösségeket a diákság (előző tanév végén megfogalmazott) igényeit figyelembe véve a nevelőtestület állítja össze. Előző tanév végén a diákönkormányzat segítségével választják ki a következő tanév diákképviselőit. A felelősök kiválasztásához az érdeklődési kör és a rátermettség ad támpontot. A közös programok a diákok kapcsolatalakulását, annak szorosabbá válását segítik elő. Ennek mérésére alkalmas a szociometrikus felmérés.

3.3.11.4 Közösségi fejlesztést megvalósító foglalkozások

Csoportvezetői foglalkozások:

Tematikus csoportfoglalkozásokon az előírt témákkal foglalkoznak a megadott 20-22 óra időkeretében. A fennmaradó időkeretben a foglalkozásokon jut idő a csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek, események, problémák megbeszélésére, értékelésére.

A kollégiumi közösségek szervezésével összefüggő foglalkozások:

- kollégiumi közgyűlés (ún. birodalmi gyűlés) évente legalább kétszer;
- szobafőnöki megbeszélés;

- a 9. és 12. évfolyam kapcsolattartásának segítése, koordinálása.

A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások:

- személyes, négy szemközti beszélgetés a problémákkal küszködő tanulókkal;
- tematikus bibliaórák szervezése évfolyamonként.

3.3.12 A művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei:

- a lehetőség biztosítása a részvételre;
- a kezdeményezések felkarolása;
- a testedzés feltételeinek biztosítása;
- a könyvtárhasználati lehetőségek biztosítása a szilencium ideje alatt is;
- a meghirdetett kulturális és tudományos rendezvényeken való részvétel lehetőségének biztosítása;
- saját rendezvények szervezése.

3.3.13 Gyermek- és ifjúságvédelem

A diák személyiségének megismerése mellett fontos a családi háttér feltárása, ami személyes beszélgetések útján érhető el.

Az intézménybe egyre több hátrányos helyzetű, és ebből adódóan sokszor beilleszkedési nehézségekkel küzdő, esetenként magatartászavaros diák érkezik. Az intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssével és a szociális segítő bevonásával segítjük diákjaink szocializációját és iskolai teljesítményüket. Gyermekek, tanulók, szülők, pedagógusok részére történő adekvát szakmai segítségnyújtás zajlik. Célunk az észlelő- és jelzőrendszer hatékony működésének segítése, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét javító szolgáltatások nyújtása és lehetőségeik feltárása.

A gimnázium pszichológust alkalmaz, aki felkarolja a nehézségekkel küzdő gyerekeket. Az ő pedagógiai tevékenysége a gimnázium pedagógiai programjában részletesen megtalálható.

3.3.14 A kollégium hagyományai és a hagyományok továbbfejlesztésének terve

Nagyon fontosnak tartjuk a kollégium hagyományainak őrzését, a 21. századi elvárásokhoz történő adaptálását, és ezeket kiegészítve támogatjuk a hagyományteremtő tevékenységeket is.

Az egyik legfontosabb hagyományunk a kilencedikes diákok avatása, amely által a kollégium teljes jogú polgárává válnak. Ez a kezdő évfolyamra érkező diákok kollégiumi közösségbe való beilleszkedését segíti. A végzős diákok megismertetik és elfogadtatják a kisebbekkel az intézmény szokásait, viselkedési normáit.

Az otthontól, családtól történő elszakadás nehézségeiben, illetve a gimnáziumi elvárásokhoz való alkalmazkodásban fontos szerepet tölthet be mentori rendszerünk. Ez egy olyan személyes kapcsolat kialakulását teszi lehetővé, amely a kollégiumban eltöltött időszak után is

élő, baráti viszonyokat képes teremteni. A nevelőtanárok és az intézményvezető különös odafigyelését igényli ez a folyamat, mert felsőbb éves diákjaink személyisége még nem minden esetben mutat megfelelő szociális, mentális érettséget.

Újabb kori hagyományok közé tartozik a végzősök kollégiumi ballagása, amikor az intézmény szellemében, igei útmutatással indulnak útjukra a végzősök. A fiúknál az apparitorléc őrzi meg az utókor számára a kollégisták névsorát. A lányoknál a „Ballagók Könyvé”-ben található a végzősök csoportképei aláírásaikkal. A kollégiumi ballagás éjszakáján, takarodó után a legkisebbek énekkel köszöntik a legidősebbeket.

Hasonlóan hagyománnyá vált a karácsonyi ünnepkör idejére szerveződő rendezvények, mint a Leányinternátusban az énekléssel és gyertyagyújtással ünnepelt advent vasárnapok, a közös adventi koncert, karácsonyi vacsora, és az internátusi karácsony is.

Teaházak szervezése kiegészülve társas kapcsolatokat fejlesztő játékos programokkal jó alkalmat teremtenek a diákok találkozására, ismerkedésére.

Évente kétszer szervez a diákönkormányzat házi, egész napos focibajnokságot, de más sportágak esetében is szeretnek versenyezni diákjaink.

A hagyományok rendszerét folyamatosan felülvizsgáljuk, mivel a diákság nagyon gyorsan változik. Fontos, hogy az új hagyományok illeszkedjenek nevelési elképzeléseinkbe, ezért sokat szükséges kommunikálni a fiatalokkal, hogy sajátjuknak is érezzék az eseményeket, de pedagógiaiailag is építő jellegűek maradjanak.

3.3.15 A kollégium kapcsolatrendszere:

3.3.15.1 A Gimnáziumi Tantestület és az Internátusi Nevelőtestület kapcsolata:

A Debreceni Református Kollégium Gimnáziumának Tantestülete a gimnázium tanáraiból és a kollégiumi nevelőkből áll.

A kollégiumi nevelő a Tantestület teljes jogú tagja.

A kollégista tanulók magatartás és a szorgalom osztályzatának elbírálásánál a kollégiumnak két szavazati joga van. Szavazati joggal bír a csoportvezető pedagógus és az internátus vezetője.

A kollégistákat érintő fegyelmi ügyekben, továbbá azon esetekben, amelyekben a teljes tantestület szavazata szükséges, minden nevelőnek szavazati joga van.

A nevelőnek szavazati joga van az intézmény működésével összefüggő elvi döntések meghozatalánál is.

Az internátusi nevelő kapcsolatot tart a rábízott évfolyam osztályfőnökével, a csoportjában felmerülő problémákat megosztja az osztályfőnökkel, s az osztályfőnök is tájékoztatja a nevelőt a diákjai iskolai viselkedéséről, előmeneteléről.

Az oktató-nevelő munkában az iskolában tanító tanár és a kollégium nevelője egymás partnerei.

3.3.15.2 Külső kapcsolatok

A kollégium az iskolán keresztül kapcsolatot tart a gyülekezetekkel, más református iskolákkal, volt diákjainkkal és külföldi testvériskolákkal.

A református iskolák kollégiumai közül a kolozsvári, a kecskeméti és a miskolci kollégiumokkal cserediák program keretében, néhány diák betekintést nyerhet a testvériskolák kollégiumainak életébe, munkájába, s tapasztalatai alapján értékelheti az intézményt.

3.3.15.3 Kapcsolat a szülőkkel

A szülői házzal való kapcsolattartás kiemelten fontos feladata az internátusnak. A szülői értekezlet és a tanárok mindenkori jelenléte és elérhetősége biztosítja a szükséges információ cseréjét. Az internátusok szükség esetén írásban, telefonon vagy elektronikus formában is felveszik a kapcsolatot a szülőkkel.

A kollégium az aktuális ügyekről évenként egy-két alkalommal tájékoztató körlevelet küld a szülőknek.

3.3.16 Egészségnevelés és környezeti nevelés elvei

- az egészséges táplálkozás fontosságának tudatosítása;
- alkohol, kábítószer fogyasztásának és a dohányzás prevenciója;
- a személyes higiénia szükségessé válásának elősegítése;
- a baleset-megelőzési és elsősegély-nyújtási ismeretek átadása;
- a környezet rendben tartása, szelektív hulladékgyűjtés elvének gyakorlati megvalósítása.

3.3.16.1 Egészséges életre nevelés

A tanév első napjaiban az internátus vezetője az ifjúság egésze számára baleseti oktatást tart. Az iskolai védőnő odafigyel a gyermekeket érintő egészségügyi kérdésekre, s szükség esetén az internátus segítségét kéri.

Heti két munkanapon a diákság rendelkezésére áll az iskolapszichológus. Előadásokat tart a diákságnak az alkohol, a kábítószer és a dohányzás káros hatásairól.

Az ifjúság igényességre nevelésében kiemelkedő szerepet kap a higiénia, az egyéni tisztaságra és a környezet tisztasága iránti igényességre nevelés.

Figyelemmel kell lenni az egészséges táplálkozásra, a fejlődő szervezet megfelelő táplálékhoz juttatására, de nem szabad elfelejteni azt sem, hogy az egészséges életmódhoz szorosan hozzátartozik a szervezet alvásigényének biztosítása is.

A test mozgásigényének kielégítésére a konditerem, az udvari sportpálya, a Gimnázium tornatermei szolgálnak.

Csoportfoglalkozások kötelező eleme az egészséges életre nevelés. A csoportfelelős figyelemmel kíséri diákjai fizikai és pszichikus állapotát.

A beteg gyermekek a kollégiumi betegszobában szakszerű (orvos és ápoló személyzet) ellátást kapnak.

3.3.17 Kulturális életre nevelés

A tanév során számos irodalmi, zenei, képzőművészeti esteket, kiállítás látogatásokat szervezünk diákjaink számára, ahol a kultúra sokszínűsége, az átélt hatások nagyban meghatározzák magatartásukat, érzelmeiket, gondolkodásukat és attitűdjeiket.

A tanulók a kollégium által biztosított lehetőségek közül heti egy foglalkozáson az alábbiak közül választhatnak: az egészséges és kulturált életmódra nevelés, sport, a természeti környezet ápolása, irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességek, kreativitás fejlesztése, vagy öntevékeny diákok alkotta önképzőkör. Ezeknek megfelelően szabadon választható programjaink a következők:

- Énekkar,
- Kreatív szakkör,
- Táncház,
- Filmklub,
- Kirándulás,
- Gasztróklub,
- Csillagászat,
- Színházlátogatás,
- Önképzőkör,
- Ifjúsági bibliakör,
- Sportolási lehetőségek (labdarúgás, kosárlabda, röplabda, asztalitenisz, konditerem),
- Mozilátogatás,
- Háziversenyek, bajnokságok.

A klasszikus zene iránt érdeklődő diákok rendszeresen látogatnak hangversenyeket, részt vesznek a Kántus életében. A Kollégiumi Nagykönyvtár és az internátus könyvtárai lehetőséget adnak a diákoknak az általános műveltség bővítésére, a tájékozottság fejlesztésére, az írott kultúra megismerésére.

3.3.18 Lelki nevelés

A lelki nevelés alapját az Igei alkalmak (istentiszteletek, preces, reggeli és esti áhítatok, biblia-órák, evangelizációk stb.) adják.

Nevelőtanáraink fontosnak tartják a diákjainkkal folytatott személyes beszélgetéseket, amelynek színterei lehetnek csoportos, társas vagy egyéni kezdeményezések. Ezek lehetnek irányítottak, különösen, ha ennek látható jelei vannak, de nagyon sokszor alakulnak ki spontán, épp a hangulatukat és érzelmeiket tükröző beszélgetések. Ezek a beszélgetések alkalmasak arra, hogy a diákok megnyíljanak, s bepillantást engedjenek belső világukba, megmutassák igazi önmagukat.

Amennyiben úgy ítéljük meg, hogy szükséges a rendszeres, szakmai segítség, az iskolánk pszichológusához irányítjuk őket.

Intézményünk rendszeresen látogatói a vallástanárok, akik egy kötetlenebb, családiasabb légkört kialakítva, a korosztályt érdeklő és érintő kérdésekben keresik a biblikus válaszokat.

A teológushallgatók szintén gyakori látogatói az internátusnak, akik a bibliaórák során közös énekléssel, beszélgetéssel, aktuális témák kifejtésével segítik a bibliai értékrend elmélyítését.

3.4 A Kollégiumi nevelés eredményessége

A kollégiumi nevelés eredményessége függ attól, hogy mennyire volt képes a diák által itt eltöltött 4-6 év alatt küldetését betölteni úgy, hogy a kollégiumból kikerülő diák képes legyen beilleszkedni a társadalomba, hivatása gyakorlásába, önálló életre, mennyire tudta elsajátítani az alapvető erkölcsi normák mellett a keresztyén erkölcs normarendszerét, képes lesz-e egészséges, kulturált életvitelre, tud-e majd a későbbiekben kapcsolatokat teremteni. A kollégiumokat minősíti az is, hogy a kikerülő diáknak mennyire lesz igénye a tudás megszerzésére, hogy tud-e értékek között különbséget tenni. Az egyházi intézményben különösen nagy hangsúlyt fektetünk egymás megbecsülésére, az embertársak irányában az odafigyelés gyakorlására.

Az eredményességet az idő mutatja meg. Jó visszajelzés és a szülői elégedettséget tükrözi, ha a kisebb gyermekeiket vagy később a volt diákok a saját gyermekeiket is az intézményre bízák.

3.5 A Kollégiumi nevelés kerettervi programja

A keretterv alapját a Nemzeti Alaptanterv kulcskompetenciáinak fejlesztése jelenti, ezek a következők:

- 1) *A tanulás kompetenciái:* A tabuló tanuláshoz való hozzáállása pozitív, képes motivációja folyamatos fenntartására, felismeri képességeinek, készségeinek erős és gyenge pontjait, munkáját tárgyilagosan értékeli, képes arra, hogy szükség esetén tanácsot, támogatást kérjen. A kollégiumban töltött évek alatt megtanulja saját tanulását megszervezni egyéni- leg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Ismeri és érti saját tanulási stratégiáit, felismeri szükségleteit és lehetőségeit.
- 2) *A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi):* Képes a szövegelemzés alapvető eljárásainak önálló alkalmazására. Elsajátítja a jegyzetelés alapjait. A beszédkész- ség és a hallott szöveg értése mellett törekszik a célnyelvi olvasásra és írásra is. Próbálkozik önálló nyelvtanulási stratégiák alkalmazásával, és elindul a tudatos nyelvtanulás és az ön- álló nyelvhasználat útján. Beszélgetés, vita során képes mások álláspontjának értelmezé- sére, saját véleménye megvédésére vagy módosítására. Önállóan olvas és megért iro- dalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képes szövegalkotásra a társadalmi (kö- zösségi) élet minden fontos területén. Képes nyelvtudását önállóan fenntartani és fejlesz-

teni, képes az idegen nyelvet saját céljaira is felhasználni utazásai, tanulmányai során. Valós élethelyzetekben is tudja használni a nyelvet a produktív készségek (írás és beszéd) alkalmazásával is.

- 3) *A digitális kompetenciák:* A tanuló képessé válik a számítógép nyújtotta lehetőségek (pl. szövegszerkesztés, táblázatkezelés, prezentációkészítés) igényes, esztétikus, önálló alkalmazására a tanulásban és a mindennapi életben. Ismeri az elektronikus kommunikáció (e-mail, közösségi portálok) nyújtotta lehetőségeket és használja is ezeket. Felismeri az elektronikus kommunikációban rejlő veszélyeket és törekszik ezek elkerülésére. Látja a valós és a virtuális kapcsolatok közötti különbségeket, kellő óvatossággal kezeli a világhálóról származó tartalmakat és maga is felelősséggel viszonyul a világháló használóihoz. Ismeri a szerzői jogból és a szoftvertulajdonjogból a felhasználókra vonatkozó jogi elveket, figyelembe veszi ezeket a digitális tartalmak felhasználása során.
- 4) *A matematikai, gondolkodási kompetenciák:* Középiskolai tanulmányainak végére a tanuló követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes indokolni az eredményeket. Kialakul az absztrakciós, analizáló és szintetizáló képessége. A tanuló mérlegelő gondolkodásának fejlesztése többek között a feladatok megoldása során kapott eredmények elemzésén és értékelésén keresztül történik. A tanuló megtanul induktív úton példákat általánosítani és deduktív érvelést használni a matematikai állítások bizonyítására.
- 5) *A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:* A tanuló képes együttműködni társaival a kollégiumi és a kollégiumon kívüli életben egyaránt, önként vállal feladatokat különböző, általa választott közösségekben. Képes társai számára segítséget nyújtani ismert élethelyzetekhez kapcsolódó problémák megoldásában. Megérti és elfogadja, hogy a szeretet emberek között működő hálózatot formál, ezáltal a közösség tagjai felelősek egymásért. Képes megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését. A tanuló képes élni a véleménynyilvánítás lehetőségével a közösségét, a társadalmat érintő kérdésekben. Képes érveit megfogalmazni és vitahelyzetben is kulturáltan kifejezni, meghallgatni és elfogadni mások véleményét. Képes helyes döntéseket hozni, illetve segítséget elfogadni konfliktushelyzetekben. Képes a stressz és a frusztráció megfelelő kezelésére. Igyekszik a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva aktívan részt venni az őt érintő ügyekben. Nyitott és érdeklődő a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránt. Törekszik a személyes előítéletek leküzdésére, képes a kompromisszumra. A magyar és az európai kultúra, illetve hagyományok megismerésével kialakul a tanulóban az országhoz, a nemzet-hez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudata.
- 6) *A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:* Képes szabad asszociációs játékokra, gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezésére különböző művészeti területeken alkalmazott kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával. Felismeri, hogy a művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Tudatosan benne a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökség jelentősége. Nyitott műalkotások befogadására, képes a koncertélmé-

nyek, színházi előadások, filmek és képzőművészeti események önálló feldolgozására, életkorának megfelelő szintű értelmezésére. Képes makettek, modellek konstruálására, hajlandó kísérletezni új technikákkal, módszerekkel és anyagokkal.

- 7) *Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:* A tanuló ismert élethelyzetekben egyre inkább képes mérlegelni, önálló döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit. Csoportos feladathelyzetekben részt tud venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában. A tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. Tudatosan készül a munka világához kapcsolódó döntéshelyzetek megismerésére. A tanuló képessé válik csoportos munkavégzésben részt venni, a közös feladatok, a kollégiumi élethez kapcsolódó problémák megoldása során képes a munka megtervezésére és irányítására, társai vezetésére. Együttműködik társaival, igényli és képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására. Nyitott a gazdaság működéséhez, az egyén gazdasági szerepéhez (pl. vállalkozás) kapcsolódó témák iránt, egyre realisabb elképzelései vannak saját jövőjét illetően. Nyitott és érdeklődő a mindennapi életét érintő pénzügyi és jogi kérdések iránt.

TÉMAKÖR	7-8. évf.	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
A tanulás tanítása	4	3	2	2	2
Az erkölcsi nevelés	2	2	2	2	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés.	2	2	2	2	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	1	2	2	2	1
Önismeret és társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1	1
A családi életre nevelés	1	1	2	2	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2	2
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	2	1
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	2	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1	1
Összesen:	22	22	22	22	20

3.5.1 A tanulás tanítása:

3.5.1.1 A kollégiumi nevelés feladata

A kollégiumi nevelés feladata, hogy a tanulók megismerjék a különböző tanulási technikákat, saját tanulási stílusukat, hogy egyénre szabottan tudják azokat alkalmazni. Fontos a figyelem-összpontosítás, a gondolkozási képességek és a memória fejlesztése, ezáltal a tanulás hatékonyságának növelése. Segíteni kell a tanulókat abban, hogy megismerjék saját erősségeiket és gyengeségeiket, valamint, hogy az érdeklődésüknek megfelelően a lehető legjobb iskolai

teljesítményt nyújtsák. Törekedni kell az esetleges kudarcok okainak feltárására, s segítséget kell nyújtani ezek kiküszöbölésében. Fontos a diákok tanulói motivációjának feltárása, és lehetőség szerint belső motiváció kialakítása.

3.5.1.2 Fejlesztési követelmények (7-12. évfolyam)

- Szerezzenek ismereteket a hatékony tanulási technikákról, s legyenek képesek azokat alkalmazni iskolai felkészülésük során.
- Legyenek képesek felismerni a számukra megfelelő tanulási módszereket, szem előtt tartva egyéni sajátosságait.
- Tudjanak válogatni a megszerzett ismeretek között, és legyenek képesek rendszerezni, elemezni azokat.
- Fejlődjön a gondolkodásuk, ismerjék meg, hogy vannak eltérő gondolkodási utak, valamint váljon igényükké a gondolkodva tanulás.
- Tudják alkalmazni a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket.
- Legyenek képesek beosztani az idejüket, megszervezni tanulásukat.

3.5.1.3 Tartalmak, tevékenységek

- Ismertessük meg a kollégiumi, azaz a közösségben való tanulás sajátosságait, s az itt alkalmazható tanulási módszereket.
- A tanulók tanulási módjainak, stílusának, szokásainak, hatékonyságának felmérése. A tanulási szokások tudatosítása.
- Ismertessük meg a különböző tanulási stílusokat, segíteni kell a diákokat, hogy elérjék a tanulási önismeretet, megtalálják a nekik leginkább megfelelő módszereket.
- Tárjuk fel a tanulási motivációkat, s segíteni kell a belső motivációk felszínre hozását.
- Ismertessük meg az információfeldolgozás fázisait (anyaggyűjtés, rendszerezés, értékelés, közlés), technikáit (irodalomjegyzék, jegyzetelés, cédulázás, vázlat) és módszereit, valamint etikai szabályait is.
- Ismertessük meg a különböző gondolkodási utakat, s ezek adott problémákhoz való alkalmazhatóságát.
- Elemezzük, értelmezzük, és rendszerezzük a megszerzett ismereteket.
- Tanulják meg az információhordozók és dokumentumfajták felhasználását a gyakorlatban.
- Tanulják meg a tudatos, tanulást segítő internethasználatot, legyenek tisztában a szerzői joggal.
- Sajátítsák el a vizsgára való felkészülés és a lámpaláz leküzdésének módszereit, valamint azt, hogyan tartsák meg testi-lelki egyensúlyukat a vizsgák alatt.

3.5.2 Erkölcsi nevelés

3.5.2.1 A kollégiumi nevelés feladata

A kollégium feladata az alapvető erkölcsi normák megismertetése, a biblikus gondolkodás, a keresztyén értékrend megismertetése, elfogadtatása, valamint ezen normák beépülésének elősegítése a tanulók mindennapi életébe, személyiségükbe. Az erkölcsi nevelés segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési kérdéseire, problémáira, legyen életszerű, készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, valamint azok kezelésére.

A kollégiumi közösség élete, a kollégiumi nevelőtanárok példamutatása segítse elő a tanulók életében az olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tiszttelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás, az empátia, a szociális érzékenység.

A kamasz fiatalok esetében különösen jelentős, hogy segítsen számukra választ találni erkölcsi kérdéseikre, az esetleges problémáikra. Az erkölcsi nevelés nagy hatással van a közösség és az egyén életére egyaránt.

3.5.2.2 Fejlesztési követelmények 7-12 évfolyam

- Ismerje az erkölcs fogalmát és szerepét az emberi együttélésben.
- Legyen tisztában az erkölcsi felelősség fontosságával.
- Képes legyen az életkornak megfelelő erkölcsi választásokra.
- Lássa be az erkölcsi felelősség fontosságát.
- Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helytállás jelentőségét.
- Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.

3.5.2.3 Tartalmak, tevékenységek

- Mutassuk be az embert, mint értékelő és erkölcsi lényt.
- Szerepgyakorlatokon keresztül, a drámapedagógia eszközeivel teremtsünk összhangot a lelkiismeret szabadsága és a személy erkölcsi felelőssége között.
- Példákon keresztül utaljunk az erkölcsi értékek és az erkölcsi érzék kialakításának jelentőségére az emberi kapcsolatokban.
- Szerepjáték szerepkártyák segítségével. Jellemző kollégiumi helyzetek eljátszása, majd megvitatása.
- Irodalmi, történelmi személyiségek életén keresztül ismertessük a különböző erkölcsi választásokat és ezeket értékeljük.
- Példák a szabályok alkalmazásának szükségességére a közlekedésben, a munkában, az egészségügyben és az élet más területein.
- Gyűjtőmunka a médiából, irodalmi élményekből, Bibliából. Ezek bemutatása, megvitatása, következtetés levonása.

- Mutassunk be a mindennapi élet tapasztalataiból az erkölcsi helytállás jelentőségét, az egyéni döntések meghozatalában betöltött szerepét.
- Ismertessük fel a diákokkal az erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzeteket.

3.5.3 Nemzeti öntudat, hazafias nevelés:

3.5.3.1 A kollégiumi nevelés feladata

A kollégiumi foglalkozások keretében a diákok tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. A nevelés révén alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése.

3.5.3.2 Fejlesztési követelmények 7-12 évfolyam

- Ismerje meg otthona, illetve Debrecen és a Kollégium kultúrtörténetét, hagyományait, jellegzetességeit.
- Ismerje meg a Magyarországon élő nemzetiségeket valamint az ország határain kívül élő magyarok helyzetét.
- Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.
- Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága.
- Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit.

3.5.3.3 Tartalmak, tevékenységek

- Mutassuk be nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait.
- Erősítsük a református identitás alapjait.
- Mutassuk be a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket, a határon túli magyarság életkörülményeit.
- Ismertessük a nemzeti és az európai identitás kapcsolatát.
- Mutassuk be a magyar történelem, protestantizmus, kultúra, sport kiemelkedő személyiségeit.

3.5.4 Állampolgárságra, demokráciára nevelés

3.5.4.1 A kollégiumi nevelés feladata

A kollégiumi nevelés elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését, az abban való állampolgári részvétel jelentőségét. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A közügyekben való aktív részvétel megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség

és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának folyamatában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a kollégiumi diákönkormányzati rendszer.

3.5.4.2 Fejlesztési követelmények 7-12 évfolyam

- Értse a kötelezettségek és a jogok egymásra gyakorolt hatását.
- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
- Legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben.
- Képes legyen belátni a kollégiumi diákönkormányzat jelentőségét a kötelezettségek és a jogok gyakorlása során.
- Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek stb.).

3.5.4.3 Tartalmak, tevékenységek

- Szerepjátékokon keresztül értessük meg a cselekvő állampolgári magatartás és a törvénytisztelet jelentőségét.
- A diák-önkormányzati munka révén gyakorolja a közügyekben kifejtett hatékony együttműködés jelentőségét, a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránti érdeklődés fontosságát.
- Tevékenyen vegyen részt a kollégiumi diákönkormányzat (Sedes) munkájában, amelyvel az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását segíti.

3.5.5 Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése:

3.5.5.1 A kollégiumi nevelés feladata

A kollégiumi nevelés feladata elősegíteni a reális énkép és a helyes önértékelés kialakulását. Fontos a kapcsolati kultúra, és a tanulók közötti interakciók fejlesztése, s annak megtanulása, hogy hogyan élhetnek úgy egy közösségben, hogy közben a saját egyéniségüket is megőrzik. Segíteni kell a diákokat, hogy képessé váljanak érzelmeik felismerésére és kifejezésére, hogy elsajátítsák a pozitív kommunikációt. A kulturált közösségi élethez fontos az empátia fejlesztése, és ennek segítségével is a diáktársak kölcsönös elfogadása. Mindezekkel hozzájárulhatunk, hogy a tanulók megismerjék és megértsék saját magukat és másokat, s ez által is felkészüljenek a felnőtt életre.

3.5.5.2 Fejlesztési követelmények

- A tanulók szerezzenek ismereteket az emberi viselkedésről, s annak mozgatórugóiról (sztereotípiák, előítéletek, konformitás-nonkonformitás).

- A tanulók képesek legyenek felismerni saját személyiségjegyeiket, tulajdonságaikat, előnyeiket, hátrányaikat, s tanulják meg elfogadni önmagukat.
- Fejlődjön a tanulók önismerete, problémamegoldó és konfliktuskezelő képessége, valamint társas kommunikációjuk.
- Lássák be, hogy szükség van az alapvető magatartási szabályok betartására.
- A tanulók legyenek tisztában azzal, hogy az őszinte és mély emberi kapcsolatok nagyon fontosak a közösségi együttélésben, valamint válják alapkészségükké a másik ember tisztelete és elfogadása.

3.5.5.3 Fejlesztési követelmények 7-12 évfolyam

- Sajátítsák el a személyiséggel és társas kapcsolatokkal kapcsolatos pszichológiai alapfogalmakat.
- Önismereti játékok használatával segítsük, hogy a tanulók megismerjék saját személyiséget, képességeiket, pszichés jellemzőiket.
- Mutassuk be a kulturált emberi kapcsolatok, a közösségi élet és a helyes együttélés szabályait.
- Ismerjék meg az empátia fontosságát a társas kapcsolatokban, mutassuk be a diákoknak, hogy mások megértése és elfogadása csak magunk elfogadásán és megértésén keresztül lehetséges.
- Szerepjátékok segítségével alakítsuk ki, illetve fejlesszük az önismerethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez szükséges képességeket.

3.5.6 Családi életre nevelés:

3.5.6.1 A kollégiumi nevelés feladata

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. Ezért a kollégium kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése. Ez segítséget nyújt a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a tanulók családi életében felmerülő konfliktusok kezeléséről. A kollégiumnak foglalkoznia kell a szexuális nevelés kérdéseivel is. A fiatalok kiegyensúlyozott személyiségfejlődésében különös jelentőséggel bír a család, mint a társadalom alapvető közösségi építőköve.

A kamaszkorban kiépülő párkapcsolatoknak is fontos szerepe van a későbbi családi közösség kialakításában. Egymás tisztelete, a másik iránt érzett felelősség, a helyes szexuális kultúra és az erkölcsi értékek kialakítása döntő jelentőségű, melyben a kollégiumi nevelésnek fontos szerepe van.

3.5.6.2 Fejlesztési követelmények 7-12 évfolyam

- Ismerje a család szerkezetét, működését, valamint a különféle szerepeket és szabályokat a családi közösségben.

- Képes legyen felismerni és megfelelő módon kezelni, értelmezni a családban előforduló különböző konfliktusokat.
- Ismerje a különféle szerepeket és szabályokat a családban, tudja magát elhelyezni a családi közösségben
- Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.
- Ismerje meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban.
- A tanuló ismerje meg a család szerepének fontosságát.
- Legyen képes felismerni, értelmezni és megfelelő módon kezelni a családon belül felmerülő nézeteltéréseket, konfliktusokat.
- Ismerje meg a toleráns viselkedés előnyét.
- Legyen tisztában a stabil párkapcsolat fontosságával. (Párválasztás keresztyén szemmel)
- Értse a tudatos családtervezés fontosságát.
- Készüljön fel az önálló életkezdesre.

3.5.6.3 Tartalmak, tevékenységek

- Példákon keresztül mutassuk be, hogy a családi élet színtere a családi otthon.
- Ismertessük a család szerepét, jelentőségét az egészséges testi és lelki fejlődés kialakulásában. Hangsúlyozzuk az idős családtagokkal való kapcsolattartás, együttműködés és támogatásuk fontosságát.
- Mérjük fel, hogy kinek, mit jelent a család, az otthon.
- Szemléltessük a családi munkamegosztást, ennek helyét és szerepét a hagyományos családi közösségben.
- Ismertessük a helyes, felelősségteljes párkapcsolat jelentőségét és kialakításának folyamatát.
- Ismertessük a helyes szexuális kultúra jellemzőit és jelentőségét a férfi-nő kapcsolatban.
- Szerepjátékokon keresztül mutassuk be a családban előforduló konfliktusokat és kezelésük módját.

3.5.7 Testi-lelki egészségre nevelés

3.5.7.1 A kollégiumi nevelés feladata

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. A káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében a kollégiumi pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat.

A kollégium sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához. Fontos, hogy a kollégium a diákok számára otthonos, egészséges, kulturált, esztétikus közeget biztosítson, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti ízlésüket, igényességüket.

Az egészséges életritmus és életvitel kialakítása, tudatosítása meghatározó jelentőségű a fiatalok számára. A tanulók a kollégiumban olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátíthatnak el, olyan szokásokat tanulhatnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete nagymértékben hozzájárulhat az egészséges életmód kialakításához és fejlesztéséhez.

3.5.7.2 Fejlesztési követelmények 7-12 évfolyam

- Legyen tisztában az egészségtudatos életmód jelentőségével.
- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás.
- Ismerje a különféle egészségkárosító szereket és a szenvedélybetegségeket.
- Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével.
- Ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket, a szenvedélybetegségeket, és ismerje ezek megelőzésének módjait.
- Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával.

3.5.7.3 Tartalmak, tevékenységek

- Ismertessük a rendszeres testmozgás és az egészségtudatosság kapcsolatát, az elhízás és a korszerű táplálkozás, egészséges életmód és életvitel összefüggéseit.
- Ismertessük a káros szenvedélyeket, szokásokat, a teljesítménynövelő szerek használatának veszélyeit.
- Mutassuk be és a gyakorlatban alkalmazzuk a rendszeres fizikai aktivitás és sport hatását a szervezetre.
- Ismertessük az érzelem-, feszültség szabályozás és agresszió megelőzését a sport, a mozgással járó tevékenységek révén.
- Diákköri tevékenységek révén a tanulók tapasztalják meg az egyéni felelősség és döntés jelentőségét az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.
- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges táplálkozás.
- A tanuló legyen képes a lelki egyensúly megővésére.
- Ismertessük a helyes életvitel, életritmus személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével.

3.5.8 Felelősségvállalás másokért

3.5.8.1 A kollégiumi nevelés feladata

A kollégiumi nevelés feladata a szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóban úgy, hogy önálló tapasztalati úton ismerjék meg a hátránnyal élők sajátos igényeit, élethelyzetét. A szűkebb és tágabb környezetünkben ilyen helyzetben élőkért végzett önkéntes feladatvállalás fontos személyiségfejlesztő hatással bír.

Tanítsuk a diákokat a fogyatékkal élők iránti segítő magatartásra, éljék át a diákok, hogy az önkéntes feladatvállalás, milyen személyiségfejlesztő hatással van.

Motiváljuk a diákokat a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránti önkéntes feladatvállalásra. Az önkéntes feladatvállalási hajlandóság beépülése, megszilárdítása fontos nevelési feladat: a tudatos, felelősségteljes állampolgári lét alapvető velejárója. (IKSZ – Iskolai Közösségi Szolgálat). *„Amit csak szeretnétek, hogy az emberek tegyenek veletek, mindenben ugyanúgy tegyetek ti is velük, mert ezt tanítja a törvény és a próféták.”* (Mt. 7.12.)

3.5.8.2 Fejlesztési követelmények 7-12 évfolyam

- Jelenjen meg a tanuló személyiségében a szolidaritás érzése.
- Legyen érzékeny mások helyzete iránt.
- Alakuljon ki az összetartozás érzése.
- Alakuljon ki segítő magatartás a fogyatékkal élők iránt. Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága.
- Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránt.

3.5.8.3 Tartalmak, tevékenységek

- Ismertessük a hátrányos helyzet fogalmát.
- Példákon keresztül mutassuk be a társadalmi felelősségvállalás fontosságát, a másokért érzett szolidaritás jelentőségét.
- Ismertessük, hogy mit jelent fogyatékkal élni.
- A segítő magatartás kifejlődése érdekében szervezzünk olyan diákkört, melyben beteg, idős emberek élethelyzetén javíthatunk.
- Az együttműködés, egymásra figyelés képességének kialakítása érdekében élethelyzeteken keresztül mutassuk be az egyéni felelősség és a közös felelősségvállalás egymásra hatását.
- Ismertessük a tágabb közösségért (kollégium, település) végzett önkéntes munka lehetőségeit és jelentőségét.
- *„...aki mást felüdít, maga is felüdül”* (Péld. 11. 25)

3.5.9 Fenntarthatóság, környezettudatosság:

3.5.9.1 A kollégiumi nevelés feladata

A kollégiumi nevelés feladata, hogy a tanulók megtanulják, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel kell használni. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek a környezeti problémákhoz vezetnek, s felismerjék eme folyamatokra gyakorolt személyes szerepüket. Meg kell ismerniük a környezettel kapcsolatos jogait és kötelezettségeiket, fel kell készíteni őket a környezet védelmét elősegítő tevékenységekre, közös cselekvésre. Meg kell ismerniük a szűkebb és tágabb környezetük értékeit, sokszínűségét, s ennek megőrzési lehetőségeit.

3.5.9.2 Fejlesztési követelmények 7-12 évfolyam

- A tanulók ismerjék fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, szokásokat, és ezek helyett ismerjenek meg alternatívákat.
- Fejlődjön ki bennük a harmonikus környezet iránti igény, a környezetkímélő életmódhoz szükséges szokások, és legyenek motiváltak a környezet védelmét célzó közös cselekvésre.
- Legyenek képesek társaikkal együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét.
- Részesítsék előnyben a természetes, és újra hasznosítható anyagokat.
- Legyenek felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsák a különböző tantárgyakban tanultakat, és tudjanak a környezetvédő megoldások mellett érvelni.
- Segítsük elő, hogy a tanulók felismerjék személyes felelősségüket a környezeti problémákban, s tudjanak e szerint cselekedni.

3.5.9.3 Tartalmak, tevékenységek

- Ismerjék meg a természeti és az emberi környezet egymásra gyakorolt hatását, az ember és a természet egészséges együttélését.
- Mutassuk be a környezetre káros anyagokat és tevékenységeket (a víz, a levegő, és a föld szennyezése, erdők és fajok pusztulása, a globális felmelegedés okai és sebessége, káros gázok, ózonlyuk, űrszemét, a folyószabályozás és hatásai, a mértéktelen bányászat és rekultiváció).
- Tárjuk fel az összefüggéseket a globális társadalmi és környezeti problémák között, és ismertessük meg a tanulókat a „gondolkozz globálisan, cselekedj lokálisan” elvvel.
- Tárjuk fel az összefüggéseket az életmódunk és a környezet problémái között, segítve a diákokat a környezet számára hasznos választásokra, döntésekre.
- Vitassuk meg a tanulókkal a környezeti etika kérdéseit.

- Ismertessük meg az energiatakarékosság és az újrahasznosítás praktikus megoldásait, bátorítsuk a tanulókat ezek használatára.
- Vitassuk meg, hogy miként tudnának segíteni környezetünk megóvásában, valósítsuk is meg a legjobb ötleteket.
- Mutassuk be a környezetkímélő életmód előnyeit egyéni és közösségi szinten, biztassuk a tanulókat ennek megélésére és propagálására.

3.5.10 Pályaorientáció

3.5.10.1 A kollégiumi nevelés feladata

A kollégiumnak, a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. A pszichés „belső történések” tudatosítása, önmaguk mélyebb ismerete elősegíti az alkalmazkodást, beilleszkedést, saját helyük felismerését szűkebb és tágabb környezetükben, felkészít a konfliktusok megoldására, az önbizalom, az önértékelés, a pályakép felépítésére, az önmenedzselés megalapozására.

Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését. Isten nélkül az ember célját veszti. A különféle szakkörökön, önképző körökön képessé válhatnak arra, hogy a számukra megfelelő pályaválasztásuk érdekében megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

A pályaválasztáson túl egyben felkészülhetnek a választott életpályára is.

3.5.10.2 Fejlesztési követelmények 7-12 évfolyam

- Tudatosuljon a diákokban a pálya és a személyiség valamint a képességek és az adottságok összhangja.
- Tudja összehasonlítani az egyes pályák szakmai, ergonómiai elvárásait, jellemzőit.
- Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit.
- Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
- Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
- Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
- Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit, alakítsa ki a megfelelő kommunikációs stílust.
- Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
- Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.
- *„Ha az ÚR nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők. Ha az ÚR nem őrzi a várost, hiába vigyáznak rá az őrök. Hiába néktek korán felkelnetek, későn fekvődnötök, fáradsággal szerzett kenyeret ennetek! Szerelmesének álmában ad eleget.” (Zsolt. 127.1-2.)*

3.5.10.3 Tartalmak, tevékenységek

- Mutassuk be a Teremtéstörténetet Mózes könyve által.
- Mutassuk be a különféle szakmákat és a betöltésükhöz szükséges képességeket, adottságokat, ergonómiai elvárásokat.
- Önismereti teszt segítségével mérjük fel a tanulók személyiségjellemzőit, érdeklődési körét és ehhez kapcsolódóan a pályaválasztási lehetőségeit.
- Mutassuk be, milyen pályaválasztási dokumentumok léteznek, és azok hogyan használhatók.
- Ismertessük és gyakoroltassuk az álláskeresés (bemutatkozás, interjú, pályázatírás, stb.) különböző technikáit.
- Mutassuk be, hogy a folyamatos tanulás, az újabb képzettség megszerzése mennyiben segíti a pályamódosítást, és munkanélkülivé válás esetén az újbóli elhelyezkedést.

3.5.11 Gazdasági és pénzügyi nevelés

3.5.11.1 A kollégiumi nevelés feladata

A kollégiumnak segíteni kell a tanulókat, hogy felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Fontos, hogy tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lásák rövid és hosszú távú céljaik, az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. Ismerjék meg a helyes gazdálkodás alapvető szabályait.

3.5.11.2 Fejlesztési követelmények 7-12 évfolyam

- Ismerje és tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Tanulja meg és tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit és etikai vonatkozásait.
- Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.
- Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.

3.5.11.3 Tartalmak, tevékenységek

- A helyes családi gazdálkodás bemutatása különféle családszerkezetben.
- Ismertessük és a lehetőségeknek megfelelően gyakoroltassuk a banki műveleteket (csekk kitöltése, bankkártya használata, pénzáttalálás stb.).
- Mutassuk be a munkával szerzett jövedelem és az ebből finanszírozható javak, szolgáltatások összefüggéseit.
- Ismertessük a tisztességes vállalkozás lényegét, alapvető formáit és a működési módjukat.

- Példákon keresztül mutassuk be, mit jelent a kockázatelemzés, a kockázatvállalás, miért van ennek jelentősége, és mik a veszélyei.

3.5.12 Médiatudatosságra nevelés

3.5.12.1 A kollégiumi nevelés feladata

A társadalmi élet szinte minden mozzanatát áthatják a különféle médiumok. Kiemelt feladat, hogy a tanulók értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A nevelés során nagy jelentősége van az értelmező kritikai beállítódás kialakításának, és annak, hogy megismerjék a média működésének és hatásmechanizmusának törvényszerűségeit. Valamint a nyilvános és bizalmas érintkezés megkülönböztetésének formáit. Valamennyi korosztály számára meghatározó jelentősége van a médiatudatosságra nevelés során a megfelelő értelmező, mérlegelő beállítódás kialakításának és fejlesztésének.

3.5.12.2 Fejlesztési követelmények 7-12 évfolyam

- Tudjon különbséget tenni a médiatartalmak között.
- Ismerje a reklám szerepét, jelentőségét, előnyeit és veszélyeit.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és az online média nyújtotta lehetőségeket.
- Alakuljon ki a mérlegelő gondolkodás a médiatartalmak megválasztásához.
- Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására.
- Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.
- Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.
- Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel, valamint azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek.

3.5.12.3 Tartalmak, tevékenységek

- Ismerkedés a hagyományos médiával a különféle folyóiratokon, kiadványokon keresztül.
- Az elektronikus médiák (internetes ismeretterjesztő oldalak, e-book stb.) használatának gyakorlása.
- Reklámok céljainak, hatásainak bemutatása különféle (pozitív és negatív) példákon keresztül.
- Jogszabályok, etikai előírások ismertetése a hagyományos média és az internet használat esetében.

- Gyakoroltassuk különféle ismeretek hozzájutásának módjait az internetes keresők segítségével.
- Az adatbiztonság szabályainak, megteremtési lehetőségeinek ismertetése.
- Az internet- és játékfüggőség kóros hatásainak bemutatása.

4 A helyi tanterv

A helyi tantervek és a középszintű érettségi vizsga követelményei a Pedagógiai Program mellékletei között találhatók. (6. sz. melléklet)

4.1 A tantervválasztás és az óraháló kialakításának alapelvei

A helyi tantervek kidolgozásánál alapvetően az 51/2012. EMMI rendelet és az oktatás.hu honlapon 2020 tavaszán közzétett 9-12. évfolyamos kerettanterv ajánlásaira építettünk, amelyet az iskola speciális egyházi és helyi sajátosságaival egészítettünk ki. A helyi tantervek kialakításánál rendelkezésre álló szabadon felhasználható időkeretet tantárgyanként és osztályonként különböző módon használtuk fel, ezeket az egyes tárgyak helyi tanterveiben részletezzük.

A szabadon választható órakeret segítségével alakítottuk ki osztályaink egyéni jellegét. Lgyekeztünk megőrizni az elmúlt két évtizedben kialakult és sikeresnek bizonyult speciális osztályokat és csoportokat. A korábbi tantervekhez képest magasabb óraszámok lehetővé tették, hogy mind a három osztálynak önálló karaktere legyen.

4.1.1 Négy évfolyamos tagozat (kifutó)

Az iskola hagyományait követve évfolyamonként egy általános és egy reál érdeklődésű osztályunk van. A kötelező minimális óraszámokhoz képest mindkét osztályban kiemelten kezeljük az első idegen nyelv oktatását, ezért valamennyi évfolyamon egy plusz órát biztosítunk a számukra. A reálosztály érdeklődési kör szerint két csoportra (biológia és matematika) bomlik. A biológiascsoport a biológia tárgy mellett kémiából kap magasabb óraszámot. A matematika csoport a matematika, informatika és fizika tárgyakból kap emelt óraszámot. Általános tagozaton a 10. évfolyamon a kerettantervi ajánláshoz képest egy plusz történelemórát biztosítunk.

Négy évfolyamos tagozat a 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben

Az iskola hagyományait követve évfolyamonként egy általános és egy reál érdeklődésű osztályunk van. A kötelező minimális óraszámokhoz képest mindkét osztályban kiemelten kezeljük az első idegen nyelv oktatását, ezért valamennyi évfolyamon egy plusz órát biztosítunk a számukra. A reálosztály érdeklődési kör szerint két emelt szintű csoportra (biológia-kémia és matematika) bomlik. A biológia-kémia tagozat a biológia tárgy mellett kémiából kap magasabb óraszámot. A matematika tagozat a matematikából kap emelt óraszámot.

4.1.2 Nyelvi előkészítő tagozat

A nyelvi előkészítő osztályra épülő 1+4 évfolyamos tagozat célja:

- a 9. NY évfolyamon tanulók intenzív nyelvtanulási keretek között idegen nyelv(ek)ből olyan használható tudáshoz jussanak, amelynek birtokában tanulmányaik végén sikerrel tehetnek emelt szintű nyelvi érettségi vizsgát,

- a tanulóknak kedvező attitűdöt és motivációt alakítson ki a nyelvek, a hozzájuk tartozó kultúrák és általában a nyelvtanulás iránt,
- a megfelelő tanítási és tanulási stratégiák alkalmazásával és átadásával a tanulók váljanak képessé nyelvtudásuk önálló fenntartására és továbbfejlesztésére.

A nyelvi előkészítő osztályra épülő 1+4 évfolyamos tagozat jellemzői:

- Az előkészítő év után lehetőséget teremtünk arra, hogy az osztály tanulói is éljenek a speciális osztályok választásának lehetőségével anélkül, hogy az osztálykeretből kiszáknánk őket.
- A nyelvi előkészítő évfolyamon a nyelvi és digitális kultúra képzés mellett megszerez- zük a tanulók anyanyelvi és matematikai ismereteit, segítjük a felzárkózást, a gimnáziumban elvárható készségek elsajátítását.

A kerettantervi rendeletben kötelezően előírt minimális 18 nyelvvóra, 3 digitális kultúra és heti 5 testnevelésóra mellett a képességfejlesztésre fordítható időkeretet (5 órát) a matematika, magyar nyelv és irodalom készségek fejlesztésére kívánjuk fordítani. Egy osztályfőnöki órát terveztünk.

A 2022/2023. tanévtől felmenő rendszerben érvényes szabályok

A 2022/2023. tanévtől az előkészítő évfolyamot befejező tanulók számára a képzés nyelvi tagozatként folytatódik tovább (emelt szintű oktatás az 1. és a 2. idegen nyelvből). A másik két emelt szintű csoportba való átlépés lehetőségét az intézmény tanulmányi eredményhez és különbözeti vizsga letételéhez köti. Az átvételi kérelmet az igazgatónak kell címezni, s legkésőbb az adott tanév április 20-ig kell leadni az iskola titkárságán.

Az emelt szintű matematika és biológia-kémia csoportba való átvétel csak speciális, egyedi elbírálással és alacsony számú kérelem esetén esetleges osztályváltás mellett lehetséges.

1, Az emelt szintű matematika csoportba való átvétel feltétele:

- legalább 4 (jó) tanulmányi eredmény matematikából félévkor és év végén, a 0. évfolyamon
- legalább 4,5 tanulmányi átlag év végén, a 0. évfolyamon
- legalább 70%-os eredményű különbözeti vizsga letétele (elmélet és gyakorlat)

2, Az emelt szintű biológia-kémia csoportba való átvétel feltétele:

- az intézmény vezetőjének címzett egyéni kérelem indoklással ellátva (esetleges osztályváltás mellett)
- legalább 4,5 tanulmányi átlag év végén a 0. évfolyamon
- legalább 70%-os eredményű különbözeti vizsga letétele

4.1.3 A hitéleti tevékenységhez kapcsolódó tárgyak oktatása

A kerettantervi rendelet értelmében a hit- és erkölcstan, valamint az ahhoz szorosan kapcsolódó egyházi ének tárgyakat nem kell figyelembe venni a heti és napi maximális óraszám meghatározásakor. Iskolánk eddigi gyakorlata szerint valamennyi tanuló számára évfolyamonként

két tanóra hit- és erkölcsstan kötelező. Tantervként a Református Pedagógiai Intézet által kidolgozott kerettantervre épülő helyi tantervet használjuk. Az egyházi ének tantárgy önálló tárgyként a négy évfolyamos tagozaton a 9. évfolyamon, az öt évfolyamos képzésben a nyelvi előkészítő évfolyamon és a 12. évfolyamon szerepel. A 11-12. évfolyamon betervezett 2+1 órás ének-zene tantárgy tantervi anyagába is bekerültek az egyházi ének tárgy moduljai.

A hitéleti tevékenységhez kapcsolódó tárgyak oktatása a 2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben

A kerettantervi rendelet értelmében a hit- és erkölcsstan, valamint az ahhoz szorosan kapcsolódó egyházi ének tárgyakat nem kell figyelembe venni a heti és napi maximális óraszám meghatározásakor. Iskolánk eddigi gyakorlata szerint valamennyi tanuló számára évfolyamonként két tanóra hit- és erkölcsstan kötelező. Tantervként a Református Pedagógiai Intézet által kidolgozott kerettantervre épülő helyi tantervet használjuk. Az egyházi ének tantárgy önálló tárgyként a négy évfolyamos tagozaton a 12. évfolyamon, a nyelvi tagozaton a 0. és a 12. évfolyamon szerepel.

4.1.4 Választás az alternatív tárgyak közül

A kerettantervi rendelet néhány esetben megengedi a több tantárgy közötti választást. Ezekben az esetekben az alábbi döntéseket hoztuk:

- A 9. évfolyamon Mozgóképkultúra és médiaismeret tárgyat tanítunk, Dráma és tánc tárgyat nem.
- A 11. és 12. évfolyamon a Művészetek órakeretét a következőképpen töltöttük fel:
- 11. évfolyamon: 2 óra Ének
- 12. évfolyamon: 1 óra Ének + 1 óra Mozgóképkultúra és médiaismeret

Választás az alternatív tárgyak közül a 2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben

A kerettantervi rendelet a Művészetek műveltségi terület esetén megengedi a több tantárgy közötti választást. A 11. évfolyamon Ének-zene tantárgyat tanítunk.

4.2 ÓRAHÁLÓK

4.2.1 (NÉGY ÉVFOLYAM, ÁLTALÁNOS OSZTÁLY)

2018-tól felmenő rendszerben

	9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		
	alap	tervezhető	alap	tervezhető	alap	tervezhető	alap	tervezhető	szabadon választható
Magyar nyelv és irodalom	4		4		4		4	1	
Első idegen nyelv	3	1	3	1	3	1	3	1	
Második idegen nyelv	3		3		3		3		
Matematika	3		3		3		3	1	
Történelem, társ. és államp. ismeretek	2		2	1	3		3		
Etika	Beépítve a hit- és erkölcsstan tananyagába								
Biológia			2		2		2		
Fizika	2		2		2				
Kémia	2		2						
Földrajz	2		2						
Ének			2		2		1		
Rajz és vizuális kultúra	1		1						
Mozgókép-kultúra és médiaismeret	1						1		
Informatika	2								
Életvitel és gyakorlat							1		
Testnevelés	5		5		5		5		
Osztályfőnöki	1		1		1		1		
Érettségi felkészítők, fakultáció						4		3	2
Hit- és erkölcsstan (etika)		2		2	1	1		2	
Egyházi ének		1							
	31	4	32	4	29	6	27	8	2
Összes óra (Tényleges)	35		36		35		35		2

4.2.2 (NÉGY ÉVFOLYAM, BIOLÓGIA–KÉMIA OSZTÁLY)

	9. évfolyam			10. évfolyam			11. évfolyam				12. évfolyam			
	alap	tervezhető	tagozat	alap	tervezhető	tagozat	alap	tervezhető	tagozat	szabadon választható	alap	tervezhető	tagozat	szabadon választható
Magyar nyelv és irodalom	4			4			4				4	1		
Első idegen nyelv	3	1		3	1		3	1			3	1		
Második idegen nyelv	3			3			3				3			
Matematika	3			3			3				3	1		
Történelem, társ. és államp. ism.	2			2			3				3			
Etika	Beépítve a hit- és erkölcsstan tananyagába													
Biológia			2	2		2	2		2		2		2	
Fizika	2			2			2		1					
Kémia	2	1		2		1								
Földrajz	2			2										
Ének				2			2				1			
Rajz és víz. kultúra	1			1										
Mozgókép-kultúra és médiaismeret	1										1			
Informatika	2													
Életvitel és gyakorlat											1			
Testnevelés	5			5			5				5			
Osztályfőnöki	1			1			1				1			
Érettségi felkészítők, fakultáció								2*		2		2		2
Hit-és erkölcsstan (etika)		2			2		1	1				2		
Egyházi ének		1												
	31	5	2	32	3	3	29	2	3	2	27	7	2	2
Összes óra	38			38			34				36			

* Kémia fakultáció esetén heti 3 óra

4.2.3 (NÉGY ÉVFOLYAM, MATEMATIKA-INFORMATIKA OSZTÁLY)

	9. évfolyam			10. évfolyam				11. évfolyam				12. évfolyam			
	alap	tervezhető	tagozat	alap	tervezhető	tagozat	szabadon választható	alap	tervezhető	tagozat	szabadon választható	alap	tervezhető	tagozat	szabadon választható
Magyar nyelv és irodalom	4			4				4				4	1		
Első idegen nyelv	3	1		3	1			3	1			3	1		
Második idegen nyelv	3			3				3				3			
Matematika	3		2	3		2		3		2		3	1	2	
Történelem, társ. és államp. ismeretek	2			2				3				3			
Etika	Beépítve a hit- és erkölcsstan tananyagába														
Biológia				2				2				2			
Fizika	2			2				2		1					
Kémia	2			2											
Földrajz	2			2											
Ének				2				2				1			
Rajz és vizuális kultúra	1			1											
Mozgókép- kultúra és médiaismeret	1											1			
Informatika	2		1			1	1								
Életvitel és gyakorlat												1			
Testnevelés	5			5				5				5			
Osztályfőnöki	1			1				1				1			
Érettségi felkészítők, fakultáció									2		2		2		2
Hit- és erkölcsstan (etika)		2			2			1	1				2		
Egyházi ének		1													
	31	4	3	32	3	3	1	29	4	3	2	27	7	2	2
Összes óra	38			38			1	36			2	36			2

4.2.4 (ÖT ÉVFOLYAM, NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLY)

	nyelvi előkészítő		9. évfolyam			10. évfolyam			11. évfolyam				12. évfolyam				
	alap	tervezhető	alap	tervezhető	tagozat	alap	tervezhető	tagozat	alap	tervezhető	tagozat	szabadon választható	szabadon választható	alap	tervezhető	tagozat	szabadon választható
Magyar nyelv és irodalom		1	4			4			4					4	1		
Első idegen nyelv	12		3	2		3	2		3					3			
Második idegen nyelv	6		3			3			3	2				3			
Matematika	2		3		2	3		2	3		2			3	1	2	
Történelem, társ. és államp. ism.			2			2			3					3			
Etika	Beépítve a hit- és erkölcsan tananyagába																
Biológia					2	2		2	2		2			2		2	
Fizika			2			2			2								
Kémia			2			2											
Földrajz			2			2											
Ének			1			1			2					1			
Rajz és viz. kultúra			1			1											
Mozgókép-kultúra és médiaismeret			1											1			
Informatika	2	1	1			1											
Életvitel és gyakorlat														1			
Testnevelés	5		5			5			5					5			
Osztályfőnöki		1	1			1			1					1			
Érettségi felkészítők, fakultáció										2*	2	2			2	2	2
Hit-és erkölcsan (etika)		2		2			2		1	1					2		
Egyházi ének		1		1													
	27	6	31	5	2	32	4	2	29	3	2	2		27	6	2	2
Összes óra (Tényleges általános)	33		36			36			34				2	35			2
38			38			34				35							
38			38			34				35							
Összes óra (Tényleges matematika)																	

* Kémia fakultáció esetén heti 3 óra

4.2.5 ÓRAHÁLÓK a 2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben

ÁLTALÁNOS OSZTÁLY					
<i>Évfolyam</i>		9	10	11	12
Magyar nyelv és irodalom		3	4	4	4
Matematika		3	3	3	3
Történelem		2	2	3	3
Állampolg. Ismeretek					1
<i>Természettudomány</i>				2	
Kémia		2	1		
Fizika		2	3		
Biológia		2	3		
Földrajz		2	1		
Első nyelv		4	4	4	4
Második nyelv		3	3	3	3
<i>Művészetek</i>					
Ének-zene (Ének + Egyh. Ének)		1	1	1	1
Vizuális kultúra		1	1		
Médiaismeret					1
Digitális kultúra		2	1	2	
Testnevelés		5	5	5	5
Osztályfőnöki		1	1	1	1
Hit-és erkölcstan		2	2	2	2
Kötött órakeret (érettségi)				4	4
<i>Tényleges óraszám:</i>		35	35	34	32
Kötelező alapóraszám		32	32	30	29
Maximális órakeret		34	34	34	34

REÁL BIOLÓGIA – KÉMIA OSZTÁLY

<i>Évfolyam</i>	9	10	11	12
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	4
Matematika	3	3	3	3
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári ismeretek				1
<i>Természettudomány</i>				
Kémia*	2	3	4	4
Fizika	2	3		
Biológia	4	3	4	4
Földrajz	2	1		
Első nyelv	4	4	4	4
Második nyelv	3	3	3	3
<i>Művészetek</i>				
Ének-zene (+ Egyh. Ének)	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1		
Médiaismeret				1
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Hit- és erkölcsan	2	2	2	2
Kötött órakeret (érettségi)**			2	2
<i>Tényleges óraszám</i>	37	37	36	36
Kötelező alapóraszám	32	32	30	29
Maximális órakeret	34	34	34	34

* Szabadon választható érettségi felkészítő óra a 11-12. évfolyamon

** Szabadon választható fakultációs óra azok számára, akik a kémia fakultáció 4 órájával nem élnek.

REÁL MATEMATIKA OSZTÁLY

<i>Évfolyam</i>	9	10	11	12
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	4
Matematika	5	5	6	6
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári ismeretek				1
<i>Természettudomány</i>			2	
Kémia	2	1		
Fizika	2	3		
Biológia	2	3		
Földrajz	2	1		
Első nyelv	4	4	4	4
Második nyelv	3	3	3	3
<i>Művészetek</i>				
Ének-zene (+ Egyh. Ének)	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1		
Médiaismeret				1
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Hit- és erkölcsstan	2	2	2	2
Kötött órakeret (érettségi)			2	2
<i>Tényleges óraszám</i>	37	37	35	33
Kötelező alapóraszám	32	32	30	29
Maximális órakeret	34	34	34	34

NYELVI OSZTÁLY (ált. specializáció)

Évfolyam	9/NY	9	10	11	12
Magyar nyelv és irodalom	2	3	4	4	4
Matematika	2	3	3	3	3
Történelem		2	2	3	3
Állampolgári ismeretek					1
<i>Természettudomány</i>				2	
Kémia		2	1		
Fizika		2	3		
Biológia		2	3		
Földrajz		2	1		
Első nyelv	12	5	5	4	4
Második nyelv	6	3	3	5	3
<i>Művészetek</i>					
Ének-zene (Ének + Egyh. Ének)	1	1	1	1	1
Vizuális kultúra		1	1		
Médiaismeret					1
Digitális kultúra	3	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Hit-és erkölcsstan	2	2	2	2	2
Kötött órakeret (érettségi)				4	4
<i>Tényleges óraszám:</i>	<i>34</i>	36	36	36	32
Kötelező alapóraszám	32	32	32	30	29
Maximális órakeret	34	34	34	34	34

NYELVI OSZTÁLY (REÁL. BIOL-KÉM specializáció)

Évfolyam	9/NY	9	10	11	12
Magyar nyelv és irodalom	2	3	4	4	4
Matematika	2	3	3	3	3
Történelem		2	2	3	3
Állampolgári ismeretek					1
<i>Természettudomány</i>					
Kémia*		2	3	4	4
Fizika		2	3		
Biológia		4	3	4	4
Földrajz		2	1		
Első nyelv	12	5	5	4	4
Második nyelv	6	3	3	5	3
<i>Művészetek</i>					
Ének-zene (Ének + Egyh. Ének)	1	1	1	1	1
Vizuális kultúra		1	1		
Médiaismeret					1
Digitális kultúra	3	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Hit-és erkölcsan	2	2	2	2	2
Kötött órakeret (érettségi)**				2	2
<i>Tényleges óraszám:</i>	<i>34</i>	38	38	38	36
Kötelező alapóraszám	32	32	32	30	29
Maximális órakeret	34	34	34	34	34

* Szabadon választható érettségi felkészítő óra a 11-12. évfolyamon

** Szabadon választható fakultációs óra azok számára, akik a kémia fakultáció 4 órájával nem élnek.

NYELVI OSZTÁLY (REÁL. MAT specializáció)

Évfolyam	9/NY	9	10	11	12
Magyar nyelv és irodalom	2	3	4	4	4
Matematika	2	5	5	6	6
Történelem		2	2	3	3
Állampolgári ismeretek					1
<i>Természettudomány</i>				2	
Kémia		2	1		
Fizika		2	3		
Biológia		2	3		
Földrajz		2	1		
Első nyelv	12	5	5	4	4
Második nyelv	6	3	3	5	3
<i>Művészetek</i>					
Ének-zene (Ének + Egyh. Ének)	1	1	1	1	1
Vizuális kultúra		1	1		
Médiaismeret					1
Digitális kultúra	3	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Hit-és erkölcsstan	2	2	2	2	2
Kötött órakeret (érettségi)				2	2
<i>Tényleges óraszám:</i>	<i>34</i>	38	38	37	33
Kötelező alapóraszám	32	32	32	30	29
Maximális órakeret	34	34	34	34	34

Megjegyzés: A 2020/2021. tanévtől alkalmazható órahálók esetében a 12. évfolyamon három órás fakultációválasztás esetén a tényleges óraszám a táblázatokban meghatározottaktól eltérhetnek.

4.2.6 NYEK-es óraháló a 2022/2023. tanévtől felmenő rendszerben

Nyelvi előkészítő osztály													
Évfolyam	9.NY	9.			10.			11.			12.		
	Nyelvi előkészítő	Nyelvi tagozat	Biológia-kémia tagozat	Matematika tagozat	Nyelvi tagozat	Biológia-kémia tagozat	Matematika tagozat	Nyelvi tagozat	Biológia-kémia tagozat	Matematika tagozat	Nyelvi tagozat	Biológia-kémia tagozat	Matematika tagozat
Magyar nyelv és irodalom	2	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Matematika	2	3	3	3	3	3	3	3	3	6	3	3	6
Történelem		2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3
Állampolg. Ismeretek											1	1	1
Természettudomány*								2		2			
Kémia		2	2	2	1	1	1						
Fizika		2	2	2	3	3	3						
Biológia		2	2	2	3	3	3		4			4	
Földrajz		2	2	2	1	1	1						
Első nyelv (angol)	12	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Második nyelv (német, francia)	6	4	4	4	4	4	4	5	3	3	5	3	3
Művészetek													
Ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
Egyházi ének											1	1	1
Vizuális kultúra		1	1	1	1	1	1						
Médiaismeret											1	1	1
Digitális kultúra	3	2	2	2	1	1	1	2	2	2			
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Hit-és erkölcsstan	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható **													
angol (lektori óra)		1			1								
biológia			2										
kémia						2							
matematika				2			2						
érettségi felkészítő								2		2	2		2
Szabadon választható***													
kémia									4			4	
érettségi felkészítő								2	2	2	2	2	2
Tényleges minimális óraszám:	34	37	38	38	37	38	38	34	32	35	32	32	33
Lehetséges maximális óraszám:	34	37	38	38	37	38	38	36	38	37	34	38	35
Kötelező alapóraszám (Alap+ Kötött órakeret)	32	32			32			30			29		
Maximális órakeret	34	34			34			34			34		
Emelt szintű oktatás többletórakerete	2	2			2			2			2		
Hittan többletórakeret	2	2			2			2			2		

*Csak annak kötelező, aki nem természettudományos fakultációt választott.

** A 9 -10. évfolyamon kötelező választani az egyes tagozaton tanuló diákoknak.

*** Szabadon választható emelt vagy középszintű érettségi előkészítő.

Megj.: Három órás fakultációválasztás esetén a tényleges óraszám a táblázatban meghatározottól eltérhet.

4.3 Tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök

4.3.1 A tankönyvek kiválasztásának elvei

- 1) A tanításhoz, tanuláshoz minden tantárgyból tankönyv használatát írjuk elő. Az alkalmazott tankönyveket a munkaközösségek az országosan kiadott tankönyvjegyzékből, illetve a Református Pedagógiai Intézet által összeállított listából választják ki. Azokat a tankönyveket részesítjük előnyben, amelyek legjobban illeszkednek helyi tanterveinkhez, lehetőleg felmenő rendszerben taníthatók, egymásra épülők. Az idegennyelv-oktatásban megengedett, hogy egy-egy évfolyamon belül (munkaközösségi egyeztetés alapján) a különböző szintről induló csoportok más tankönyvsorozatokat használjanak.
- 2) A munkaközösségek által kiválasztott tankönyvek használata minden érintett szaktanár számára kötelező. A segédletek (munkafüzetek, példatárak) használatáról – az érettségi tantárgyak kivételével – a szaktanár dönt.
- 3) Szakmailag korrekt, módszertanilag elfogadható, szemléletében iskolánk értékrendjéhez illő tankönyveket keresünk. Előnyben részesítjük azokat a tankönyvcsaládokat, amelyek digitális támogatást is nyújtanak.
- 4) Figyelembe vesszük a Református Pedagógiai Intézet ajánlásait, valamint más református iskolákkal is konzultálunk.
- 5) Minden tanuló a tavaszi időszakban megkapja a következő tanévben használt tankönyvek listáját. A szülő, illetve a tanuló minden egyes tankönyv megrendeléséről önállóan dönt. A tankönyvvel kapcsolatos igényeket a könyvtárban már meglévő és újonnan megrendelt példányokkal elégíti ki az iskola.
- 6) A szertárak vezetői és a munkaközösség-vezetők folyamatosan áttekintik a meglévő segédeszközöket, szemléltető eszközöket, azok használhatóságát. Az iskolavezetéssel egyetértésben a munkaközösségek többéves fejlesztési tervet készítenek, melynek anyagi feltételeit egyrészt a fenntartó által jóváhagyott költségvetés biztosítja, másrészt alapítványi és pályázati támogatások fedezik.

4.3.2 Iskolai könyvtár

- 1) A Gimnázium tanulóinak tanítási napokon rendelkezésére áll az iskolai könyvtár, amelyben elsősorban a kötelező olvasmányok, az alapvető szakkönyvek, szótárak, valamint a tanulók által kedvelt folyóiratok, újságok találhatók meg. A könyvtárak fejlesztésére az iskola költségvetéséből, alapítványi támogatásból, adományból és hagyatékok átvételéből van lehetőség.
- 2) Az iskolai könyvtár működési rendjét részletesen ismertetjük a könyvtári SZMSZ-ben, mely az iskolai SZMSZ szerves része a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 4. § (2) g) bekezdésének megfelelően.

4.3.2.1 Az iskolai könyvtár feladatai

- 1) gyűjteményének folyamatos fejlesztése, feltárása, őrzése, gondozása és rendelkezésre bocsátása;
- 2) tájékoztatás nyújtása a dokumentumokról és szolgáltatásokról;
- 3) könyvtári dokumentumok egyéni és csoportos helyben használatának biztosítása;
- 4) könyvtári dokumentumok kölcsönzése, beleértve a tartós tankönyvek, segédkönyvek kölcsönzését;
- 5) számítógépes informatikai szolgáltatások biztosítása;
- 6) tájékoztatás nyújtása az iskolai, kollégiumi könyvtárak, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekben működő könyvtárak, a nyilvános könyvtárak dokumentumairól, szolgáltatásairól;
- 7) más könyvtárak által nyújtott szolgáltatások elérésének biztosítása;
- 8) részvétel a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében;
- 9) a muzeális értékű könyvtári gyűjtemény gondozása;
- 10) folyamatosan frissíti és naprakész tartalommal látja el az iskola honlapján működtetett könyvtári felületet.

Az iskolai könyvtár feladata az iskolai tankönyvellátás megszervezése, lebonyolítása. Az iskolai könyvtár az 1092/2019. (III.8.) Kormányhatározatnak megfelelően az iskola tanulói számára ingyenes tankönyvet biztosít, melyek az iskola tulajdonát képezik. A tankönyveket elkülönítetten tárolja, időleges nyilvántartással kezeli és kölcsönzi a tanulók számára. Ezeket meghatározott időpontban, megfelelő állapotban vissza kell adniuk az iskola könyvtárába.

A gimnázium nem rendelkezik könyvtár-pedagógiai programmal, ezért a könyvtárismerettel összefüggő alkalmi tanórai és egyéb foglalkozások tartását a Kollégiumi Nagykönyvtárral kötött megállapodás keretében ez utóbbi biztosítja tanulóiknak. A Diákotthon Leányinternátusa is rendelkezik egy kisebb méretű könyvtárral, ahol elsősorban a kötelező olvasmányok és alapvető szakkönyvek találhatók meg.

4.3.3 Digitális tananyag

Iskolánk minden osztálytermében és szaktantermében rendelkezésre állnak a digitális (interaktív) táblák. Ezek lehetővé teszik, hogy a tanórák egy jelentős részén igénybe vegyük a modern technika lehetőségeit. Arra kell törekednünk, hogy megtaláljuk az egészséges arányt a hagyományos tanári munka és a modern technika alkalmazása között. Fokozatosan bővítjük digitálistananyag-bázisunkat, de különösen figyelni kell arra, hogy csak szakmailag kifogástalan, tanterveink szemléletéhez illeszkedő anyagokat használjunk.

4.4 A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógia feladatok megvalósításának részletes szabályai

A Nemzeti Alaptanterv nevelési célokat, fejlesztési területeket határoz meg. Ezzel egybecsen-
gően az Oktatási Hivatal országos szervezésű témaheteket hirdet meg, amelyekbe iskolánk is

igyekszik bekapcsolódni. A nevelési célokból eredő alapvető feladatokat a következőképpen valósítjuk meg.

4.4.1 Erkölcsi nevelés

A 2.2.2 fejezetben részletezve megtalálható.

4.4.2 Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Erkölcsi kötelességünk, egyben jól felfogott pedagógiai érdekünk, hogy hívek maradjunk iskolánk legértékesebb nevelési-oktatási tradícióihoz, melynek alappillérei a magas szintű követelménytámasztás, mély hagyománytisztelet és erős nemzeti szellem, valamint az emberséges tanár-diák viszony.

Nevelőmunkánk – Isten ígéje szerint – a tanulónak mint embernek a tiszteletéből indul ki, kötelességeket ró rá, korlátoz, ugyanakkor szabadságot is ad, teret enged a gondolkodási önállóságnak, kezdeményezőkészségnek. Ez válik diákjaink önazonosságtudatának legbelsőbb körévé, ahonnan tovább indulva jutnak el egyre táguló közösségi élményekkel, kötődésekkel a hazaszeretet és magyarságtudat vállalásának magasrendű erkölcsi parancsáig. A nemzeti érzés és hazaszeretet azonban nem bezárkózást jelent számunkra, hanem a folyamatosan újrafogalmazandó európai értékrend elsajátítását is, hiszen jól tudjuk, hogy nemzeti létezésünk tágabb otthonunkban, a Kárpát-medence népeinek sokszínűségében, valamint tágabb hazánkban, Európában teljeseedik ki.

Ezért ápoljuk a hely szellemét, és tekintjük a műveltség fontos elemének a múlt tiszteletét, a hagyományok megismertetését és folyamatos ápolását, életünkbe építését, továbbfejlesztését.

Ezek az elvek iskolai életünk mindennapjaiban jelen vannak, nevelőmunkánk legfontosabb területei, eszközei, formái, amelyeket megtartani, alkalmazni, erősíteni közös felelősségünk.

Előbbi szándékainkat a következő tevékenységekben összegezzük:

- nemzeti ünnepeink méltó ünneplése: az aradi vértanúk, az 1848/49-es, valamint az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékezete;
- február 25-én a kommunizmus áldozataira emlékezünk;
- május 22. a Kárpát-medence egységes reformátusságának ünnepe;
- június 4. a nemzeti összetartozás napja, Trianon emlékezete;
- október 31. a reformáció ünnepe;
- 9. osztályos tanulóinkkal megismertetjük a Hősök temetőjét, lehetőség szerint a hadisírok gondozásában is részt vesznek;
- Rákóczi Szövetség: tevékenységünk fő területe a határon túli magyar iskolákkal, református gyülekezetekkel, szervezetekkel való kapcsolattartás, amely elsősorban közösen szervezett itthoni és határon túli kirándulások, programok formájában valósul meg;
- kiemelten szorgalmazzuk és támogatjuk a néptánc oktatását iskolánkban;

- szorgalmazzuk, hogy minden osztályunk jusson el gimnáziumi tanulmányai során legalább egyszer valamely határon túli magyar területre;
- részt veszünk más intézmények által szervezett, identitást formáló történelmi versenyekben;
- gyülekezeti kiszállásaink bizonyágtételei mellett honismereti, népismereti arculatot is öltenek;
- rendhagyó órákat szervezünk;
- több tantárgy keretén belül megismertetjük a magyarság népi kultúráját, organikus műveltségét, kiemelve a korábbi századok magyar református egyházművészetét;
- földrajzi, biológiai terepgyakorlataink és tematikus osztálykirándulásaink alkalmával tanulóink megismerkedhetnek ősi magyar tájakkal, azok állatvilágával, nemzeti parkjaikkal, természetvédelmi területeinkkel.

4.4.3 Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A Nemzeti Alaptanterv alapján a köznevelés feladata Magyarország értékvilágának megismertetése a felnövő generáció részére, a fejlesztési célok között hangsúlyos szerepet kap a demokráciára nevelés, a cselekvő állampolgári magatartás kialakításának igénye.

A Kollégium szellemisége önmagában erős kötelék az egyén és a tudatos állampolgári magatartás kapcsolatában, hiszen az egész struktúra (diákönkormányzati hagyományok, évszázados felelősségvállalás a régió oktatási, kulturális életében) mint egy állam az államban szolgálja a felelős állampolgárokból álló Magyarország megteremtését. Nemzeti ünnepeink alkalmával sokszor találkoznak diákjaink a nagy nemzeti sorsfordító események helyszínével, hiszen az Oratórium többször is a törvényhozó testületek helyszíne volt.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés csak akkor lehet hatékony, ha az ismeretátadás és készségfejlesztés tere nem szűkül le a történelem, társadalom- és állampolgári ismeretek tankönyvi anyagára. Egy ilyen jellegű célkitűzésnek közös célnak kell lennie, az alapvető társadalomtudományi ismereteken túl gazdasági és szociális mintákat, készségeket is kell közvetítenie. A diák alapvetően mintakövető, a cselekvő állampolgári magatartást akkor tudja elsajátítani, ha testületi szinten találkozik a tudatosság valamilyen formájával, megnyilvánulásával.

A tanítás alapvető célja, hogy kifejlessze a diákokban azt a készséget, hogy életük során tudatosan és kritikusan foglalkozzanak társadalmi kérdésekkel. A tanítás igazi hatékonyságát nem az mutatja, hogy a diákok mit ismernek meg, hanem az, hogy a megszerzett készségeket milyen hatékonyan tudják alkalmazni az érettségi után.

4.4.4 Az önismeret és társas kultúra fejlesztése

A tanulók egy része az internátusban lakik, ezért az együttélés szempontjából kiemelten fontos a reális ön- és társismeretük, hogy tisztában legyenek saját és mások viselkedési sémáival, határaival az érzelemszabályozásban, konfliktustűrésben.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztésében maga a pedagógiai rendszer meghatározza azt az iskolai attitűdöt, amely alapján spontán módon, rendszeresen hat az iskolai jelenlét minden területén és megerősít viselkedésformákat, viszonyulásokat. Tudva azt, hogy a mintakövetésen és azonosuláson át történő tanulás ebben az életkorban még erős, így közvetett módon hat a pedagógus személyisége (pl. konfliktusmegoldó készsége, stressztűrő képessége) mintaként szolgál a diákoknak. A pedagógusok helyes magatartási és kommunikációs modelleket nyújtanak a diákok formálódó önismeretéhez, a társakhoz és a társadalomhoz való kapcsolódásához. Természetesen a diákok egymásra is nagy hatással vannak, a kortárscsoport mintái is meghatározóak.

A helyes önismeret tartalmazza az ember önmagáról való tudását, reális ismeretét kompetenciáiról, készségeiről, képességeiről, illetve a környezethez való illeszkedésének lehetőségeiről. Ezt az iskolapszichológus célzott formában is végzi a pszichés kultúra mélyítésével, de az iskolai és kollégiumi életben nagy részt vállalnak ebben az ifjúsággal foglalkozó nevelők és pedagógusok. Az együttéléshez szükség van a kölcsönös elfogadásra, empátiára, egymás segítésére, odafigyelésre, az érzelmek őszinte kifejezésére. Az iskola és a kollégium igyekszik a serdülő autonómiáját tiszteletben tartva egészséges pszichoszociális légkör megteremtésére. Az önismeret és a megfelelő társas kapcsolat tanulását segítik elő az osztályfőnöki órák és a kollégiumi csoportfoglalkozások e témakörben történő beszélgetései.

Összességében a nevelőtestület közös célja és feladata, hogy a tanulóknban értékelje, erősítse azokat a törekvéseket, ami az egyén és a társadalom számára is hasznos, adjon lehetőséget arra, hogy megismerhesse és bővíthesse saját képességeit, erejét, s ebben ő maga is támogassa társait. Ennek szellemében szerveződik például a leendő elsősök tábora, a hagyományok átadása a felsőbb évesek részéről, az évente kétszer megrendezett „Ki mit tud” vetélkedő, a gyülekezetlátogatások, kirándulások.

4.4.5 A családi életre nevelés

Tanulóink egy része a keresztyén erkölcsi értékrendtől eltérő, esetleg egyszülős családból érkezik, ezért sokoldalú, mindenre odafigyelő munkát kell végeznünk e téren is. Célunk, hogy gyerekeinkben kialakítsuk az ideális keresztyén családmodell képét. Minden pedagógus feladata, hogy szakórán, kirándulásokon, szabadidőben, az internátusokban igyekezzék a maga lehetőségeit kihasználva mintát adni.

Nagyon fontosnak tartjuk a személyes példamutatást. Megjelenésünkkel és metakommunikációnkkal mélyebben nevelünk, mint szavainkkal. Ezért sem mindegy, hogy hogyan viselkedünk. Egyértelművé kell tennünk, hogy vannak alapszabályok, melyeket semmilyen körülmények között nem léphetünk át. A tanár élete példa a diákok előtt. Hitelesnek kell lenni, alkalmakat kell biztosítani a tanórákon kívüli együttlétekre is.

4.4.6 A testi és lelki egészségre nevelés

Ezzel a témával a Pedagógiai Program több fejezete is részletesen foglalkozik: 2.4; 2.5.

4.4.7 Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Az iskolai oktatás célja nemcsak az ismeretek átadása, hanem a nevelés is. Minél fiatalabb korban tudatosítani kell a tanulóknak, hogy nem önálló szigetként élünk a világban, hanem a közösség tagjai vagyunk, ezáltal felelősséggel tartozunk egymásért, a közösségért. A szociális készségek, a társadalmi érzékenység kimunkálása is szükséges ahhoz, hogy valaki érett legyen.

A NAT ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknak úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.

Az iskolai közösségi szolgálat célja, hogy a felnövekvő nemzedékekben szemléletváltás következzen be a szűkebb és tágabb környezetükhöz, a rászorulókhöz és a közjóhoz fűződő viszonyukban. Meggyőződésünk, hogy ezzel a fiatalok lehetőséget kapnak az aktív állampolgári létre való felkészülésre. Saját élményű tanuláson keresztül fejleszthetik szociális érzékenységüket és számos olyan kompetenciájukat (együttműködés, problémamegoldás, projektmenedzsment, felelős döntéshozatal, vezetői készségek, stb.), amelyek megszerzése elengedhetetlen a tudatos, felelősségteljes állampolgári léthez.

A közösségi szolgálat által mind a tevékenységet végző személy, mind a környezete többé és értékesebbé válik, hiszen végzésével mindenki olyan értékek birtokába jut, amelyek megerősíthetik a közösségi elköteleződés és felelősségvállalás tudatát, illetve mindezek mellett a későbbi élethelyzetekben vagy munkakeresésben fontos előnyöket biztosíthat. A kompetenciák fejlesztése mellett a pályaorientációban is fontos lehet a tanulóknak az 50 órás iskolai közösségi szolgálat. Az iskolai közösségi szolgálati program különös értéke, hogy tanórán kívüli tevékenységgel, informális és nem formális eszközök felhasználásával erősíti a tanulók szociális érzékenységét.

A református ember számára nem ismeretlen a „másokért élő ember” eszménye, és már eddig is a középpontban állt a szociális gondoskodás. A szeretetszolgálat eredménye, hogy a munkát végző tanulók sokkal elfogadóbbakká, megértőbbekké lesznek a hátrányos helyzetű gyerekekkel, illetve felnőttekkel szemben, mint ahogy az általában a kortársaikra jellemző. A mindennapjaiktól lényegesen eltérő élethelyzetekben kell helytállniuk, döntéseket hozniuk, és ezek a tapasztalatok érlelik őket. A karitatív tevékenység mint az igaz istenhit egyik jele a Biblia egyik központi mondanivalója is: *„meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő nyomorúságukban,”* (Jak 1,27) *„Tanuljatok jól tenni; törekedjetek igazságra... pártoljátok az árvák és özvegyek ügyét.”* (Ézs 1,17)

4.4.8 Fenntarthatóság, környezettudatosság

Célunk a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett, a környezetért felelős életvitel elősegítése.

Messzebb tekintve a környezettudatosság a bioszféra – s benne az ember – megőrzését, fenntartását célozza. Célja a természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.

4.4.8.1 *Biológia tantárgyon belüli oktatási lehetőségeink*

- Ökológiai rendszerek témakörön belül: A környezetszennyezés (levegő, víz, talaj) és hatásai, az emberi tevékenység következményei az anyagforgalomban és a táplálékláncokban, a fenntarthatóság feltétele.
- Természetes és mesterséges életközösségek témakörön belül: Az élővilág sokféleségének fontossága – a biodiverzitás szerepe. A monokultúrák előnyei és hátrányai – a társadalmi és gazdasági feladatok teljesítése. Az ember szerepe a természetes életközösségek megőrzésében.
- A bioszféra jelene és jövője témakörben: A Föld globális folyamatai és az emberiség globális problémái. A humánökológia, civilizációs hatások és ártalmak. A genetikai változatosság jelentősége. Az ember tevékenységeinek hatása a saját és a többi élőlény életére – a káros hatások megelőzése. Az ember tevékenységének hatása saját és környezete egészségére – a káros hatások megelőzése. A fejlődés alternatív lehetőségei. A bioszféra jövője.
- Az ember öfenntartó életműködései témakörben: Az egészségtelen életmód hatása szervrendszereinkre. A magzat fejlődését károsító anyagok. Rizikófaktorok, civilizációs ártalmak. Környezet-egészségtan, környezethigiéné. A lelki egészség.

4.4.8.2 *Tanórán kívüli alkalmak*

- Környezetvédelmi világnapokhoz kapcsolódó rendezvények, iskolánk híres gyűjteményeit alapító és gondozó tanárok életútjának bemutatása, az ökológikus gondolkodás történetének, gyökereinek megismertetése.
- Fenntartható iskola projekt (szelektív hulladékgyűjtők üzemeltetése), madárbarát udvar kialakítása.
- Természeti értékeink megismerése.

4.4.8.3 *Egyéb tantárgyon belüli oktatási lehetőségeink*

- Matematika tantárgy kapcsolódási pontjai:
 - Globalizációs világmodellek exponencialitásának felismerése
- Irodalom tantárgy kapcsolódási pontjai: Műelemzések és honismereti írások
- Történelem tantárgy kapcsolódási pontjai:
 - Őseink kapcsolata a természettel, Az erőforrások hasznosítása régen és most, Lovas kultúránk és a Solymászat története
 - „Alkossunk törvényt” programok
- Földrajz tantárgy kapcsolódási pontjai:

- Természeti értékeink, bolygónkat veszélyeztető környezeti problémák, növekvő termelés, energiaválság, hulladékgondok, geoszférák környezeti ártalmai, fenn tartható fejlődés kérdései.
- Kémia tantárgy kapcsolódási pontjai:
 - Megújuló és nem megújuló energiahordozók, szintetikus és természetes vegyü letek felhasználásának előnyei és veszélyei.
- Vizuális kultúra tantárgy kapcsolódási pontjai:
 - Plakátok tervezése
 - Környezetvédő építő- és képzőművészek munkássága
 - Organikus művészet megjelenése a művelődéstörténet nagy korszakaiban és en nek hatása a környezetépítésre, a vizuális és tárgyi kultúrára
 - Kiállítások szervezése, diák alkotásokból és meghívott alkotók munkáiból
 - Tanulmányi kirándulások szervezése az aktuális kulturális értékek megismerése ér tése érdekében.
- Testnevelés tantárgy kapcsolódási pontjai:
 - A környezetben végbemenő változások egészségügyi jelentőségének értékelésére.
 - A rekreációs szabadtéri tevékenységek népszerűsítése, a természeti sportok pozi tív értékteremtő szerepének hangsúlyozása.
 - A sportolás együttes megélése révén a pedagógus befolyásolhatja tanítványainak gondolkodását az egészségre nevelés, a környezeti nevelés értékeinek irányába.
 - Nem tanórai foglalkozások, sportkörök, túrák és táborok szervezése.

4.4.9 Pályaorientáció

A pályaorientáció során a különböző szakmákkal kapcsolatos tájékozódás, a különböző foglalkozások közötti eligazodás történik. A pályaorientáció azonban nem csupán a különböző szakmákról, hanem az önismeretről és az egyént körülvevő társadalmi környezetről szerzett ismereteket is magában foglalja. Így tehát a pályaorientáció segít összhangba hozni az egyéni készségeket a társadalmi igényekkel és a választott szakmával.

Az osztályfőnökök már a 11. évfolyamon is szerveznek a továbbtanulással kapcsolatos előadásokat meghívott vendégekkel, akik a különböző pályák szépségeit és árnyoldalait is bemutatják. Gyakori vendég az iskola egy-egy régi diákja, akik az egyetemi szakokról adnak felvilágosítást. A 12. évfolyam diákjai a felsőoktatási intézmények által szervezett fórumokra, nyílt napokra évente két alkalommal elmehetnek, ahol bepillantást nyerhetnek az általuk kiválasztott intézmény egy-egy szakjának szépségeibe, és a munkaerőpiacon való elhelyezkedés lehetőségeiről is tájékoztatást kapnak. Tanévente legalább egyszer az iskola összes tanulója számára Pályaorientációs Napot szervezünk.

Iskolánk több pályaorientációs pályázathoz is kapcsolódik. Ezek eredményessége javítani fogja a pályaorientációs lehetőségeinket. Kiemelten kezeljük az egyházi és a református felsőoktatási intézmények (Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Károli Gáspár Református Egyetem) tevékenységének megismerését, népszerűsítését.

4.4.10 Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági – pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lásák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézménynek biztosítani kell a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

A gazdasági és pénzügyi nevelés elsődleges színtere a család, de jelentős szerepe van az iskolának, azon belül is elsősorban a matematika, történelem, földrajz és osztályfőnöki óráknak. Lehetőség szerint kapcsolódunk az ilyen témájú országos projekthét rendezvényeihez.

4.4.11 Médiatudatosságra nevelés

A médiatudatosság olyan készségeket, ismereteket és értelmezési képességeket jelent, amelyek alapján a fogyasztók hatékonyan tudják használni a médiát, elsajátítsák a média működésének ismeretét, a médiaüzenetek helyes és kritikus értelmezését (felismerjék a műsorok befolyásoló tényezőit), az alapvető technológiai ismereteket, a hozzáférés lehetőségét és a médiaüzenetek létrehozásának képességét. Ebből következően meg kell ismertetni a média lényegét, működését, a médiaüzenetek formáit, azok értelmezését, a helyes működtetést. El kell jutni odáig, hogy a diákok maguk is képesek legyenek médiaüzeneteket létrehozni.

A médiatudatosság elméleti és gyakorlati oktatással fejleszthető. A médiatudatos nevelés célja, hogy a diákok ne a média potenciális áldozataiként szocializálódjanak, hanem képessé váljanak eligazodni az őket érő kommunikációs üzenetek világában, és felismerjék annak valóságtartalmát. Az oktatás célja, hogy a gimnáziumban kiteljesedjen a médiaértés, a médiaműveltség, a kritikus gondolkodás fejlesztésével a diákok megtanuljanak értékelve viszonyulni a média által közvetített tartalmakhoz.

A médiatudatosság több tantárgy keretében is feldolgozható. A mozgóképkultúra és médiismeret mellett beépíthető a magyar nyelv és irodalom, a társadalomismeret, az osztályfőnöki, a történelem a hit- és erkölcsstan óra, de akár a képzőművészeti és zeneművészeti órák tananyagába is.

A mozgóképkultúra és médiismeret tantárgy fejleszti a tanulás kompetenciáit, mert a tanulás tevékenységei a digitális eszközökkel való egyéni és közösségi tanulási módokat keresztül megélt élményként jelennek meg. Az internet világának, a digitális eszközöknek, a

mozgóképfelhasználóké, valamint ezek működési mechanizmusainak ismerete más tantárgyak tanítását is nagyban támogatja.

A tantárgy alapvető a kommunikációs kompetenciák fejlesztésében. A nekünk szóló vagy a minket elérő üzenetek nagy részét audiovizuális médiaüzenetek formájában fogalmazzuk vagy osztjuk meg, ahogy mondandónk egyre nagyobb részét is ilyen formában tesszük közzé. A kommunikáció folyamatában a tanulók nyitottan, érzékenyen és kritikusan viszonyulnak mások véleményéhez, illetve konstruktív párbeszéd folytatására törekednek. Az egyes projektek megvalósításakor a generációk közti párbeszéd is megvalósul, hiszen sokszor a tágabb társas környezet, a család, a felnőtt segítők világa is bevonódik a munkafolyamatokba.

A tantárgy fejleszti a digitális kompetenciákat, mivel a mozgóképi és mediális kommunikáció ma már döntően a digitális környezetben valósul meg. A mozgóképfelhasználó és médiaismeret a digitális eszközhasználati képességeket a társadalmi nyilvánosságban való részvétel, a digitális állampolgárság szempontjából kontextualizálja. A diákok megismerik a választás fogalmát, a szükségletek és a vágyak, valamint a tények és a kitalált dolgok közötti különbséget, a döntés mechanizmusát, a befolyásoló tényezőket, megtanulják felismerni és ellenőrizni az információforrásokat, a hirdetések és reklámok trükkjeit.

A médiatudatos oktatásban nagy szerepet kap a média társadalmi szerepének, működés-módjának, hatásmechanizmusának tárgyalása.

4.4.12 A tanulás tanítása

Gimnáziumunkban tanórai kereteken belül felmérjük a tanulási nehézségekkel küzdő tanulókat, akikkel a szaktanárok személyesen foglalkoznak. E tanulókkal a szaktanárok egyénre szabott tanulási módszereket ismertetnek meg, és figyelemmel kísérik azok alkalmazását. Az internátusokban a nevelőtanárok is segítik a szaktanárok ilyen irányú munkáját.

Az osztályfőnöki órák keretében az osztályfőnökök tanulásmódszertani ismereteket adnak át a tanulóinknak, ezzel segítve a tananyag könnyebb és mélyebb elsajátítását. Az osztályfőnökök és a szaktanárok szoros kapcsolatban állnak az ifjúságvédelmi felelőssel, akihez a súlyos tanulási nehézségekkel küzdő diákokat irányítják.

A tanórákon olyan feladatokat adunk a diákjainknak, amelyek elvégzéséhez az Internet használata szükséges, ezáltal fejlesztjük azon készségeiket, melyekkel az internetes információözből az adott tantárgy tananyagához kapcsolódó információkat ki tudják szűrni és munkáikhoz felhasználni.

A természettudományos tantárgyak ismeretanyagának elmélyítését segítik az iskola által rendszeres szervezett terepgyakorlatok.

A gimnáziumi diákkönyvtár használatát tanáraink szorgalmazzák, és olyan egyéni, illetve csoportos feladatok elvégzését kérik tanulóinktól, melyekhez a tanulók a diákkönyvtár állományát használhatják. Szinte minden tantárgynál elvárjuk tanulóinktól projekt munkák elvégzését, így is tanítva őket a csoportos együttműködésre tanórai kereteken belül és kívül.

4.5 A mindennapos testnevelés, testmozgás szabályai

- 1) Az iskolában a testnevelésórák szervezése a Nkt. 27.§. (11.) pontja alapján történik.
- 2) A helyi tanterv heti három órára készült.
- 3) A heti három alapórán kívül két óra kiváltható versenyszerű sportolással, sportegyesületi tagsággal, gyógytestneveléssel.
- 4) A két tanóra kiváltását a szülő/gondviselő írásban kérheti, csatolva a szükséges dokumentumokat (egyesületi tagság igazolása, versenyengedély, edzési rend, orvosi igazolás).
- 5) A dokumentumokat és kérelmeket a testneveléstanárok gyűjtik össze és tartják nyilván.
- 6) Az iskola lehetőséget teremt arra, hogy a heti két óra kiváltható legyen néptánc- és táncoktatáson való részvétellel is.
- 7) Amennyiben a tanuló a törvény szerint kiváltotta a testnevelés órát, akkor azokon a foglalkozásokon, igazolt versenyző esetén az edzéseken köteles megjelenni.
- 8) Amennyiben a kötelezően választott foglalkozásokon a tanuló nem jelenik meg, a mulasztást igazolni kell. Ha a tanuló a hiányzást nem igazolja, akkor az iskola az igazolatlan mulasztásokra vonatkozó jogszabályi előírások szerint eljárást kezdeményez a tanuló, illetve a szülő ellen az illetékes hatóságoknál.
- 9) A heti 2-2 óra műveltségterületi oktatáshoz és az iskolai sportkörüi foglalkozások megtartásához más szakembereket alkalmazhat az iskola.
- 10) A felmentés az engedély aláírását követő hét első kijelölt testnevelés órájától kezdődően a rendszeres sporttevékenység fennállásáig, de legfeljebb egy tanévre szólóan érvényes.
- 11) Az igazolásokat szeptember 31-ig kell leadni, külön engedéllyel lehet tanév közben felmentő igazolást leadni.
- 12) A 11. és 12. évfolyamon tanuló diákok a végzős tanévben felmentést kapnak a MNT részvétel alól, a táncpróbák ideje alatt.
- 13) Mentesség adható a MNT részvétele alól a tanév második félévében, ha a diák részt vesz az adott év sítáborában. Az órák elszámolása (1 sítábori nap/6 MNT óra)
- 14) Tanórán kívül szervezett osztálykirándulások („Osztálykirándulások túra jelleggel”), túrák telefonos alkalmazásokkal, ppt.-vel, prezivel igazolt teljesítése esetén (4 km/h) beszámítható a MNT órakeretébe.

Helyi alkalmazás

A heti 5 órából 3 óra délelőtti órarendi beosztásban, a fennmaradó 2 óra a tanulók által választott délutáni sportfoglalkozások keretein belül teljesíthető. Választható délutáni sportfoglalkozások:

- Aerobic;
- Röplabda sportkör /fiú és lány/;
- Labdarúgás sportkör /fiú és lány/;
- Asztalitenisz sportkör /fiú és lány/;
- Sakk-szakkör;
- Néptánc;
- Úszás;

- Gyógytestnevelés vagy gyógyújszás.

4.6 Gyógytestnevelés

A tanulót, ha egészségi állapota indokolja az iskolaorvosi, szakorvosi szűrővizsgálat alapján könnyített vagy gyógytestnevelési órára kell beosztani. A gyógytestnevelés órákat a mindenkor hatályos törvényi rendeletnek megfelelően tartjuk az iskolában. A foglalkozásokat gyógytestnevelő vezeti. Amennyiben a tanuló szakorvosi javaslat alapján a testnevelés órán is részt vesz, akkor számára is biztosítani kell a mindennapos testnevelésen való részvételt. Ebben az esetben a gyógytestnevelés és a testnevelés órákon való részvételnek együttesen kell elérnie a heti öt órát, ezek arányára az iskolaorvos tesz javaslatot. A gyógytestnevelés foglalkozásokon részt vevő tanulóknak a tanórán benn kell tartózkodniuk, de az órai munkába nem kell bekapcsolódni.

4.6.1 A gyógytestnevelés feladatai

- Korosztályos és diagnóziscsoportonkénti testnevelési órák, foglalkozások szervezése, megtartása.
- Az egyéni különbségek figyelembevétele.
- A betegségtudat minimalizálása.
- A testkulturális intelligencia és kompetencia fejlesztése.
- A sportolás iránti igény készség szintű kialakítása és megszilárdítása.
- Prevenció jelleggel csoportos foglalkozások vezetése amennyiben lehetőség és igény van rá.

4.6.2 A gyógytestnevelés célcsoportja iskolánkban

A gyógytestnevelés célcsoportja a köznevelésben-oktatásban részt vevő középiskolás gyermekek köre. Szűkebb értelemben mindazon gyermekek, akik az iskolalátogatásban nem akadályozottak, és akiknek egészségi állapota az iskolaorvosi vagy szakorvosi szűrővizsgálat alapján a II. kategóriás testnevelési besorolást indokolja. A testnevelési besorolás fokozatát (I., II.a, II.b, III.) az iskolaorvos határozza meg. A célcsoportba azon gyerekek tartoznak, akik egészségi állapotuk miatt nem (II.b kategória) vagy korlátozásokkal (II.a kategória) vehetnek részt az iskolai testnevelési órán; továbbá azok a tanulók, akiket feltételezhetően egészségromlás veszélyeztet akkor, ha nem vesznek részt speciálisan irányított gyógytestnevelési foglalkozásokon az iskolai testnevelés órá, foglalkozás mellett (II.a kategória).

Valamint azok a gyermekek/tanulók, akik átmenetileg, egészségi állapotuk miatt ideiglenesen felmentettek, de a gyógytestnevelés órán való részvételük nem kontraindikált.

4.6.3 A gyógytestnevelés általános folyamatai

A gyógytestnevelés önálló tantárgy, amelyben betegségtípusok szerinti és testi képességeikben visszamaradt tanulók, tantervbe foglalt differenciált képességfejlesztése folyik, mindazok

részvételével, akiket az iskolaorvos, ill. a szakorvos gyógytestnevelésre utal. A gyógytestnevelés célja a mozgásszervi deformitásokkal és belgyógyászati panaszokkal küszködő, illetve a testi képességekben visszamaradó tanulók panaszainak csökkentése, a panaszok megszüntetése, másodlagos prevenció végzése a testnevelés eszközeivel.

4.6.4 A gyógytestnevelés ellátás megszervezése

Az adott tanév elején - a bejárási időszakban - az intézményben a gyógytestnevelésre kiszűrt gyermekek névsorának egyeztetése történik. Tanév elején, szeptember első két hetében történik a beiratkozás a meglévő lista alapján a gyógytestnevelőnél.

A gyógytestnevelés iskolai keretek közt kap helyet. Ha megoldható, a rendelkezésre álló órakereten belül gyógyúszást is szervezünk. Ebben az időszakban kerül sor a tornaterem, uszoda használatának előkészítésére, valamint az éves munkaterv és a tanmenetek elkészítésére is.

4.6.5 A gyógytestnevelés szűrések rendje az iskolákban

Minden tanévben az iskolaorvos elvégzi a kötelező szűréseket és elkészíti a testnevelési kategóriába sorolásokat. A besorolások egy évre érvényesek. Az iskolaorvos és a védőnő értesíti a szülőket - a tanulón keresztül - a vizsgálat eredményéről, illetve további vizsgálatokat javasol. Ez a tevékenység egész évben folyamatos, mert a besorolás oka tanév közben is kialakulhat. Az iskolákban újonnan megjelenő kilencedikes tanulók szűrése és gyógytestnevelési kategóriába sorolása folyamatos. (A gyógytestnevelésen való részvétel megszűnését csak szakorvosi igazolással lehet elfogadni.) Az adott tanulóra vonatkozó ellátásnak a tanév rendjétől eltérő megkezdése vagy befejezése csak az iskolaorvos vagy a szakorvos véleménye alapján kezdeményezhető, melyet a gyógytestnevelőnek is bemutat.

4.6.6 A testnevelés kategóriába sorolás

A gyógytestnevelésre utaltak névsorát megkapja az iskola és a gyógytestnevelő. A táblázat a diagnózison túl tartalmazza a gyógytestnevelési kategóriába sorolt tanulók ellátására vonatkozó óraszervezési javaslatot.

- **N – Normál testnevelés**

Ide sorolandók a normál módon terhelhető, a koruknak megfelelő fejlettségű egészséges gyermekek, tanulók, akiknek mozgás-, és terhelési korlátozása nincs, valamint azok, akiknek betegsége vagy funkcionális elváltozása nem teszi szükségessé a terhelés korlátozását.

- **I – Könnyített testnevelés**

Ide tartoznak a mozgatórendszeri vagy egyéb megbetegedésekben, elváltozásokban ideiglenesen vagy tartósan szenvedők, valamint a hosszabb betegség után lábadozók, akiknek teljesítőképesége részlegesen korlátozott. Ide sorolandók azok is, akiknek gyógytestnevelésre már nincs szüksége és a terhelés e lépcsőjén keresztül kerülnek vissza a normál testnevelés kategóriába. Ebben az állapotban bizonyos mozgások és terhelések kerülése indokolt, vagy

nagyobb odafigyelést igényel. Az optimális terhelés biztosításával, a kerülendő és a javasolt mozgásformák kiválasztásával és alkalmazásával a tanulók egészségi állapota javítható.

- **II – Gyógytestnevelés**

Ide sorolandók azok, akiknek betegségük vagy funkcionális elváltozásuk miatt, sajátos, az állapotukat figyelembe vevő, külön órakeretben történő foglalkozásokra van szükségük. A gyógytestnevelést igénylő tanuló orvosi javaslat alapján, normál testnevelés órán is részt vehet. A gyógytestnevelésben résztvevő gyermekek érdeke, hogy a gyógytestnevelés életmódspontokra is megtanítsa.

- **II/A Gyógytestnevelés – normál testnevelésen is részt vehetnek**

A belgyógyászati és/vagy mozgatórendszeri betegség miatt korrekcióra, vagy rehabilitációra szoruló gyermekek, tanulók, akik sajátos, állapotukat figyelembe vevő foglalkozást igényelnek. Az ebbe a kategóriába tartozók a gyógytestnevelés során elsajátítják a speciális mozgásokat, azokat egyénileg, házi feladatként is gyakorolják. A javasolt és mellőzendő gyakorlatok betartása mellett a normál testnevelésen is részt vehetnek, ahol lehetőségük van állóképességük fejlesztésére és a kortársakkal együtt végzett sokoldalú mozgásanyag elsajátítására, gyakorlására. Itt eszköz vagy technikai feltételek hiányában ezzel egyenértékű mozgásformák is választhatók.

- **II/B Csak gyógytestnevelésen vehetnek részt**

Azok a gyermekek, tanulók, akiknek mozgásszervi vagy egyéb, rehabilitációra szoruló betegsége szükségessé teszi, hogy kizárólag gyógytestnevelő irányításával történjen a testnevelés.

- **II/C Egyéni/kiscsoportos gyógytestnevelésen vehet részt**

Ez az alkategória azok számára szükséges, akiknek állapota, optimális terhelhetősége indokolja a gondosabb odafigyelést. Számukra a gyógytestnevelés foglalkozás – a speciális mozgásgyakorlatok biztosítása mellett – lehetőséget ad a kardiorespiratórikus teljesítő képesség javítására és az örömteli mozgás gyakorlására. Ez jelentősen csökkentheti a tartósan felmentettek számát.

- **III – A testnevelés alól ideiglenesen vagy állandóan felmentettek**

Ide sorolhatók azok a betegek, akiknek az állapota a szakorvosi, iskolaorvosi, gyógytestnevelői konzultációt követően sem engedi meg a testnevelés semmilyen formáját. A cél az, hogy az ebbe a kategóriába soroltak száma minél kisebb legyen és a besorolás minél rövidebb ideig tartson. Az iskolában akutan megbetegedett, vagy megsérült gyermek, tanuló az első iskolaorvosi vizsgálatig ebbe a kategóriába tartozzon. A fenti besorolások jól ismert, kivizsgált esetekben alkalmazhatók. Hirtelen felmerült egészségügyi problémák esetében, iskolaorvosi vizsgálat hiányában a könnyített testnevelés, vagy a gyógytestnevelés egyéni kiscsoportos formája, illetve a testnevelés alóli felmentés javasolható az orvossal történő konzultációig.

4.6.7 Tájékoztatás

Az intézménybe újonnan beiratkozott tanulók szüleit a gyógytestnevelő tájékoztatja, a csoportbeosztásról, az órák rendjéről, a szükséges felszerelésekről, felhívja figyelmüket a javasolt

kontrollvizsgálatokra. A védőnő elkészíti és átadja a gyógytestnevelőnek a névsort a gyógytestnevelésre utalt tanulókról. A tanulók a gyógytestnevelőnél jelentkeznek a helyileg alkalmazott egészségügyi nyomtatvánnyal.

4.6.8 A tanulói munka értékelése

A gyógytestnevelés értékelése az órai munka alapján történik. Az értékelés alapja a rendszeres, folyamatos és aktív munka.

II/A: Gyógytestnevelés óra féléves és év végi osztályzatát a gyógytestnevelő tanár állapítja meg. A testnevelés jegyét a testnevelő tanár adja. Féléves és év végi osztályzatát a gyógytestnevelő tanár és testnevelő közösen állapítja meg.

II/B: Csak a gyógytestnevelés órákon vehet részt, az egészségügyi diagnózisnak megfelelő foglalkozásokon, ami kötelező számára. Féléves és év végi osztályzatát a gyógytestnevelő tanár állapítja meg.

Az érdemjegyeket a helyi lehetőségek szerint az e-naplóban kell rögzíteni. A félévi és év végi érdemjegyeket a *„Kimutatás a gyógytestnevelésben résztvevő tanulókról”* című nyomtatványon kell rögzíteni. Ez a nyomtatvány két példányban készül. Ennek a dokumentumnak egy példányát az osztályfőnököknek vagy az igazgató helyettesnek alá kell írnia. Az a gyermek, akit az orvos gyógytestnevelésre javasol, számára a foglalkozásokon való részvétel kötelező tanórai jelleggel bír.

4.6.9 Hiányzás a gyógytestnevelésről

A több napos hiányzásról szóló orvosi igazolás fénymásolatát egy héten belül kell leadni a gyógytestnevelőnek. Az iskolai elfoglaltságok miatti mulasztást az osztályfőnök vagy a szaktanár igazolhatja. Félévente három alkalommal igazolhat hiányzást a szülő. A gyógytestnevelésről való hiányzás beleszámít az éves hiányzásba. Az igazolatlan mulasztásokról a gyógytestnevelő értesíti az osztályfőnököt és az iskola vezetését. A 30%-os hiányzási szabály a gyógytestnevelés órákra is érvényes. Elégtelen jelenlét pótvizsgát is vonhat maga után. Az a gyermek, akit az orvos gyógytestnevelésre javasol, számára a foglalkozásokon való részvétele kötelező tanórai jelleggel bír.

4.6.10 A gyógytestnevelés feladatellátás dokumentálása

- Minden tanév május 31-ig az elkészült szűrés névsorát megkapja az iskola.
- A védőnő elkészíti és átadja a gyógytestnevelőnek a névsort a gyógytestnevelésre javasolt tanulókról.
- A kiszűrt tanulók a besorolási papírral a gyógytestnevelőnél jelentkeznek.
- A félévi és év végi érdemjegyeket a *„Kimutatás a gyógytestnevelésben résztvevő tanulókról”* című dokumentumban kell rögzíteni.
- Tanév elején szeptember első két hetében történik a beiratkozás a meglévő lista alapján a gyógytestnevelőnél. A névsor az e-naplóba kerül.

Iskolánk tanulói szűrővizsgálaton vesznek részt, melyet az iskolaorvos kezdeményez. A kiszűrt tanulók szakorvosi lelettel „A” vagy „B” kategóriás besorolást kaphatnak. Az „A” kategóriába sorolt tanulók heti 2, a „B” kategóriába soroltak heti öt gyógytestnevelés-órán vesznek részt. (Az „A” kategóriába sorolt tanulók heti három órában látogatják a normál testnevelés órákat). A foglalkozásokat az iskola szervezi meg. A gyógyúszásra városi engedélyt kell kérnünk minden tanév megkezdésekor. A besorolások egy évre érvényesek. A gyógytestnevelés érdemjegyeket az órákon való részvétel döntően befolyásolja.

4.7 Választható tárgyak, foglalkozások, a pedagógusválasztás szabályai

4.7.1 Jogsabályi alap

- 1) Az igazgatója minden év április 15-éig elkészíti és a fenntartó jóváhagyását követően közlésezi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, amelyekből a tanulók választhatnak, középsiskolában tájékoztatót ad továbbá az érettségi vizsgára történő felkészítés szintjéről is. A tájékoztató tartalmazza, hogy a tantárgyat előreláthatóan melyik pedagógus fogja oktatni. A tájékoztató elfogadása előtt be kell szerezni a szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat véleményét.
- 2) A tanuló május 20-ig jelentheti be a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntését. Ha a tanuló iskolakezdés vagy iskolaváltás miatt nem tud élni a választási jogával, kérelmének elbírálása előtt egyeztetni elképzeléseit az igazgatóval vagy az igazgatóhelyetttel.
- 3) A szabadon választott tanórai foglalkozást az értékelés és a minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát. A tanulónak – kiskorú tanuló esetén a szülőnek – írásban nyilatkoznia kell arról, hogy a szabadon választott tanítási órákra történő jelentkezés jogkövetkezményeit tudomásul vette.
- 4) A tanulónak, vagy kiskorú tanuló esetén a szülőnek írásban kell bejelentenie, ha a tanuló a következő tanítási évben már nem kíván részt venni a szabadon választott tanítási órán, továbbá, ha jelentkezni kíván a szabadon választott tanítási órára.
- 5) A tanuló a tanév során egy alkalommal az igazgató engedélyével módosíthatja választását.
- 6) Kiskorú tanuló esetén a tantárgyválasztás jogát a szülő gyakorolja. A szülő ezt a jogát attól az évtől kezdődően, amelyben gyermeke a tizennegyedik életévét eléri – ha a gyermek nem cselekvőképtelen –, gyermekével közösen gyakorolja.

A tanulói részvétel szempontjából a tanítási óra lehet kötelező, kötelezően választandó és szabadon választható tanítási óra. A helyi tanterv órahálójában határoztuk meg, hogy melyek azok a tanítási órák, amelyeken egy adott osztály valamennyi tanulójának részt kell venni. A helyi tantervi óraháló egyes évfolyamain rögzített szabadon és kötelezően választható órákon való részvétel kötelező, ezt a szülő a beiratkozással egyidejűleg vállalja.

Ha a tanulót felvettük a szabadon vagy kötelezően választott tanítási órára, a tanítási év végéig köteles azon részt venni. Erről a tényről – a jelentkezés előtt – a tanulót és a szülőjét

írásban tájékoztatjuk. A választott tanórai foglalkozást az értékelés és a minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát.

4.7.2 Választható foglalkozások választásának szabálya

Iskolánk tehetséggondozó, felzárkóztató, versenyfelkészítő, nyelvvizsgafelkészítő foglalkozásokat, valamint szakköröket és sportköröket biztosít a tanulók igényeinek figyelembevételével. A tanórán kívüli foglalkozásokra való tanulói jelentkezés önkéntes, melyre az adott tanév elején kell jelentkeznie, és a jelentkezés egy tanévre szól. A tanórán kívüli foglalkozásokról történő távolmaradást is igazolni kell. A tanórán kívüli foglalkozásokról ismételten igazolatlanul mulasztó tanuló az igazgató engedélyével a foglalkozásról kizárható. Az egyes tanórán kívüli foglalkozások minimális létszámmal is elindíthatók.

4.7.3 A pedagógusválasztás szabályai

Az osztályokban, illetve csoportokban oktató pedagógusok nevét az iskolai tantárgyfelosztás tartalmazza. Ennek elkészítése gyakorlati okokból általában az előző tanév végére esik. Ekkorra már lezajlik a következő évre választható fakultációs órákra, illetve az emelt szintű érettségire készítő csoportokba történő jelentkezés. A pedagógusválasztás lehetőségével a diákok abban az esetben élhetnek, ha az adott tantárgyból az oktatás több csoportban, több szinten folyik. Ilyen esetben, a szülő és a tanuló írásban kérheti az igazgatótól másik pedagógus csoportjába történő beosztást. Az igazgató a munkaközösség programja, a munkaközösség vezető és a szaktanár véleménye alapján, a csoportlétszám és a többi tanuló érdekeinek figyelembevételével dönt.

4.7.4 Az érettségi vizsgákra való jelentkezésre jogosító tantárgyak

Az iskola helyi tantervében szereplő tárgyak követelményeinek sikeres teljesítése az alábbi érettségi vizsgákra való jelentkezésre jogosítanak. (kifutó)

<i>Választható/választandó érettségi tárgyak</i>	<i>Tantervben szereplő tantárgyak</i>
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom
Történelem	Történelem, társadalom és állampolgári ismeretek
Társadalomismeret	Társadalomismeret
Angol nyelv	Angol nyelv
Német nyelv	Német nyelv
Francia nyelv	Francia nyelv
Matematika	Matematika
Informatika	Informatika

Fizika	Fizika
Biológia	Biológia
Kémia	Kémia
Földrajz	Földrajz
Ének-zene	Ének-zene
Vizuális kultúra	Vizuális kultúra
Mozgóképkultúra és médiaismeret	Mozgóképkultúra és médiaismeret
Testnevelés	Testnevelés
Református hittan	Hit- és erkölcsstan

Az érettségi vizsgákra való jelentkezésre jogosító tantárgyak a 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben

Az iskola helyi tantervében szereplő tárgyak követelményeinek sikeres teljesítése az alábbi érettségi vizsgákra való jelentkezésre jogosítanak.

<i>Választható/választandó érettségi tárgyak</i>	<i>Tantervben szereplő tantárgyak</i>
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom
Történelem	Történelem
Angol nyelv	Angol nyelv
Német nyelv	Német nyelv
Francia nyelv	Francia nyelv
Matematika	Matematika
Digitális kultúra	Digitális kultúra
Fizika	Fizika
Biológia	Biológia
Kémia	Kémia
Földrajz	Földrajz
Ének-zene	Ének-zene
Vizuális kultúra	Vizuális kultúra
Mozgóképkultúra és médiaismeret	Mozgóképkultúra és médiaismeret
Testnevelés	Testnevelés
Református hittan	Hit- és erkölcsstan

Érettségi felkészítő tantárgyak a 2020/2021. tanévtől kifutó (a 2022/2023. tanévben még érvényben lévő) rendszerben

12. évfolyam	
I. (heti 3 óra)	II. (heti 2 óra)
Magyar nyelv és irodalom (emelt)*	Biológia tagozatos óra
Történelem (emelt)*	Matematika tagozatos óra
Társadalomismeret (közép+emelt)	Angol nyelv (emelt)
Angol nyelv (emelt)	Német nyelv (emelt)
Fizika (közép+emelt)*	Vizuális kultúra (közép)
Biológia (közép)	Mozgóképkultúra és médiaismeret (közép)
Kémia (közép+emelt)*	Testnevelés (közép+emelt)
Földrajz (közép)	Ének-zene (közép)
Hit-és erkölcsstan (közép)	
Informatika (közép+emelt)	

Érettségire felkészítő tantárgyak a 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben

A NAT 2020. a 11-12. évfolyamon legalább 4-4 tanórát rendel el bármely érettségi tantárgy oktatására. Az érettségi vizsgára való felkészítés és a jelentkezés szabályait az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI.13.) Korm. rendelet szabályozza részletesen, melynek legfontosabb elemei a következők:

- A középiskolának a tizenegy-tizenkettedik évfolyamon a kötelező vizsgatárgyból biztosítania kell, hogy a tanuló -választása szerint -mind a középszintű, mind az emelt szintű érettségi vizsgára fel tudjon készülni.
- A kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül a középiskola a helyi tantervében határozza meg, hogy mely további – legalább két – vizsgatárgyból teszi lehetővé az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészülést.
- Az emelt szintre történő felkészítés mellett a kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül legalább három vizsgatárgyból lehetővé kell tenni a középszintű vizsgára történő felkészülést.
- Magyar nyelv és irodalom, valamint történelem tantárgyakból az alapóraszámok keretében történik a középszintű érettségi vizsgára való felkészítés.
- Az érettségi vizsgára jelentkező –függetlenül attól, hogy milyen szintű érettségi vizsgára készült fel a középiskolában -szabadon választhatja meg a vizsga szintjét.

Érettségire felkészítő tantárgyak és szintjeik (fakultációk)				
2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben				
	11. évfolyam		12. évfolyam	
Tantárgy	Középszint	Emelt szint	Középszint	Emelt szint
Magyar nyelv és irodalom	-	2	-	3
Történelem	-	2	-	3
Angol nyelv**	2	2	2	2
Német nyelv	2	2	2	2
Francia nyelv	2	2	2	2
Matematika	2	2/3*	2	2/3*
Digitális kultúra	2	2	2	3
Fizika	2	2	2	3
Biológia	2	4*	2	4*
Kémia	2	4*	2	4*
Földrajz	2	2	2	3
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Mozgókép-kultúra és médiaismeret	2	2	2	2
Testnevelés	2	2	2	2
Hit- és erkölcstan	2		2	
Társadalomismeret	2	2	2	2

* A megjelölt tantárgyak esetében az emelt szintű érettségi felkészítés a tagozatos csoportok alapóráiba történő becsatlakozással történik a 11-12. évfolyamokon. A becsatlakozás feltétele az előző évfolyam végén szerzett legalább jó vagy jeles érdemjegy az adott tantárgyból.

** Az angol nyelvi emelt szintű fakultációra való jelentkezés egy szigorú bemeneti vizsga alapján történik 10. évfolyam 2. félévében. A vizsga B1-es nehézségű írásbeli dolgozatból áll. A számonkérés időtartama 180 perc. A megírás nem órarendi keretek között történik.

A tagozatos osztályok esetében az emelt szintű érettségi vizsgákra való felkészítés a következő tantárgyakból az alapórákban történik meg.

Tantárgy	Tagozat
matematika	matematika tagozat
biológia	biológia-kémia tagozat
kémia	biológia-kémia tagozat

Egyéb tantárgyak esetében a fenti táblázatban felsorolt érettségi felkészítő foglalkozásokból választhatnak.

A középszintű érettségi vizsga témakörei

Az Érettségi Vizsgaszabályzat előírásának megfelelően a munkaközösségek által évente frissített középszintű érettségi vizsga témaköröket az iskola honlapján közzétesszük, a diákokat és szüleiket erről írásban tájékoztatjuk.

4.7.5 Az emelt szintű érettségre történő felkészítés feladatai és követelményei

A 40/2002. OM rendeletben előírt fejlesztési feladatokat és követelményeket az érettségi felkészítő tantárgyak helyi tantervei részletesen tartalmazzák. A módosított NAT szerint tanuló diákok esetében a részletes vizsgakövetelményeket a vizsgaszabályzat 3. mellékleteként bevezetett új általános követelmények, és az ezekhez kapcsolódó, rövidesen megjelenő új részletes követelmények határozzák meg.

4.8 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

4.8.1 A tanulók értékelésének alapelvei

A munkaközösségekre, illetve a nevelőtestület egészére nézve egységes értékelési rendszer kialakítására és következetes alkalmazására törekszünk. Előzetesen nyilvánosságra hozott, kiszámítható, indoklással ellátott és igazságos értékelést igyekszünk megvalósítani. Az írásbeli dolgozatoknál, a szóbeli feleléseknél egyaránt személyre szabott értékelést alkalmazunk, amely túlmutat az adott érdemjegyen.

Az értékelés a hagyományos ötfokozatú skálán történik, a Pedagógia Program rögzíti az 5-4-3-2-1 osztályzatokhoz tartozó követelményeket. A tanuló teljesítményét, előmenetelét a tanítási év közben rendszeresen érdemjegyekkel értékelni kell.

A tanulók teljesítményének értékelésére csak az öt érdemjegy alkalmazható, törtjegy nem adható. Az érdemjegyek mellett a szaktanár köteles a témazáró dolgozatok százalékos eredményéről kimutatást vezetni, és a félévi és tanév végi érdemjegyek megállapításakor ezeket is figyelembe venni.

Az érdemjegyek szerzésének lehetőségei:

- szóbeli vagy írásbeli feleletek az előző órák anyagából;
- témazáró dolgozatok témakörönként a tananyag feldolgozása és rendszerezése után;
- összehasonlító ellenőrzésként év eleji, évközi és év végi felmérések;
- órai munka;
- önálló munkák (kutatómunka, beszámolók, kiselőadások).

Alapkövetelmény a kötelező érettségi tantárgyakból (kivéve matematika) a rendszeres szóbeli számonkérés. Azoknak a tanulóknak, akiknél szakértői vélemény alapján az írásbeli vagy szóbeli számonkérés közül valamelyik nem alkalmazható, biztosítani kell a számára kedvezőbb lehetőséget.

A témazáró dolgozatokat legalább egy héttel előre be kell jelenteni, a felkészülés módját és a számonkérhető tananyagot ismertetni kell a tanulókkal. Egy nap legfeljebb két témazáró dolgozat íratható. Ha egy napon két témazárót ír az osztály, további írásbeli dolgozat nem íratható az osztály vagy csoport egészével. Ez alól kivételek a több osztályból összeálló nyelvi csoportok. A számonkérést időarányosan kell végezni. Az írásbeli feleleteket és a témazáró dolgozatokat 10 munkanapon belül ki kell javítani. A tanulókkal valamennyi tantárgyi osztályzatukat közölni kell, s azoknak a digitális naplóba egy napon belül rögzíteni kell. Az elégtelen témazárót írt tanulónak ugyanabból a témakörből javítási lehetőséget lehet adni. A megismételt témazáró dolgozat mindkét érdemjegye bekerül a naplóba, az érdemjegyek átlagának kiszámításakor mindkét jegyet feleakkora súllyal kell figyelembe venni.

Amennyiben a tanuló hiányzott a témazáró megírásának idejében, köteles a tanárt megkeresni és annak pótlására időpontot kérni. Ha az új időpontban is hiányzik a diák, akkor indokolt esetben még egy időpont kijelölhető ugyanarra a témára. Készségtárgyak (testnevelés, vizuális kultúra, ének-zene) esetén is köteles a tanuló minden felmérést, számonkérést pótolni. Ha az újonnan kijelölt időpontban sem írta meg a tanuló saját hibájából a dolgozatot, akkor ennek érdemjegye elégtelen.

4.8.2 Az iskolánkban alkalmazott értékelési módszerek

A *diagnosztikai értékelést* alapvetően a tanulók indulási szintjének megállapítására, egy-egy nagyobb tematikus egység kezdetén használhatjuk. A tanulók ismereteiről, képességeiről és készségeiről így megszerzett információk alapján a későbbi tanulási-tanítási folyamat jobban irányítható és szervezhető. Ilyenkor az értékelés alapvető célja az lehet, hogy megismerjük tanulóink előismereteinek hiányosságait és erre fel is hívjuk figyelmüket.

A *folyamatjellemzésre alkalmas értékelést* alapvetően a tanulás-tanítás folyamatában az éppen aktuális tudásszint megállapítására használhatjuk. Ezen értékelési mód elsősorban a tanítási módszereink eredményességéről ad tájékoztatást, és metodikai fejlesztésre serkent. Az érdemjegyek megállapítását célszerű személyre szabott szöveges értékeléssel is kiegészíteni.

Az *összegző értékelés* elsősorban egy-egy tematikus egység végén vagy a jellegzetes csomópontoknál alkalmazható. Alapvető célja a tanulók közötti tudásbeli különbségek feltárása és azok érdemjegygyé történő átalakítása. Ezen értékelési mód relatív képet fest a tanulók ismereteiről, képességeiről és készségeiről, illetve tájékoztatást nyújt a szaktanár, valamint a pedagógiai folyamaton kívül állók számára.

4.8.3 A beszámoltatás rendje

A számonkérés a tanulók tudásának mérésére szolgáló leggyakoribb mérési eljárás, mellyel a tanár ellenőrzi a tanulók elméleti és gyakorlati felkészültségét, feladatmegoldásban való jártasságát, problémamegoldó képességét.

4.8.3.1 A számonkérés formái

- 1) Év eleji tudásszintmérő dolgozat a 9. évfolyamosok számára idegen nyelvből és matematikából.
- 2) Teszt, feladatlap nyílt- és zártvégű válaszokkal.
- 3) Írásbeli feleletek a napi elméleti tananyagból (valamennyi tantárgyból).
- 4) Szódolgozat, szómagyarázat idegen nyelvből.
- 5) Nyelvtani tesztek idegen nyelvből: lehetnek egyetlen témájúak, érettségi-, illetve nyelvvizsga típusúak.
- 6) Kisebb tananyagrészekből feladatmegoldás a matematika és a természettudományos tantárgyakból.
- 7) Elméleti tudást felmérő dolgozat valamennyi tantárgyból.
- 8) Számítógépes feladatmegoldás, elsősorban informatika tantárgyból.
- 9) Esszédolgozat magyar irodalomból, idegen nyelvből, történelemből.
- 10) Témazáró dolgozatok minden tantárgyból, amelyek komplex módon ötvözhetik a teszt, az esszé, a feladatmegoldás jellegét. Minden tantárgyból alkalmazzuk egy-egy nagyobb tananyagrész befejezése után.
- 11) Szóbeli feleletek.
- 12) Otthoni jegyzetelés, tananyagrész önálló feldolgozása. Otthon elkészítendő házi dolgozatok, feladatsorok kidolgozása. Ez a számonkérési forma inkább a magasabb évfolyamokra, az érettségit megelőző időszakra jellemző. Projektmunkák készítése választott vagy kijelölt témában. Fontos források használata, jelölése.

4.8.3.2 A számonkérés értékelése

- 1) Az otthoni és iskolai dolgozatokat úgy javítjuk és értékeljük, hogy a diákokat megerősítsük tudásukban, áttekinthessék hibáikat és azokból fejlődni tudjanak. Fontos, hogy az értékelés iránymutató legyen a további tanulmányokhoz. Ha a dolgozatokat (írásbeli felelet, témazáró dolgozat) a tanár tíz munkanapon túl javítja ki, a tanuló dönthet arról, hogy kéri-e az érdemjegy beírását a naplóba.
- 2) Az értékelésnél közölni kell a javítás alapelveit, a jellemző hibákat. A 9. évfolyamos tanulók év eleji szintfelmérő dolgozatait értékeljük, de nem osztályozzuk. Az írásbeli és a szóbeli számonkérés érdemjegyei egyenértékűek, de az egyes jegyek súlyozása különböző lehet.
- 3) A jegyek súlyozásának, valamint a félévi és év végi tantárgyi jegyek megállapításának szabályait a 4.9.5.1 fejezet tartalmazza.

4.8.4 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Az otthoni felkészülés a tanulási folyamat elengedhetetlen része. Legfontosabb jellemzője a rendszeresség, az alaposág, a céltudatosság. Az ezzel kapcsolatos nevelési feladat annak elérése, hogy diákjaink belássák ennek igazságát, és törekedjenek minél teljesebb elérésére.

4.8.4.1 Az otthoni felkészülés szerepe

- 1) A tanórákon tanult ismeretek bevétele, azok gyakorlatban való alkalmazása;
- 2) a következő tananyagegység vagy tanóra előkészítése;
- 3) az összefüggések felismerésének gyakorlása;
- 4) a problémamegoldó készség fejlesztése;
- 5) az önellenőrzés, valamint a saját teljesítmény- és tudásszint reális mérési igényének kialakítása;
- 6) felkészülés a tanórai számonkérés, a tudásszint mérés különböző formáira;
- 7) az önálló ismeretszerzés- és alkalmazás készségének kialakítása tanulóinknál;
- 8) általában az adott műveltségterület, tantárgycsoport vagy tantárgy céljai között meghatározott készségek és képességek fejlesztése.

4.8.4.2 Az otthoni felkészülés formái

- 1) Az előző tanóra vagy több tanórából álló egység során feldolgozott elméleti anyag megtanulása az iskolai oktatás során tanári irányítással elkészített füzetbeli vázlat, az órán elvégzett feladatok és a tankönyv segítségével.
- 2) Az elméleti tananyaghoz kapcsolódó, a szaktanár által megszabott gyakorló feladatok írásbeli megoldása (kötelező házi feladat).
- 3) Nagyobb, hosszabb felkészülést igénylő, pontos tanári szempontsorral, formai és tartalmi megkötésekkel ellátott írásos feladat (házi dolgozat).
- 4) A szaktanár által ajánlott gyakorló feladatok részbeni vagy teljes írásbeli megoldása (ajánlott házi feladat).
- 5) A diák által önállóan választott, a tananyaghoz kapcsolódó feladatok elvégzése, önálló, belső motivációjú ismeretszerzés (szorgalmi házi feladat).
- 6) Felkészülés tanórai önálló kiselőadásra szaktanári szempontok és szakirodalom alapján.
- 7) Átfogó ismétlés az addig tanult elméleti és gyakorlati ismeretek felhasználásával és kiegészítésével témazáró nagydolgozat vagy vizsga előtt. A felkészülési formák alkalmazása, azok gyakorisága az adott tantárgy jellegétől függ.
- 8) A kötelező házi feladat elvégzését osztályszinten az óra elején ellenőrizzük. Ennek célja az esetleges problémák megbeszélése, a jó megoldások elismerése, kiemelése. Ha a tanuló a kötelező házi feladatot nem készítette el, azt a szaktanár által meghatározott határidőre pótolnia kell, vagy a házi feladat anyagának tudásáról a tanórán kell számot adnia. Egyéb esetben ezt a tanulói teljesítményformát nem osztályozzuk, csak szóban értékeljük.
- 9) A házi dolgozat értékelésének elvei megegyeznek az órai írásbeli számonkéréssel.

- 10) Ajánlott házi feladatot, szorgalmi feladatot, kiselőadást csak abban az esetben osztályozunk, ha azt a tanuló külön kéri, illetve ha annak nehézségi foka megfelel a tantárgy követelményszintjének, szóbeli értékelést azonban minden esetben adunk.

4.8.4.3 Az otthoni felkészülés koordinációja

- 1) A feladatok kijelölésénél törekedni kell arra, hogy az otthoni felkészülés időtartama átlagos képességű, rendszeresen tanuló diákok esetén összesen ne haladja meg a napi 2-3 órát. Az átlagosnál több időt igénylő feladatok kiadásakor azok elvégzésére hosszabb határidőt kell adni, a határidőn belül kiadott egyéb feladatok mennyiségét úgy megszabva, hogy a napi felkészülési idő ne növekedjen.
- 2) Az órarend összeállításánál – az objektív lehetőségek figyelembe vételével – a nagyobb és kisebb otthoni felkészülést igénylő tantárgyak tanítási napok közötti egyenletes elosztására törekszünk.
- 3) A napi összes maximális felkészülési idő figyelemmel kísérése az osztályban tanító szaktanárok, a szülők és internátusi nevelők jelzései alapján az osztályfőnök feladata.
- 4) Ha az osztályfőnök tudomására jut, hogy valamely tantárgynál olyan hirtelen, de elkerülhetetlen feladatmennyiség-növekedés következett be, amely a napi összes maximális felkészülési időt három óra fölé növelné, a feladatok átmeneti mérséklése érdekében konzultációt kezdeményez az osztályban tanító szaktanárokkal.
- 5) Amennyiben az osztály tanulói úgy érzik, hogy egy vagy több tárgyból rendszeresen olyan mennyiségű házi feladatot kapnak, amely a többi tárgyból történő felkészülést veszélyezteti, osztályfőnöküknek vagy az iskolapszichológusnak jelezhetik a problémát. A szülők a Szülői Tanács képviselői segítségével kérhetik az iskola vezetését az ilyen jellegű problémák orvoslására.
- 6) A hétvége pihenésre fordíthatósága érdekében pénteken csak annyi feladat adható ki, amelynek mennyisége nem haladja meg egy átlagos hétköznapi terhelését. Ugyanígy járunk el hosszabb tanítási szünet esetén is.
- 7) Mivel a tanulók többsége kollégista, ezért az internátusok feladata az, hogy megteremtse és biztosítsa az ott lakók számára a házi feladatok elvégzéséhez szükséges kereteket és munkalehetőségeket. (pl. számítógép- és könyvtárhasználat, egyéni vagy csoportos munka, konzultáció lehetősége)

4.8.5 Érdemjegyek és osztályzatok

A szaktárgyakból a heti óraszámnál legalább eggyel több, de legalább három érdemjegyet kell adni félévenként. A jegyeknek időarányosan kell kialakulniuk és bekerülniük az elektronikus (digitális) naplóba. Félévkor és év végén minden szaktárgyból osztályzatot kapnak a tanulók.

4.8.5.1 Az érdemjegyek súlyozása

A jegyek súlyozását az általunk használt Kréta digitális naplóban az alábbiak szerint köteles minden pedagógus beállítani:

kis jegy : normál jegy (dolgozat, szóbeli felelet) : témazáró : vizsga = 1:2:4:4

4.8.5.2 Az ötfokú osztályozás követelményszintjei:

kisjegy esetében

91%-	5 (jeles)
76%-	4 (jó)
61%-	3 (közepes)
51%-	2 (elégséges)
51% alatt	1 (elégtelen)

normál jegy és témazáró esetében

85%–	5 (jeles)
70%–	4 (jó)
50%–	3 (közepes)
30%–	2 (elégséges)
30% alatt	1 (elégtelen)

Kivételt képeznek a magyar nyelv és irodalom, valamint az idegen nyelv tantárgyak. Ezeknél a tantárgyaknál a normál jegy értékelése a következő:

86%-	5 (jeles)
71%-	4 (jó)
56%-	3 (közepes)
41%-	2 (elégséges)
41% alatt	1 (elégtelen)

Vizsgák (javító, osztályozó, különbözeti és egyéb vizsgák) esetében az érettségi vizsgáknál előírt százalékos értékelést alkalmazzuk.

4.8.5.3 A félévi és tanév végi jegyek meghatározásának szabályai

A félévi és az év végi osztályzatokat az érdemjegyek alapján kell meghatározni, figyelembe véve a témazárók kiemelt szerepét. A tanuló magatartását szaktárgyi érdemjegyeibe nem lehet beszámítani. Az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen nem térhet el a tanítási év közben szerzett érdemjegyek átlagától. A tanév végén az egész éves teljesítményt kell értékelni, figyelembe véve a fejlődési tendenciát.

A digitális napló rendszere az átlagok számítását automatikusan végzi. Amennyiben a tanuló átlaga 1,40 és 1,75 között van, a szaktanári mérlegelés dönt az elégtelen vagy elégséges jegyről. Ha a tanuló átlaga 1,40 alatt van, csak elégtelen jegy adható; 1,75 felett felfelé köteles kerekíteni.

Ha a tanév végén a tanár a tanulónak 1,6 feletti tantárgyi átlaga ellenére elégtelen jegyet kíván adni, a tanuló kérésére engedélyezni kell, hogy az utolsó tanítási héten a tantárgy egész éves anyagából írásbeli dolgozat formájában lehetőséget kapjon a javításra.

Minden más esetben, ha a tanuló átlaga négy tized alatt van, lefelé, ha hat tized felett van, akkor felfelé köteles kerekíteni. Négy és hat tized közötti átlag esetében a szaktanári mérlegelés dönt az érdemjegyről.

A szaktanári mérlegelés során figyelembe kell venni a tanuló

- órai munkáját, aktivitását;
- fejlődését, annak tendenciáit;
- a témazáró dolgozatok százalékos teljesítményének átlagát.

4.8.5.4 A magatartás, szorgalom értékelése

A tanulók magatartását és szorgalmát félévkor és év végén értékelni kell. A magatartás értékelése az iskolai házirendben megfogalmazott kötelezettségek teljesítésén és a közösségben végzett munkán alapul. Kiemelten kell figyelembe venni az iskola közös rendezvényein – ünnepségeken, istentiszteleteken, áhítatokon – való részvétel tényét. A szorgalom minősítése során a teljesítményen túl figyelembe kell venni a tanulók erőfeszítéseit és végzett munkáját. Az osztályfőnöknek a szaktanárokkal és az internátusi nevelőkkel egyeztetnie kell a javasolt osztályzatokat, amelyeket a nevelőtestület az osztályozó értekezleten fogad el. Véleménykülönbség esetén az értekezleten az osztályban tanító szaktanárok, illetve a tanuló internátusi nevelői egyszerű szótöbbséggel döntenek. Szavazategyenlőség esetén az osztályfőnök véleménye dönt. Magatartásból változó vagy rossz minősítést csak akkor kaphat a tanuló, ha az adott félévben írásbeli fegyelmit kapott vagy vele szemben írásban rögzített fegyelmező intézkedés történt, és erről a szülő értesítést kapott.

A magatartás értékelése:

példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)

A szorgalom értékelése:

példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)

4.8.5.5 A tanulók jutalmazásának, elismerésének szempontrendszere

A tanulók jutalmazásának elvei

Az iskola tantestülete dicséretben részesíti azt a tanulót, aki

- tanulmányi munkáját képességeihez mérten kiemelkedően végzi,
- kitartó szorgalmat vagy példamutató közösségi magatartást tanúsít,
- hozzájárul az iskola jó hírvének megőrzéséhez és növeléséhez,
- eredményes kulturális tevékenységet folytat,
- kimagasló sporteredményt ér el,
- a közösségi életben tartósan jó szervező és irányító tevékenységet végez.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, a példamutatóan egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

A jutalmazás formái

- Dicséret: szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi.
- Az egész évben kiváló munkát végzett tanulók tantárgyi dicséretét a szaktanár javaslata alapján a bizonyítványba kell bevezetni.
- A kitűnő tanulók közül a legkiemelkedőbbek az osztályfőnök javaslatára, a nevelőtestület döntése alapján nevelőtestületi dicséretben részesülnek. Ezt is be kell vezetni a bizonyítványba.
- Év végi pénzjutalom (kitűnő bizonyítványért, versenyeredményekért, közösségi munkáért);
- Kirándulás (Rákóczi Szövetség), tábor (Talentum, gazdagító).

4.8.5.6 A szülők értesítésének módja

A digitális napló használata lehetővé teszi a szülők számára gyermekeik eredményeinek, hiányzásának folyamatos nyomon követését, így a hagyományos ellenőrző (értesítő) könyvben nem köteles a tanuló érdemjegyeit rögzíteni. Természetesen a szaktanárnak, illetve az osztályfőnöknek továbbra is kötelessége a szülő értesítése tanulmányi vagy magatartási problémák esetén. A félévi osztályzatok a tanuló értesítőkönyvébe kerülnek, ezt a szülő láttamozni köteles.

4.9 Csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

4.9.1 Csoportbontások elvei

A pedagógiai munka hatékonyabbá tétele érdekében támogatjuk az egyes tantárgyak csoportbontásban való oktatását. A csoportok kialakításánál a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- emelt szinten oktatott tantárgy;
- differenciált tanulói oktatás hatékonysága;
- tárgyi feltételeinek biztosítása;
- az egyes tantárgyak (hit- és erkölcstan, testnevelés) speciális tartalmából fakadó ne-mek közötti feszültségek feloldása;
- az általános tagozatnál hátránykompenzáció céljából kiemelten a kötelező érettségi tantárgyak vonatkozásában, különösen a 30 fő feletti osztályok esetén.

A csoportbontások megszervezése mindig az adott képzési struktúrától és osztályok létszámától függ, melyet évenként felülvizsgál az intézmény. Az igazgató jogkörébe tartozik a fenntartóval való egyeztetés mellett az éves csoportbontások számának engedélyezése.

4.9.2 A tagozat leadásának (csoportból való kilépésének), változtatásának elvei

A gimnáziumi oktatás alapozó szakaszának (9-10. osztály) befejezése után dönthetnek a tanulók arról, hogy a várható továbbtanulási szándékuk ismeretében az alapóraszámom felül milyen szabadon választható órákat kívánnak tanulni. Lehetőséget biztosítunk a speciális osztályba járó tanulók tagozatváltására:

- egyszerű nyilatkozattal leadhatják a tagozatot, helyette más, érettségire felkészítő csoportot választhatnak;
- különbözeti vizsga letételével tagozatot válthatnak.

A **2021/2022-es tanévtől** a következő szabályok érvényesek:

- aki a 10. évfolyam után le szeretné adni a biológia-kémia vagy a matematika tagozatot, és tanulmányait az általános tantervű osztályok számára meghatározott helyi tantervi előírások alapján kívánja folytatni, annak írásbeli kérelmet kell benyújtania az iskola igazgatójához. A tagozat leadására csak kivételesen indokolt esetben kerülhet sor, melyről az érintett tanulóval folytatott személyes beszélgetést követően igazgatói határozat születik.
- aki a 10. évfolyam után tagozatot szeretne váltani, annak írásban kell kérvényeznie azt az iskola igazgatójánál, aki a szaktanárokkal való egyeztetést követően különbözeti vizsga letételét írhatja elő. A tagozatváltásról és a különbözeti vizsgák szükségességéről az iskola igazgatója határozatot hoz.
- Azon tanulókra, akiknek az igazgató engedélyezi a biológia-kémia vagy a matematika tagozat leadását, a 11. évfolyamtól az általános kerettantervű osztály fakultációválasztásának szabályai érvényesek.

4.9.3 Az érettségire felkészítő foglalkozások (fakultációk) szervezésének szabályai

A gimnáziumi oktatás alapozó szakaszának (9-10. osztály) befejezése után dönthetnek a tanulók arról, hogy a várható továbbtanulási szándékuk ismeretében az alapóraszámom felül milyen fakultációs órákat kívánnak tanulni. A 11. és 12. évfolyamokon a tanulók érdeklődésüknek és továbbtanulási igényeiknek megfelelően választhatnak a közép-, illetve emelt szintű érettségi vizsgára felkészítő tantárgyakból.

A 10. évfolyamokon minden év április 30-áig felmérjük, hogy a tanulók milyen szabadon választott órákra (fakultáció) kívánnak járni. A 11. és 12. évfolyamon legalább 4-4 óra érettségire felkészítő foglalkozás választása kötelező. Ha a jelentkezők száma eléri a minimális 8 főt, akkor a csoportot elindítjuk. Amennyiben ettől kevesebb jelentkező van az egyes területekre, ott az igazgató személyes mérlegelési körébe tartozik az adott fakultáció indításának engedélyezése. A jelentkezés szülői aláírással is ellátott jelentkezési lapon írásban történik. A jelentkezés módosítására szeptember 3-ig van lehetőség írásban beadott kérvénnyel.

A tanulóknak a fakultációs óra számonkérés és hiányzás szempontjából ugyanolyan, mint bármilyen alapóra. A távollétet igazolni kell, ellenkező esetben a távollét igazolatlan hiánynak minősül. Ha választott fakultációs tárgyat alapórában is tanulja, akkor fakultáción szerzett jegyei a félévi és év végi eredményekben jelennek meg. Ha csak fakultációként tanul egy tárgyat, akkor annak eredményeit a megfelelő alaptantárgy nevével ellátva a félévi és év végi ellenőrzőben illetve a bizonyítványban fel kell tüntetni.

A 11. évfolyamos tanulónak írásban kell bejelentenie, ha a következő tanítási évben már nem kíván részt venni a 11. évfolyamra választott fakultációs órán, és másikat akar felvenni. Ehhez szülője aláírásával ellátott, kellő indoklással megalapozott kérvényt kell benyújtania az iskola igazgatójának. A kérvényben az okot is meg kell jelölnie, hogy miért akar változtatni. Ha a tanuló a 12. évfolyamra új fakultációt választ, mely már a 11. évfolyamon megkezdődött, akkor a váltás csak sikeres különbözeti vizsga letétele mellett engedélyezhető. Ha a tanuló úgy választ fakultációt a 12. évfolyamra, hogy a 11. évfolyamon nem látogatta azt, akkor a 11. évfolyam tananyagának pótlására kötelezhető tananyagából különbözeti vizsgát kell tennie. Ebben az esetben a tárgyat tanító tanár véleményének kikérésével az igazgató dönt a különbözeti vizsga szükségességéről. A különbözeti vizsga letételére a tanuló legfeljebb két hónapot kaphat. Ha a különbözeti vizsgálja sikertelen, akkor a tárgyat nem tanulhatja tovább.

4.9.4 Egyéb foglalkozások szervezésének elvei

- 1) Az iskolai foglalkozásokat alapvetően a kötelezően előírt és a szabadon választott órakeret terhére kell megtervezni és megszervezni. Iskolánk egyházi jellegéből kifolyólag a Hit- és erkölcstan tantárgy, valamint az Egyházi ének a rendelkezésre álló órakeret fölött tervezhető. A Mindennapi testnevelés bevezetése is emeli a tanulók napi terhelését, elfoglaltságát.
- 2) A tanulók leterheltsége, valamint tanárigényük és anyagi vonzatuk miatt egyéb elfoglaltságok csak a következő feltételek mellett szervezhetők:
 - jellegük az iskola pedagógiai célkitűzéseivel összeegyeztethető, azt erősíti;
 - valós igényt elégítenek ki, a részvételi szándékot a tanulók írásba adják;
 - a diákok iskolai elfoglaltságát és felkészülését nem zavarják;
 - terem- és eszközigényük megoldható;
 - a pedagógusfoglalkoztatási időkeretben megoldhatók.
- 3) Az egyéb foglalkozások iránti igényt az iskola tanárai, diákjai és szüleik is benyújthatják.
- 4) Egyéb foglalkozások indítása igazgatói engedélyhez kötött.

4.10 Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltétele

- 1) Általánosságban a NAT, illetve a kerettantervek minimumkövetelményeinek teljesítését tekintjük a magasabb osztályba lépés feltételének. A helyi tantervben tantárgyanként és évfolyamonként jelezzük, melyek azok a minimális ismeretek, készségek és jártasságok, amelyek a továbbhaladáshoz szükségesek.

- 2) A tanuló félévkor az értesítő könyvben, év végén a bizonyítványban kap értékelést eredményeiről. A félévi osztályzat nem befolyásolja a továbblépést. Amennyiben a tanév végén legfeljebb három tárgyból elégtelen jegyet kap egy tanuló, augusztus végén javító vizsgát tehet. A tanuló csak akkor léphet magasabb évfolyamba, ha valamennyi tárgyból teljesítette a feltételeket.
- 3) A hiányzások hatása a tanuló továbbhaladására: ha a tanuló bármelyik tárgyból az óraszám 30%-ánál többet hiányzik, vagy összes hiányzása a 250 órát meghaladja, a Nevelőtestület dönt az osztályozó vizsgára bocsátásról.
- 4) Külföldi tanulmányai miatt évhalasztást kérő tanuló kérelmét az igazgató bírálja el. A külföldi tanulmányok után visszatérő már nem iskolaköteles tanulónak tanulmányai folytatását kérvényeznie kell, a felvételtől és a külföldi tanulmányok beszámításáról az igazgató dönt.

4.11 Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

4.11.1 Egészségnevelési elvek

Az egészséges fiatal generáció felnevelése az egyén, a család és az egész nemzet közös érdeke. Bizonyított tény, hogy minél korábban találkoznak a diákok az egészséges életmód (helyes táplálkozás, rendszeres testmozgás stb.) alapjaival, annál egészségesebben kerülhetnek ki az iskolapadból. Nagyon fontos tehát, hogy a tanulóifjúság időben ismerje fel az egészség értékjellegét, hiszen ebben az életkorban még érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre. Ez pedig nagyban meghatározza az életmódjukat, szokásaikat – végső soron az életideálokat, a preferenciák kialakulását. Az egészségmegőrzés olyan komplex feladat, amelyben több szektor együttműködésére van szükség. Közös cselekvéssel meg kell tanítani a fiatalokat arra, hogy az egészség választható érték: nemcsak a betegség hiánya, hanem teljes testi-lelki és szociális jólét, biztonság. Az egészségnevelésnek így a következő témakörökkel kell foglalkoznia:

- Egészséges magatartásmódok, életmód kialakítása;
- A személyes higiénés ismeretek fejlesztése;
- Az ember és környezete kölcsönhatásának ismerete;
- Egészséges táplálkozásra nevelés;
- Rendszeres testmozgás;
- A partnerkapcsolatok nem- és korszpecifikus fejlesztése;
- Az egészségkárosító magatartásmódok megelőzése;
- Prevenciós nevelés: az alkohollal, a drogokkal és a dohányzással szembeni elutasító magatartás kialakítása.

4.11.2 Környezetnevelési elvek és célok

„Vevé az Úr Isten az embert és helyezé őt az Éden kertjébe, hogy művelje és őrizze azt.”
(1Móz. 2. 15)

Iskolánk feladatának tekinti, hogy diákjaink felnőttkorukra megfelelő ismeretekkel, készségekkel és szemlélettel rendelkezzenek, ne csak saját pillanatnyi érdekeik szerint, hanem a Föld egészségének fennmaradása érdekében cselekedjenek. Feladatunk, hogy az iskola egyházi jellegéből adódóan a teremtet világunkat ne csak megismerjék, hanem a tudatos védelmére is felkészüljenek. Ezek eléréséhez a következő célok megvalósítását tartjuk szem előtt az iskolai élet valamennyi színterén, valamennyi tevékenységünket áthatva.

4.11.2.1 Általános elvek, célok, értékek

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk. Ezek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait meg kell világítanunk:

- az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészének) mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt;
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítása, harmóniára törekvés;
- a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése;
- alapvető emberi szükségletek, emberi jogok;
- a fenntartható fejlődés.

4.11.2.2 Pedagógiai elvek és célok

Hosszútávú célunk, hogy tanítványaink környezettudatos állampolgárrá váljanak. Ehhez gondolkodásukat és készségeiket is fejlesztenünk kell az alábbi témák segítségével:

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása;
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése;
- rendszerszemléletre nevelés;
- fenntarthatóságra nevelés, az elveivel való azonosulás elősegítése;
- a környezetetika hatékony fejlesztése;
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés;
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés;
- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának segítése;
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése;
- az életminőség fogyasztáson túlmutató alkotóinak keresése;
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése;
- helyzetfelismerés, az ok-okozati összefüggések felismerésének kialakítása, fejlesztése;
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség fejlesztése;
- globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése.

4.12 Esélyegyenlőséget biztosító intézkedések

Az esélyegyenlőséget biztosító intézkedések részletesen és egységesen szerepelnek a Pedagógiai Program Nevelési Program részében. (Ld. 2.9)

Mellékletek jegyzéke

- 1) Alapító Okirat
- 2) Működési engedély
- 3) Tanári fogadalom szövege
- 4) Tanítás előtti és utáni ima szövege
- 5) Diákfogadalom szövege
- 6) Tantárgyankénti helyi tantervek és a középszintű érettségi vizsga követelményei
- 7) A Diákotthon Nevelési Programja

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Program módosítását és az egységes szerkezetbe foglalt Programot a nevelőtestület 2022. augusztus 29-én tartott ülésén elfogadta. A módosított Program 2022/2023. tanévtől felmenő rendszerben kerül bevezetésre.

Debrecen, 2022. augusztus 30.

Ivonne Nagy Erzsébet Bernadett

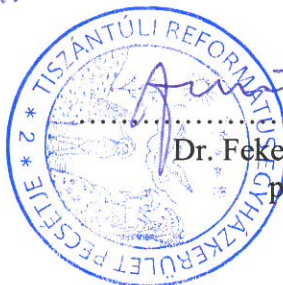
Ivonné Nagy Erzsébet Bernadett

Igazgató

A fenntartó a Pedagógiai Programot jóváhagyta.

Debrecen, *2022. augusztus 31.*

Fekete Károly
Dr. Fekete Károly
püspök